

Gorenjski Glas

PETEK, 28. APRILA 2023

LETO LXXVI, ŠT. 34, CENA 2,50 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Zaplet s Petrčkovo hišo in tržnico

Prostor, ki ga Kranjčani danes imenujejo kar kranjska mestna tržnica, je pravzaprav dvorišče Petrčkove hiše, ki ga njeni lastniki oddajajo za izvajanje tržnične dejavnosti. Mestna občina Kranj bi rada odkupila celotno stavbo.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Kranjski mestni svetniki so prejšnji mesec potrdili odlok o ureditvi mestne tržnice in ostalih javnih tržnic, ki vključuje tudi prenos upravljanja mestne in ostalih javnih tržnic s Komunalne Kranj na Zavod za turizem in kulturo Kranj (ZTKK). To je presenetilo Lea Suchyja, več kot 50-odstotnega lastnika Petrčkove hiše, kot se imenuje stavba na Glavnem trgu 5, kate- re dvorišče služi za izvajanje mestne tržnice. »Po denacionalizaciji smo lastniki sklenili pogodbo s Komunalno

Kranj o najemu dvorišča, da lahko opravlja tržnično dejavnost. Po pogodbi je to le v tržnem času javni prostor, sicer pa zasebno zemljišče. Dvorišče je sicer slabo vzdrževano, solastniki pa se trudimo, da ne bi postalo javno parkirišče. O dogovarjanju med Komunalno in ZTKK sem izvedel šele iz članka v Gorenjskem glasu, torej za hrbtom lastnikov stavbe in zemljišča. Bilo bi pošteno, da bi nas o svojih namelih obvestili, tako pa to ravnanje spominja na polpreteklo dobo,« je povedal Suchy. Na Glavnem trgu 5 v Kranju je bila nekdanj gostilna

Pri Petrčku, lastnik pa je bil Suchyjev praded Peter Mayr. Po drugi svetovni vojni je gostilna delovala še do leta 1950, nakar so jo zaprli po zakonu o nacionalizaciji. Do tedaj je dvorišče služilo kot gostilniški vrt z divjimi kostanji in javorom, med zdajšnjo Kovačnico in delom, kjer je bila ribarnica in kasneje slaščičarna, pa je stalo gospodarsko poslopje. Imeli so tudi kegljišče in balinišče. Leta 1960, ko je bil nacionalizacijski predlog potrjen, so drevje posekali in dvorišče asfaltirali.

Dvorišče Petrčkove hiše v starem delu Kranja kot mestna tržnica zaživi vsako soboto, občasno pa v okrnjeni podobi tudi med tednom. / Foto: Simon Šubic

▶ 2. stran

Klekljarski dnevi

V Žireh so včeraj slovesno odprli 17. Slovenske klekljarske dneve, v okviru katerih letos posebno pozornost namenjajo pred tremi leti preminuli dolgoletni predsednici društva Marici Albreht, ki bi letos praznovala osemdesetletnico.

MATEJA RANT

Žiri – Čipke Marice Albreht si je mogoče ogledati na razstavi Čipke so bile njeno življenje v kapeli Male Cvetke. Razstavljajo del njene bogate klekljane zapuščine, ki jo je ustvarjala sama in v sodelovanju z drugimi v projektih, ki jih je organizirala in vodila. V galeriji Svoboda pa na razstavi Iz Maričine

skrinje predstavljajo čipke, ki so jih članice društva Cvetke naklekljale na podlagi vzorcev iz zbirke Marice Albreht. Iz bogatega gradiva so izbrali vzorce Državnega osrednjega zavoda za žensko domačo obrt in čipkarstvo, podjetja DOM, Šole za umetno obrt, Mire in Vide Kejžar, Mance Ahlin ter nekaterih neznanih avtorjev.

▶ 3. stran

Razstave čipk v sklopu Slovenskih klekljarskih dnevov si bo mogoče ogledati do torka, 2. maja. / Foto: Tanja Mlinar

V ponedeljek in torek praznujemo praznik dela. Čestitke!

Gorenjski Glas

Zaradi praznika naslednja številka izide v sredo, 3. maja.

A2U.si
BIKES
ELEKTRIČNA KOLESKA

ODKUP MESNATIH, DEBELIH IN ČRNIH KRAV!

(02) 790 15 60, 031 733 637

Odkup celotnih govejih čred na gospodarstvu.

PLAČILO TAKOJ!

ODKUP KRAV do 4,10 € + davek (bio + 0,20 €)

Povečano povpraševanje po **BIO KRAVAH** (do 0,20 €)

AKTUALNO – prodaja **MALIH BIKOV** 200–300 kg

Aktualne dnevne cene:

BIKI do 4,65 € + davek

TElice do 4,60 € + davek

Tedenska prodaja **MALIH TELIČK**; cca 200–250 kg!

Kogler Franc A., d.o.o. Parmova ulica 53, SI-1000 Ljubljana

Priloga: **jeseniške novice**

AKTUALNO

Žabe so pomembne za okolje

Kar za samokolnico žabjih trupelc je v ribniku pod cerkvijo na Godešiču našla dr. Zala Prevoršek iz Društva Žverca. Neprijetno najdbo je prijavila policiji.

3

GORENJSKA

Podprli gradnjo drugega tira

Kranjski mestni svetniki so po seznanitvi z načrtovano nadgradnjo železniške proge Ljubljana–Kranj podprli čimprejšnjo izgradnjo drugega tira.

6

KRONIKA

Previdno pri kurjenju kresov

Praznovanje 1. maja bodo tudi letos popestrile številne javne prireditve s kurjenjem kresov, ob tem pa policija opozarja na ustrezno varnost.

10

GG+

Bledu posvetil medicinsko kariero

Leopold Zonik je svoje življenje posvetil medicini, pacientom in Zdravstvenemu domu Bled. Je prvi ljudski zdravnik, pacientov zupnik, zdravnik s srcem.

15

VREME

Danes bo zmerno do pretežno oblačno. Jutri in v nedeljo bo spremenljivo oblačno s krajevnimi plohami.

7/20 °C

jutri: spremenljivo oblačno

91770352666025

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Tu je bil moj dom, tu sem bil doma ...

Vas Okroglo leži severozahodno od Kranja na nadmorski višini 414 metrov in je pet kilometrov oddaljena od gorenjske metropole. Nahaja se na planoti, ki je dvignjena nad okolico in ima obliko elipse, od tod tudi ime Okroglo. S severne strani jo omejuje reka Tržiška Bistrica, ki se izliva v Savo, z vzhodne strani naklansko polje, z južne strani vas Struževo, z zahodne pa reka Sava.

Naselje je približno na sredini planote, južno so obdelovalne površine, severno pa borov gozd. Kot ste verjetno že sami ugotovili, je to kmečko naselje z 12 malimi posestniki, je pa še nekaj družin, ki se ne ukvarjajo s kmetijstvom. Na malem griču stoji podružnična cerkev svete Magdalene s tremi zvonovi. Na robu vasi stoji Zupanov grad, ki je bil nekoč v lasti škofa Toma Zupana. Ta ga je po smrti podaril slepim in sedaj služi kot počitniški dom za slepe in slabovidne. Pet minut iz vasi v smeri zahoda ob reki Savi stoji mlin na vodni pogon in perišče, kjer so nekoč dekleta prala in splakovala perilo. Odkar je preminil zadnji mlinar, mlin žal ne obratuje več. Če se bo našel denar za njegovo obnovo, naj bi postal muzej mlinarstva in turistična znamenitost kraja. Krajanji so v preteklosti od tu nosili pitno vodo za svoje potrebe. Za napajanje živine in druge potrebe pa so uporabljali kapnico iz vodnjakov. Reka Sava je bila njihovo edino kopalnišče in kopalnica, čeprav je bila temperatura vode le okrog 15 stopinj Celzija. Večina vaščanov in tudi okoličanov se je tu naučila plavati. Namesto rokavčkov so uporabljali krajše deske. Za časa obratovanja mlina je mlinar s svojo barko prevažal ljudi in živali čez reko, tako da so imeli stike s krajanji iz sosednjih vasi na desnem bregu Save – Rakovice in Besnice.

Druge svetovna vojna ni prizanesla niti krajanom Okroglega. Na robu borovega gozda stoji spomenik trinajstim partizanom, ki so jih ubili nemški vojaki. Istočasno so v Nemčijo izselili eno kmečko družino in pozneje tu naselili nemško kmečko družino. Toliko o »okrogli vasi«.

Prispevek o rojstni vasi nam je poslal **Stane Jarc iz Podlubnika**. Tudi vas, dragi naročniki in bralci, vabimo, da nam pošljete kakšno svojo zgodbo, doživetje ali zanimivost, ki bi jih radi delili z nami. Vaše prispevke pričakujemo na naslovu Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, Kranj, ali po e-pošti na koticek@g-glas.si. Veseli bomo vašega odziva.

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme **BLAŽ PLEVEL** iz Komende.

V ožjem izboru tudi Gorenja vas - Poljane

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana – Na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje v projektu Zdravje v občini že več let spremljajo različne kazalnike zdravja za vsako od slovenskih občin in na koncu izberejo tisto, ki je za izboljšanje zdravja svojih prebivalcev naredila največ. V ožji izbor 2023 so se uvrstile občine Izola,

Brda, Gorenja vas - Poljane, Trzin, Mirna, Starše, Velenje, Ravne na Koroškem in Murska Sobota, častni naziv občina zdravja pa je letos prejela Mestna občina Velenje. »Vse izbrane občine odlikuje aktivni odnos lokalnih skupnosti do zdravja svojih prebivalcev in razumevanje zdravja v najširšem pomenu te besede,« piše v obrazložitvi.

S traktorji v Ljubljano

Kmetje so v torek na protestu v središču Ljubljane ponovno zahtevali od vlade izpolnitev zahtev, ki so jih predstavili že na opozorilnih protestih ob koncu marca. Kmetijska ministrica Irena Šinko kmetom sporoča: »Pogajanja so še vedno odprta.«

CVETO ZAPLOTNIK

Ljubljana – Sindikat kmetov Slovenije je s podporo kmetijsko-gozdarske zbornice, zveze podeželske mladine, zadružne zveze in zveze kmetov v torek pripravil nov protestni shod, tokrat pred parlamentom v Ljubljani. Shoda se je udeležilo več tisoč kmetov, po oceni sindikata jih je bilo okoli tisoč petsto s traktorji, od tega se jih je približno tristo pripeljalo iz gorenjske smeri. Protest je potekal mirno, a je kljub temu močno ohromil promet v središču Ljubljane in na nekaterih mestnih vpadnicah.

Zahtevajo izpolnitev zahtev

Kmetje so že z napisi na transparentih opozarjali, kaj jih žuli oziroma kakšen odnos države do kmetijstva si želijo, veliko pa so o tem povedali govorniki, med njimi so bili tudi kmetje in čebelarji. Ponovili so zahteve, ki so jih že 24. marca predstavili na opozorilnih protestih po Sloveniji. Zahtevajo spodbudnejše okolje za kmetovanje, zmanjšanje območja Natura 2000, omilitev okoljskih zahtev, izvedljive in administrativno nezahtevne ukrepe, usklajevanje neposrednih in drugih kmetijskih plačil z inflacijo, zmanjšanje populacije zveri

Kmetje so med protestom s traktorji zasedli ulice v središču Ljubljane in nekatere mestne vpadnice. / Foto: Primož Pičulin

in divjadi, zavrnitev uredbe o trajnostni rabi fitofarmaceutskih sredstev, pravične cene za kmete, zmanjšanje davčnih bremen, zaščito najboljših kmetijskih zemljišč, ureditev odnosov v verigi preskrbe s hrano ...

»Vztrajali bomo do konca«

»Kmet se odloči za protest potlej, ko so razmere že res nevdružne. In ko kmet protestira, država že krvavi,« je na protestu dejal predsednik sindikata Anton Medved in poudaril, da so se za nov protest odločili potlej, ko vlada ni uresničila njihovih zahtev oziroma so od nje dobili

gradiva, ki so za kmete nesprejemljiva, zavajajoča in ponižujoča. »Ne protestiramo zato, ker hočemo več denarja, ampak zaradi tega, ker želimo ohraniti pravico do kmetovanja. Zahtevamo vzdržne pogoje za kmetovanje in pravično kmetijsko politiko,« je dejal Medved in pozval vlado, da začne delati v dobrobit kmetijstva in poišče rešitve za kmeta in potrošnika. »Iz nas, kmetov, se ne bo nihče norčeval, vztrajali bomo do konca. Povezani smo kot že dolgo ne.«

Dogovor je še mogoč

Ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Irena

Šinko je v odzivu na torkov protest poudarila, da so pogajanja s kmeti še vedno odprta in da je dogovor s kmeti še mogoč. Ministrstvo je sin-

»Ko kmet protestira, država že krvavi ...«

dikatu in drugim organizacijam že poslalo nova izhodišča za pogajanja in predlagane rešitve glede režimov na območjih Natura 2000, okoljsko občutljivega trajnega travinja, masne bilance, pogojenosti, trgovinskih sporazumov, kartiranja zemljišč ter odvzema divjadi in divjih prašičev iz lovišč.

Zaplet s Petrčkovo hišo in tržnico

◀ 1. stran

»V tistem času se je mestna oblast tudi odločila, da na dvorišču uredi mestno tržnico, zato so nacionalizirali tudi celotno pritličje stavbe. Komunala je postala upravljavec. Po denacionalizaciji smo etažni lastniki s Komunalo Kranj podpisali pogodbo, ki velja še danes in po kateri naj bi tržnica potekala vsak delovni dan in ob sobotah. Na začetku je tako tudi bilo, zaradi nesposobnosti upravljavca pa se je sčasoma na Glavnem trgu ob vodnjaku pojavila še ena tržnica, tako da je mestna tržnica postala zelenjavna tržnica,« je pojasnil Suchy.

Občina si prizadeva za odkup

Znano je, da si Mestna občina Kranj (MOK) prizadeva odkupiti celotno Petrčkovo hišo. Kot je na marčevski

seji mestnega sveta povedala vodja oddelka za pravne in kadrovske zadeve MOK Mateja Koprivec, se dogovarjajo še z nekaterimi lastniki za odkup manjših deležev, medtem ko dogovora z večinskim lastnikom, torej Suchyjem, še niso dosegli, razhajali pa naj bi se predvsem v ceni.

Suchy pojasnjuje, da ni njegova želja, da bi prodal svoj delež, za nameček pa ima z MOK tudi nerešene probleme iz preteklosti.

Suchy pojasnjuje, da ni njegova želja, da bi prodal svoj delež, za nameček pa ima z MOK tudi nerešene probleme iz preteklosti. Kot je pojasnil, so pred dobrimi dvajsetimi leti po nalogu projektne pisarne MOK postavili potopne smetnjake ob južni steni Petrčkove hiše, kar je načelo temelje hiše. »Že tedaj sem naslovil

prijavo na gradbeno inšpekcijo, da bodo s tem posegom ogroženi temelji stavbe, a sem prejel odgovor, da po pregledu na terenu niso ugotovili negativnih posledic na stavbo, ki da je tudi objekt manjšega pomena, izvedena dela pa predstavljajo vzdrževanje tlakov mestnega trga. Po dvanajstih le-

tih sta na delu, kjer je bilo izkopano, s stavbe odpadla opaž in tudi okvir z bližnjega okna v pritličju. Gradbeno inšpekcija je vsem deležnikom poslala v vednost, da moramo stanje sanirati v takšni meri, da ne bo več ogrožalo okolice. Od Glavnega trga do župnijske stavbe so izkopali tudi kostnico, kar je prav tako poseglo v

temelje stavbe, a ne tako resno kot potopni smetnjaki.«

Po koncu sanacije je Komunala Kranj njene stroške zaračunala vsem lastnikom. »Malo pred podorom opaža je del etažnih lastnikov občini že prodal svoje deleže, skupaj dvanajst odstotkov, in sicer ravno tisti del stavbe, ki je spodkopan. MOK tako kot solastnica hiše s sorazmernim deležem sodeluje tudi pri vlaganju v sanacijo podstrešja. Sam sem za izvedena dela prejel račun za slabih 70 tisoč evrov. Tega pa ne nameravam plačati in sem pripravljen iti tudi na sodišče, če bodo vztrajali. Trdim namreč, da mora sanacija plačati tisti, ki je kriv za izgradnjo podzemnih smetnjakov – torej občina,« je Suchy predstavil zaplet, ki še dodatno otežuje poskus MOK, da odkupi njegov solastniški delež Petrčkove hiše.

Žabe so pomembne za okolje

Kar za samokolnico žabjih trupelc je v ribniku pod cerkvijo na Godešiču našla dr. Zala Prevoršek iz Društva Žverca. Neprijetno najdbo je prijavila policiji.

KLARA MRAK

Godešič – Četudi je njega dni v veliko vaseh na Gorenjskem to bila folklor, je treba vedeti, da je žabe, ki se velikokrat znajdejo na krožnikih takih in drugačnih sladokuscev, prepovedano loviti in ubijati. Na to dejstvo se več kot očitno ni oziral nekdo (ali skupina njih), ki je pred tedni lovil žabe na Godešiču oziroma po tamkajšnjih mlahah in vodnih zavetjih. Kar za samokolnico žabjih trupelc je v ribniku pod cerkvijo na Godešiču našla dr. Zala Prevoršek iz Društva Žverca. Neprijetno najdbo je prijavila policiji.

»Verjetno je večina že slišala za akcijo Pomagajmo žabicam v Hrašah. Mi žabe, ki jih prenesemo čez cesto, štejemo, v zadnjih letih je upad ogromen. Včasih smo jih prenesli okrog 18 tisoč, zdaj le še kakih tri tisoč. Rjavih žab je vse manj, zelene skoraj ne vidiš več. Te živali so zaščitene, so na rdečem seznamu, tako kot lastovke in štorcklje,« pove Prevorškova in razmišlja, ali bi ljudje prej kaj ukrenili, če bi nekdo začel ubijati lastovke.

»Ko se žabe selijo in mrestijo, so počasne, ker nosijo jajčeca, takrat so največkrat v pari, drugače se žabe ne da kar tako ujeti. Zaradi strašne ogroženosti žab je nujno, da če slišite, da jih kdo lovi in ubija, ne pogledate stran in ne preslišite, ampak to prijavite policiji.«

Žabjih trupelc je bilo za celo samokolnico. / Foto: Zala Prevoršek

Žabe na krožnikih gostiln

Nekatere gostilne žabje krake ponujajo na svojih menijih. »Poraja se vprašanje, ali so žabji kraki, ki jih lahko naročimo v gostilnah, zares uvoženi iz Vietnama. Ali potem lahko tudi lastovke uvažamo iz Vietnama ... Je res treba imeti na meniju meso zaščitene živali, ki v državah tretjega sveta ni zaščitena?« se sprašuje Prevorškova in se zamisli tudi o tem, ali je res treba, da je v letu 2023 tako jed sploh še na meniju. »Tako kot v Italiji liščki in meniščki, to se mi zdi popolnoma nerazumljivo.«

Še kdaj slišite žabje regljanje?

Dvoživke, med katere spadajo žabe, so pomemben kazalnik stanja v naravi, pravijo na Zavodu za varstvo narave. »Življenjska okolja dvoživk, v katerih je veliko

vrst in osebkov, predstavljajo zdravo in uravnoteženo okolje. Ko nenadoma izginejo ali se njihovo okolje opazno in neprekinjeno zmanjšuje, je to opozorilni znak, da se razmere v okolju slabšajo, tudi ko drugih sprememb še ni zaznati.« Spomnimo se lahko, kako so včasih regljale poleti, zadnje čase tega ni več slišati. »Včasih so bile, zdaj jih ni več, če so zaščitene, jih ne pobijajte,« še enkrat znova poudarja dr. Zala Prevoršek, ki se sicer zaveda, da včasih lov na žabe ni bil problematičen. »A takrat jih je bilo dosti in ljudje so bili lačni, zdaj pa jih ne lovijo zaradi pomanjkanja hrane, temveč zgolj iz objestnosti.«

Prijavo z Godešiča obravnava policija

Škofjeloški policisti so bili o lovu na žabe obveščeni v zadnjem tednu marca.

»Preiskava še poteka,« so zapisali in ob tem pojasnili, da so rjave žabe v Sloveniji z zakonom zaščitene. »Varstvo prostoživečih živali in rastlin ureja Kazenski zakonik. V primeru zaznanih kaznivih ravnanj policisti vodijo predkazenski postopek o

»Ali so žabji kraki, ki jih lahko naročimo v gostilnah, zares uvoženi iz Vietnama?«

sumu storitve kaznivega dejanja nezakonitega ravnanja z zavarovanimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami po 344. členu Kazenskega zakonika. Za to kaznivo dejanje je predpisana kazen zapora do treh let.« Sicer je letos to na Gorenjskem prvi primer tovrstnega kaznivega dejanja. Lani policisti niso obravnavali niti enega, predlani pa tri.

K

KOMENTAR
VILMA STANOVNIK

Blagoslov ni zadosti

Prerediti so toplejši majski dnevi in skoraj ga ni motorista, ki v prazničnih dneh ne bi načrtoval vožnje z jeklenim konjičkom. Kljub muhasti pomladi, ko temperature za vožnjo z motorjem niso bile najbolj primerne, so nekateri že ogreli gume. Najbolj korajžni so se na veliko noč zapeljali do Mirne Peči, kjer tradicionalno poteka eden prvih blagoslovov motorjev pred sezono.

Drugi večji vseslovenski blagoslov, ki je zaradi malce višjih temperatur navadno še boljše obiskan, je bil večeraj v Novi Štifti. Pater Niko, tudi sam motorist, je daroval mašo za pokojne motoriste, skupaj s policijskim vikarjem, župnikom Acrom Jerantom, pa sta opravila letos že 25. blagoslov motorjev, motoristov in motoristk.

Zbrani so si bili ob teh in drugih letošnjih blagoslovih edini, da je blagoslov prav gotovo nekaj, s čimer ni nič narobe, in da je prav, da jih čuva tudi nekdo tam zgoraj. Prav tako pa so si bili edini, da blagoslov še zdaleč ni dovolj.

Kljub opravljenemu izpitu in izkušnjam je ob začetku vsake sezone zelo pomembno tudi usposabljanje motoristov, obisk šole varne vožnje in predvsem skrb za lastno varnost.

Izkušeni motoristi vedo, da za lastno varnost lahko največ naredijo sami. Ne le z dobro opremo in previdnostjo, pač

pa tudi tako, da hitrost svoje vožnje prilagodijo razmeram na cesti. Asfalt je te dni še marsikje hladen in ne omogoča optimalne oprijemljivosti pnevmatik, prav tako se je treba zavedati, da so občutki na motorju ob začetku sezone drugačni kot po številnih prevoženih kilometrih.

Seveda na varnost motoristov vplivajo tudi vozniki drugih motornih vozil, ki se morajo spomladi navaditi, da so motoristi spet na cesti, in biti nanje še posebno pozorni, da jih ne spregledajo in jim ne odvzamejo prednosti.

V lanskem letu je bilo v Sloveniji registriranih že več kot 145 tisoč enoslednih motornih vozil, kar pomeni skoraj 15 tisoč več je kot pred tremi leti. Zabeleženih je bilo nekaj več kot tisoč sto prometnih nesreč z udeležbo voznikov motorjev in mopedov. Umrlo je 14 voznikov, kar je najmanj od uvedbe elektronske podatkovne baze prometnih nesreč leta 1994. Po podatkih Javne agencije Republike Slovenije za varnost prometa je bila do prejšnjega tedna letos v Sloveniji zabeležena 101 prometna nesreča enoslednih motornih vozil, lani v tem času pa 144. Bila je tudi ena smrtna žrtev.

Morda bi kdo, ki prebira te številke, rekel, da je stanje relativno dobro, da je nesreč vedno manj. A tisti, ki smo te dni prvič v novi sezoni sedli na motor, smo prepričani, da je vsaka žrtev in poškodba preveč.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Urška Peternel, Simon Šubic

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertonec, Alenka Brun, Ana Jagodic Dolžan, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosar, Klara Mrak, Urška Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič

stalni sodelavci:
Jože Košnjek, Cveto Zaplotnik, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,20 EUR, petek 2,50 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Klekljarski dnevi

1. stran

V sklopu klekljarskih dnevov so pripravili tudi natečaj z naslovom Angelček, na katerem so po besedah predsednice društva Cvetke Tanje Mlinar prejeli okrog osemdeset klekljarskih angelčkov. Razstavili so jih v manjšem prostoru galerije Svoboda. Tradicionalno so razstavo pripravili še v prostorih občine, kjer letos svoj klekljarski nakit predstavlja Marica Strel, nekdanja sošolka Marice Albreht, ki letos torej praznuje osemdesetletnico. Ob njej svoje slike s čipko razstavlja Katica Podbršček, ki se je klekljanja učila pod mentorstvom Marice Strel. »Ker je njena ljubezen tudi slikanje, je čipke umestila v svoje slike,« je razložila Tanja

Mlinar. Njuno razstavo so naslovlili Igra s klekljano čipko in barvami. V prostorih občine svoje izdelke predstavljajo še učenci Čipkarske šole Žiri. Obenem si bo letos prvič v sklopu klekljarskih dnevov mogoče ogledati tudi novo stalno razstavo v Muzeju Žiri z naslovom Klekljane čipke, »špice« na Žirovskem, ki so jo odprli decembra lani.

Razstave čipk bo spremljal tudi bogat spremljevalni program. Jutri od 8. do 14. ure bodo na parkirišču pred kinodvorano na stojnicah ponujali izdelke domače obrti, Turistično društvo Žiri pa pripravlja cvetlični sejum. Ob 15. uri bodo v avli kinodvorane odrasli svoje klekljarske spretnosti pomerili še na tekmovanju v klekljanju.

V Bohinju dražji vrtec

Povišanje cen programov vrtca je 25-odstotno, ob tem pa občina staršem otrok, občanom Bohinja, namenja 10-odstotno dodatno sofinanciranje.

MARJANA AHAČIČ

Bohinjska Bistrica – Bohinjski občinski svet je na aprilski seji potrdil višje cene programov vrtca. Kot je pojasnila Mojca Rozman, ravnateljica Osnovne šole dr. Janeza Mencingerja, v okviru katere sodijo tudi bohinjski vrtci, so povišanje glede na značne razloge – porast stroškov dela, ki predstavljajo kar 86 odstotkov cene vrtca, ter zvišanje cen živil in materialnih stroškov – predlagali že februarja, a nato s predlogom

S predlogom podražitve so počakali do selitve v prostore novega vrtca.

počakali do selitve v prostore novega vrtca. Tudi ta namreč vpliva na ceno programov.

Potrjeno povišanje cen programov vrtca v Bohinju je tako kar 25-odstotno, ob tem pa občina staršem otrok, občanom Bohinja, namenja 10-odstotno dodatno sofinanciranje. To pomeni, da zanje polna cena programa po novem za prvo starostno obdobje znaša 550 evrov, za drugo pa 400. Večina staršev sicer glede na dohodkovni razred plača med 30 in 35 odstotkov ekonomske cene; najvišji možni delež plačila staršev pa je po zakonu 77 odstotkov polne cene. Nove cene stopajo v veljavo s 1. majem.

V družbi sovrstnikov na morje ali v hribe

V sredo, 3. maja, bodo odprli prijave za letovanja otrok in mladine med letošnjimi poletnimi počitnicami.

MATEJA RANT

Škofja Loka – V Društvu prijateljev mladine Škofja Loka bodo v sodelovanju z Zavodom za letovanja in rekreacijo otrok tudi letos poleti pripravili zanimive, ustvarjalne, aktivne, varne in predvsem zdrave počitniške aktivnosti, namenjene otrokom in mladini. Obenem organizirajo zdravstvena letovanja za otroke in mlade iz upravnih enot Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Tržič.

zdravstveni karton) ali če je bil zaradi bolezni hospitaliziran in je to zabeleženo v medicinski dokumentaciji.«

Pravico do zdravstvenega letovanja v organizaciji DPM Škofja Loka lahko uveljavljajo otroci in mladostniki s stalnim bivališčem v upravnih enotah Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Tržič. Predlog za zdravstveno letovanje ob morju ali v hribih je mogoče pridobiti pri otrokovem osebnem zdravniku oziro-

Pravico do zdravstvenega letovanja v organizaciji DPM Škofja Loka lahko uveljavljajo otroci in mladostniki s stalnim bivališčem v upravnih enotah Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Tržič.

Zdravstveno letovanje, pojasnjujejo v DPM Škofja Loka, je letovanje, namenjeno vsem otrokom in mladostnikom, ki pogosteje obolavajo, in ga subvencionira Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. »Do zdravstvenega letovanja je upravičen otrok oziroma mladostnik med 5. in 19. letom starosti, če je bil v času od preteklega razpisa, to je od 12. marca 2022, večkrat bolan (ima vsaj dva zapisa v

ma pediatru. Število zdravstvenih predlogov je omejeno, ker se razpisani termini zelo hitro zapolnijo, pa je treba s prijavo pohite, svetujejo v DPM Škofja Loka. Sofinanciranje letovanja omogočajo tudi v okviru programa Pomežik soncu (razen Upravne enote Jesenice) in občin (razen Občine Kranj). Letovanja bodo organizirali v Zgornjih Gorjah, Piranu, Umagu, Poreču in Savudriji.

Nova sezona izposoje koles

V tem mesecu se je v občinah Cerklje na Gorenjskem, Jesenice, Kranj, Naklo, Radovljica, Škofja Loka, Tržič in Bled začela nova sezona sistema izposoje koles Gorenjska.bike. Na voljo je 351 koles.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Od leta 2020 regijski sistem izposoje koles Gorenjska.bike povezuje gorenjske občine, v katerih je vzpostavljena javna mreža avtomatizirane izposoje koles.

V Kranju in na Jesenicah namreč že več kot šest let delujeta lokalna sistema izposoje koles, KRskOLESOM in JeseNICE Bikes, leta 2020 pa so se jima pridružile še občine Radovljica, Tržič in Naklo. Skupaj so vzpostavili enoten sistem izposoje

Letni paket stane 25 evrov, cena mesečnega paketa je 10 evrov, tridnevnega pa 3 evre. Posamezni lokalni sistemi imajo še svojo posebno ponudbo.

Gorenjska.bike, prvi tovrstni regijski sistem izposoje v Sloveniji, ki uporabnikom omogoča izposajo in vračilo koles s enim uporabniškim imenom kjerkoli v regiji. Lani se je mreža razširila tudi v Cerklje na Gorenjskem in Škofjo Loko, kjer so sistem poimenovali eKO-LOka, prav tako lani pa je sistem ponovno zaživel tudi na Bledu.

V Kranju in Škofji Loki so v zimskih mesecih na voljo le navadna kolesa, ta mesec pa so v ponudbo znova dodali tudi električna. / Foto: Vilma Stanovnik

Mreža postajališč Gorenjska.bike ponuja že 351 koles, od katerih je več kot štirideset odstotkov električnih. Sistem izposoje in uporaba koles sta preprosta. Najenostavneje uporabniki prvo registracijo opravijo na spletni strani www.gorenjska.bike. Letošnja novost v sistemu je tridnevni paket, izbirati pa je moč še med letnim in mesečnim paketom, v Škofji Loki pa tudi enodnevnim. Naslednji korak sledi na postaji, kjer uporabnik izbere kolo, ki si ga želi izposoditi,

in na računalniškem terminalu oziroma kiosku sledi preprostim navodilom v slovenskem ali angleškem jeziku. Izposajo pa lahko še enostavneje opravi z aplikacijo mobiln.si. Prva pomoč pri registraciji v sistem in uporabi koles je kratek video, ki je dostopen na kanalu BSC Kranj na YouTubeu, pomoč pa nudijo tudi v Centru trajnostne mobilnosti Kranj, občinskih upravah in turistično-informativnih centrih.

Odgovorni opazajo, da uporabniki sistema večinoma

uporabljajo znotraj enega lokalnega sistema, na primer na območju Radovljice, manj pa krožijo med občinami. Dejstvo je, da so tovrstni sistemi res najprimernejši za premagovanje krajših razdalj, pa vendar gre za enoten regijski sistem izposoje, s katerim se uporabnik lahko na primer iz Škofje Loke odpravi na delo ali po opravkih v Kranj, tam vrne kolo na eni izmed tamkajšnjih postaj in se domov prav tako vrne na trajnosten način.

O prodaji blaga zunaj prodajaln

Kranjska Gora – Kranjskogorski občinski svetniki so na aprilski seji v prvi obravnavi sprejeli Odlok o prodaji blaga zunaj prodajaln na območju občine Kranjska Gora, ki je v tridesetdnevni javni obravnavi. Posebnega odloka, ki bi urejal področje prodaje s potujočimi prodajalnami, premičnimi stojnicami, prodajnimi avtomati in priložnostno prodajo na prireditvah, občina do zdaj ni imela. Upoštevali bodo dosedanje lokacije, predvsem pa želijo na tem področju narediti več reda. V zadnjem času se je namreč pojavilo več interesa prodajalcev, ki so želeli prodajati tudi izdelke, ki jih na javnem prostoru pred cerkvijo v Kranjski Gori ne morejo prodajati, kot so različni tekstilni izdelki, izdelki iz plastike in podobno. Ker niso dobili soglasja, so se za prodajo dogovorili na zasebnem zemljišču. Z odlokom, ki je v tej fazi odprt za pripombe in predloge, bodo določili način in pogoje prodaje blaga zunaj prodajaln na javnih kot tudi zasebnih površinah s predhodnim soglasjem občinske uprave, kjer pa so določene izjeme, npr. za tiste, ki končnemu potrošniku neposredno prodajajo lastne pridelke, pridelane na kmetijskem gospodarstvu.

Javna razgrnitev projekta Tržič – severni priključek

Tržič – Tržiški občinski svetniki so se na svoji zadnji seji seznanili z dopolnjenim osnutkom OPPN za območje Tržič – severni priključek, s katerim se Občina Tržič ubada že vrsto let. Na ta način se bo severni del mesta Tržič lahko priključil na državno cesto, ne da bi obremenjeval mestno jedro, s tem pa se bo, kot so pojasnili na tržiški občinski upravi, izboljšala dostopnost mesta na državno cestno omrežje in prometna varnost v mestnem jedru. Neposredno z ureditvijo cestnega priključka je povezana tudi ureditev struge Mošenika, saj cestni priključek prečka potok Mošenik, ki ga bo za te namene treba regulirati. Pripravljeno gradivo je javno razgrnjeno do 17. maja v poslovnem času občinske uprave v prostorih Občine Tržič in na občinski spletni strani, javna obravnava pa je predvidena 10. maja ob 16. uri v veliki sejni sobi Občine Tržič.

Čestitamo vam za prvi maj - praznik dela!

SVET GORENJSKIH SINDIKATOV
Slovenski trg 3, 4000 Kranj
tel.: 04 231 98 00
info@gorenjski-sindikati.si
www.gorenjski-sindikati.si

Voda iz pipe je zelo dobra

Minuli četrtek so na Osnovni šoli Janeza Puharja Kranj – Center prejeli certifikat Voda iz pipe. »S tem bomo poskrbeli, da bomo še bolj ekološko ozaveščeni,« pravi ravnatelj Klemen Markelj.

KLARA MRAK

Kranj – Minuli četrtek opoldne pred šolskimi vrati OŠ Janeza Puharja Kranj – Center otroci niso odkrivali tople vode, so pa prebirali pogovore in stalne besedne zveze o vodi, med njimi tudi omenjeno, zapeli pesmico Ciciban in potoček ter plesno in pevsko interpretirali pesmico Ob bistrem potoku je mlin. Vse to v čast temu, da je šola prejela certifikat Voda iz pipe. Zbornica komunalnega gospodarstva (ZKG) želi organizacije s podajevanjem omenjenega certifikata spodbuditi, da v svojih prostorih in na dogodkih, ki jih organizirajo, ponujajo pitno vodo iz pipe in k njenemu pitju spodbujajo tudi zaposlene. Še posebno dragoceno je, da se z ozaveščanjem, da je voda iz pipe boljša kot voda iz plastenk, začne pri najmlajših. V okviru Eko tedna so tako certifikat prejeli na Osnovni

Otroke učijo, da pijejo vodo iz pipe. / Foto: Primož Pičulin

šoli Janeza Puharja Kranj – Center. Ravnatelj Klemen Markelj je vesel, da že starejše učiteljice otroke učijo, da pod pipo postaviš roko in piješ vodo. »Tega otroci recimo niso poznali. Moramo vedeti, da je voda iz pipe v Kranju res dobra, in s tem,

ko jo bomo pili, bomo bolj ekološko ozaveščeni.«

Direktor ZKG Sebastijan Zupanc je povedal, da ga veseli, da je šola pristopila k pridobitvi certifikata Voda iz pipe. »Po Sloveniji ima trenutno ta certifikat že 86 podjetij, šol, krajevnih skupnosti, občin,«

je dejal. Da se bodo trudili, da kranjska voda iz pipe ostane tako dobra, kot je, je zagotovil tudi Boštjan Dobrovolj iz Komunale Kranj. »Voda iz pipe je čista, naša naloga je, da zagotovimo, da takšna ostane, da je dovolj in da je stalno pitna.«

Hitreje do sončne elektrarne

ALEŠ SENOŽETNIK

Kranj – Elektro Gorenjska je v sodelovanju s podjetjem Aeterna razvil informacijsko orodje za izračun priključne zmogljivosti proizvodnih naprav v distribucijskem omrežju. Orodje omogoča avtomatizacijo izračunov pred priklopom proizvodnih naprav ter tako močno pospešuje obstoječe postopke za izdajo soglasij za priključitev proizvodnih naprav, kot so samooskrbne sončne elektrarne, v distribucijsko omrežje.

Kot pravijo v Elektru Gorenjska, orodje predstavlja edinstveno inovacijo na področju elektrotehnike, saj edino v celoti in povsem avtomatizirano upošteva vse zahteve iz Sistemskih obratovalnih navodil za distribucijski sistem električne energije. »Novo orodje, ki je rezultat naše lastne inovativnosti in razvoja, predstavlja izjemno pomemben mejnik v postopku priključevanja novih proizvodnih naprav, saj

je popolnoma avtomatiziran in bo odvisno od posameznega primera skrajšal dobo odobritve na od nekaj dni do dva tedna. S tem pomembno prispevamo k pospešitvi zelene prehode,« je povedal predsednik uprave Elektra Gorenjska dr. Ivan Šmon.

Dobo odobritve bo novo orodje skrajšalo na od nekaj dni do dva tedna.

Trenutno je sicer zaključena prva od treh faz projekta. Naslednje faze, ki bodo predvidoma zaključene do konca poletja, pa vključujejo razširitev možnosti izračuna priključevanja proizvodnih virov po drugih metodah, izračune povečave priključnih moči obstoječih odjemalcev ter razvoj integracijskih vmesnikov, ki bodo omogočali informativni izračun priključitve proizvodne naprave »na klik« in bodo za vse uporabnike omrežja Elektra Gorenjska na voljo v aplikaciji Moj Elektro.

Bije bitko življenja

Nekdanji odlični hokejist Aleš Kranjc ima okvaro živčnega sistema, amiotrofično lateralno sklerozo (ALS).

MAJA BERTONCELJ

Bled – Aleš Kranjc je bil nekdanj nepogrešljiv steber obrambe slovenske hokejske reprezentance in dvakratni olimpijec. V zadnjih letih pa bije boj z neusmiljeno boleznijo, okvaro živčnega sistema – amiotrofično lateralno sklerozo (ALS).

Njegova žena Andreja je sprožila akcijo zbiranja denarja za drago zdravljenje v Združenih državah Amerike, ki je za družino veliko upanje. Zanj morajo zbrati dvesto tisoč evrov. »V dveh letih, ko se z Alešem boriva proti bolezni, predvsem pa v času odkrivanja, kaj se z Alešem sploh dogaja, sva hodila od zdravnika do zdravnika, od klinike do klinike in znova domov brez rezultata, brez zdravljenja, brez odgovorov ... Aleš pa je izgubljal moč in s tem gibanje. Po dolgih mesecih se je našla možnost. V Združenih državah Amerike je ena in edina klinika, namenjena bolnikom z ALS. Zdravljenje je poskusno in ne pomaga vsem, vendar je upanje, da pomaga ravno nam, da reši Aleša, da se bolezen ustavi. Na žalost so stroški zdravljenja zelo visoki, presegajo naše

Aleš Kranjc je velik pečat pustil tudi v slovenski hokejski reprezentanci. / Foto: Gorazd Kavčič

zmožnosti ... in zdravljenje traja dolgo. Časa nimamo, ker bolezen hitro napreduje. Zato vas prosimo, da pomagate dati Alešu možnost, pomagate obdržati najini-

prodanih vstopnic s prijateljske tekme na Bledu proti Italiji.

Kranjc, 41-letni Gorenjec, je igral tako za Jesenice kot za Olimpijo, velik pečat pa

Med tistimi, ki so že prispevali za njegovo zdravljenje, je tudi naš hokejski zvezdnik Anže Kopitar.

ma sončkoma svojega očeta vsaj še malo dlje,« je zapisala na platformi Gofundme in se zahvalila za vsak evro. Odzvali so se tudi na Hokejski zvezi Slovenije in Kranjčevemu zdravljenju namenili celoten izkupiček

je pustil tudi v klubih v Avstriji, Nemčiji, na Češkem, v Rusiji in na Madžarskem ter seveda v slovenski reprezentanci. Kariero je moral pri 39 letih prekiniti oziroma končati prav zaradi omenjene bolezni.

Zavarovanje govedi po meri.

Zavarovanje govedi zagotavlja ustrezno zavarovalno kritje za vsako čredo in vsako rejo.

triglav

Vse bo v redu.
triglav.si

Podprli gradnjo drugega tira

Kranjski mestni svetniki so po seznanitvi z načrtovano nadgradnjo železniške proge Ljubljana–Kranj podprli čimprejšnjo izgradnjo drugega tira. Zavzemajo se za traso pod Ljubljansko cesto v Kranju.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Kranjski mestni svetniki so se prejšnji teden seznanili z razlogi za nadgradnjo železniške infrastrukture na območju Kranja in dosedanjim potekom priprave državnega prostorskega načrta (DPN). Sprejeli so sklep, da mestni svet podpira čimprejšnjo izgradnjo drugega tira, vzpostavitve novega skupnega potniškega terminala z nadhodom do Stražišča, izgradnjo novih postajališč s parkirišči P + R (parkiraj in se odpelji), ureditev hodnika za pešce in kolesarje na mostu čez Savo do Struževega ter rekonstrukcijo podvoza pod železnico na Gorenji Savi.

Po oceni župana Matjaža Rakovca je načrtovana gradnja železniške infrastrukture na območju Orehka v zadnjem času razburila številne občane predvsem zaradi neustrezne seznanjenosti. Ponovno je poudaril, da je projekt drugega tira izjemnega pomena za mestno občino Kranj, saj so načrtovane številne dolgoročne strateške rešitve za Kranj. »Prepričan

sem, da bomo zato tudi v tem primeru zmogli preseči strankarske delitve in bomo projekt objektivno podpirali. Prepričan sem tudi, da se bo za vstop v Kranj oziroma odsek Orehek–Drulovka poiskala ustrezna varianta, ki bo po analizi ugotovljena kot najprimernejša v prostoru,« je dejal.

Trasa še ni določena

Dejan Jurkovič, vodja Sektorja za investicije v železnice Direkcije RS za infrastrukturo, je tako kot že prej krajanom Orehka tudi mestnim svetnikom zatrdil, da za odsek pri Orehku, kjer morajo zaradi zagotovitve višjih hitrosti potniških vlakov spremeniti potek trase,

Po oceni župana Matjaža Rakovca je načrtovana gradnja železniške infrastrukture na območju Orehka v zadnjem času razburila številne občane predvsem zaradi neustrezne seznanjenosti.

proučujejo več različic, nobena pa še ni določena. V osnutek DPN, ki ga bodo javno razgledali predvidoma poleti, bo po njegovih zagotovilih vključena različica poteka trase drugega tira, ki bo najbolj ugodna po tehnoloških, prostorskih, ekonomskih kriterijih in po družbeni sprejemljivosti. Kot je še dejal, želijo z nadgradnjo železniške proge doseči konkurenčne čase železniških prevozov, pa tudi standarde v mednarodnem omrežju, ki omogočajo hitrosti potniških vlakov do 160 km/uro. »Za doseg tega je treba na posameznih odsekih iskati rešitve izven obstoječe trase železniške proge in upoštevati ohranitev obstoječih postaj in postajališč. Med Ljubljano in Kranjem bo tako odmik od obstoječe proge potreben na treh odsekih,« je še povedal.

Mestni svetniki kritični

Več mestnih svetnikov je v razpravi podalo kritiko, da bi morali pripravljavci DPN oziroma vodstvo občine najprej njih podrobneje seznaniti s projektom, saj bi se

Prikaz možnih tras železniške proge na območju Orehka: modra črta prikazuje potek trase s pokritim vkopom skozi Orehek, rdeča pa traso s predorom pod Ljubljansko cesto. / Foto: DRSI

s tem lažje izognili insinuacijam, ki so se pojavile v javnosti. Vsi so se zavzeli za izvedbo različice z izgradnjo predora pod Ljubljansko cesto do železniške postaje v Kranju. »Če je priložnost, da dobimo evropski denar, bi bilo zelo nespametno, da

bi se železnici odrekli. Res je trasa pod Ljubljansko cesto dražja, verjemite pa mi, da je najbolj vzdržna in izvedljiva. Če se je boste držali, vam garantiramo, da ne bo nobenega problema,« je na primer dejal Bojan Homan (SDS). »Podpiramo

projekt nadgradnje, varianta pod Ljubljansko cesto se nam zdi najbolj sprejemljiva, čeprav bo dražja. Skoraj ne pristanemo, da se podele del vasi, sploh ker so nekateri tam ravno gradili,« pa je poudarila Vlasta Sagadin (NSi).

V središču Cerklj bo modra cona

Cerklje – Na zadnji seji so cerkljanski občinski svetniki sprejeli tudi sklep o določitvi javnih parkirnih površin, na katerih bo parkiranje v prihodnje omejeno, in sicer na dve uri. Gre za drugačen pristop, kot je bilo sprva predvideno – problem dolgotrajnega parkiranja v centru Cerklj so namreč nameravali rešiti z uvedbo parkirnine. Nov režim, ki bo zahteval uporabo parkirne ure oziroma navedbo začetka parkiranja, bo veljal od ponedeljka do petka med 7. in 18. uro na Trgu Davorina Jenka, pri Hribarjevi in Petrovčevi hiši, pri spomeniku pred Marijinem vrtcem in na označenih mestih pri osnovni šoli. Pred uvedbo spremembe pa je treba poskrbeti še za ustrezno prometno signalizacijo.

Cilji proračuna doseženi

Šenčur – Šenčurski svetniki so na tretji redni seji obravnavali zaključni račun proračuna za leto 2022. Lani so realizirali nekaj več kot 9,1 milijona evrov prihodkov, kar pomeni dobrega 102 odstotka glede na sprejeti proračun, in dobrega 10,1 milijona evrov odhodkov oziroma slabih 83 odstotkov glede na proračun. Realizirani odhodki so bili višji od prihodkov za dobrih 967 tisoč evrov. Investicijski odhodki so bili realizirani v višini nekaj več kot 5,1 milijona evrov, kar predstavlja dobrih 50 odstotkov odhodkov proračuna. »Cilji, ki smo jih zastavili s sprejetim proračunom, so bili doseženi,« so poudarili na seji. Nižja realizacija je bila pri investicijskih odhodkih (77-odstotna) in investicijskih transferjih (62-odstotna). Za nakup zemljišč so denimo porabili dobrih 474 tisoč evrov, predvidenih je bilo dobrih 914 tisoč evrov, za projekt krvavškega vodovoda pa so realizirali dobrih 440 tisoč evrov, kar je dobrega 1,1 milijona evrov manj, kot je predvidel proračun.

Pobuda za spremembo statuta ni bila sprejeta

Komenda – Občinski svet Občine Komenda je na zadnji seji obravnaval predlog svetniške skupine Liste Majde Ravnikar, da bi začeli postopek za spremembo 27. člena občinskega statuta, ki govori o funkciji podžupana in od leta 2021 daje možnost, da sta imenovana dva. Predlagateljci ocenjujejo, da to ni potrebno, glede na to, da župan funkcijo opravlja poklicno. Po daljši razpravi, v kateri je bilo predvsem poudarjeno, da je treba pridobiti pravno mnenje, predlog ni dobil zelenih luči, saj zanj nista glasovali dve tretjini svetnikov.

Spoštovati in ohranjati gozd

Ob mednarodnem dnevu Zemlje so v soboto ob Dvorcu Visoko odprli prenovljeno Gozdno učno pot Visoko, ki obiskovalca popelje mimo enajstih zanimivih gozdnih točk, ki jih označujejo table s karikaturami lokalnega umetnika Borisa Oblaka.

MATEJA RANT

Visoko – Gozdna učna pot na Visokem, katere začetki segajo v leto 1985, ko jo je z ekipo gozdarjev začel vzpostavljati Jože Uršič, je z leti začela propadati, zato so jo v zadnjem letu temeljito prenovili in jo prilagodili novim razmeram in tehnologijam. »Pot je po novem vnesena v zbirni spletni pregledovalnik, za bolj vedoželjne je opremljena tudi s QR kodami, s pomočjo katerih je mogoče na spletu dobiti obširnejše informacije,« je pojasnil vodja kranjske območne enote Zavoda za gozdove Slovenije Martin Umek.

Namen gozdne učne poti tudi po obnovi ostaja enak: približati gozd širši množici, da bi vzgajali naslednje generacije tako, da se bodo zavedale pomena gozdov in razumele pomen trajnostnega, sonaravnega in mnogonamenskega gospodarjenja z gozdovi.

»S skrbjo za gozd bomo poskrbeli tudi za naše življenje, saj je gozd vir pitne vode

Odprte prenovljene Gozdne učne poti Visoko / Foto: Primož Pičulin

in rodovitne prsti, sebe in svojo okolico štiti pred razdiralnimi vremenskimi silami, v njem pridobivamo les, gozdne sadeže, gobe, zeli, je

Zato se je treba v gozdu pravilno vesti, ga spoštovati in ohranjati. »Ravno temu so namenjene gozdne učne poti, ki so običajno speljane

Simbol poti predstavlja divji petelin, ki so ga vse do leta 1950 še zasledili v visokih gozdovih.

domovanje živalim in rastlinam,« je naštel Martin Umek in dodal, da je v gozdu prijetno, ljudje se v njem umirijo in napolnijo z energijo.

tako, da obiskovalce usmerjajo po poti, ki za okolico ni moteča in nas vodi mimo zanimivih točk, ki opozarjajo na zanimivosti v naravi, na

katere obiskovalec sam ne bi bil pozoren.«

Sredstva za obnovo poti na Visokem je pomagala zagotoviti Gorenjska banka. Kot so poudarili, so zavezani varovanju okolja, zato digitalizirajo svoje procese in prehajajo na brezpapirno poslovanje. »Od leta 2016 dalje smo digitalizirali več kot 20 milijonov dokumentov in tako ohranili več kot dva tisoč dreves,« so poudarili. Veseli jih, da so z obnovo gozdne učne poti pripomogli k izobraževanju prihodnjih generacij o pomembnosti in spoštovanju gozda.

Nove pridobitve se je v Tavčarjevem letu razveselil tudi župan Občine Gorenja vas - Poljane Milan Čadež, ki je spomnil, da je bila pred leti edina »živa« stvar na Visokem ravno gozdna učna pot. Zato je zadovoljen, da je prav letos, ko praznujemo Tavčarjevo leto, učna pot dočakala obnovo in nadgradnjo. »Vemo namreč, da je Tavčar rad zahajal v gozdove, kjer je našel sprostitev.«

Prvi maj z budnicami

Jesenice, Radovljica

V jeseniški občini bo za budnico poskrbel Pihalni orkester Jesenice - Kranjska Gora. Ob 5. uri bodo zaigrali na Trgu Toneta Čufarja, zatem pa se bodo ustavljali na Jesenicah, Slovenskem Javorniku, Lipcah in Blejski Dobravi. Nova postanka bosta v Parku Podmežakla in na Kočni, na koncu pa zaigrali še na srečanju na Pristavi.

Pihalni orkester Lesce bo budnico začel ob 4.50 v Dacarjevi ulici v Lescah, sledili bodo običajni postanki v Lescah, Hlebcah, na Zgoši, v Begunjah, na Rodinah, v Zabreznici, Hrašah, Radovljici, na Zgornjem Otoku, v Mošnjah, na Brezjah, Posavcu, v Podnartu, Kamni Gorici, na Lancovem, zaključek pa bo ob 14.30 v Kampu Šobec.

Tržič, Kamnik

V tržiški občini bo za budnico poskrbel Pihalni orkester Tržič. Ob štirih zjutraj bodo zaigrali na Ravnah, zatem pa bodo nadaljevali v Tržiču, Lomu, Čadovljah,

Jelendolu, Preski, Lešah, Bistrici pri Tržiču, Loki, Kovorju, Zvirčah, Križah, Snakovem, Seničnem, Sebenjah - Žiganji vasi in budnico sklenili ob 13.20 v Dupljah.

Mestna godba Kamnik bo Kamničane v prvomajsko jutro prebudila na Glavnem trgu že ob 3.20, pot pa jih bo nato vodila še na Bakovnik, v Šmarco, Volčji Potok, Tunjice, Motnik, Špitalič, Zgornji Tuhinj, na Pšajnovico, Vrhpolje, v Dom starejših občanov Kamnik, Mekinje, Godič in nazadnje Kamniško Bistrico.

Šenčur, Cerklje

Udarni zvoki Pihalnega orkestra občine Šenčur bodo ob 6. uri najprej zadoneli v Mačkovem naselju v Šenčurju, zatem v Srednji vasi, na Lužah, Visokem, Prebačevem, v Trbojah, Voklem in Vogljah, zaključili pa bodo v Hotemažah ob 13.15.

Cerkljanska godba bo z budnico začela ob 5.50 v Cerkljah, nato jih bo pot vodila skozi Zgornji in Spodnji Brnik, v Vopovlje, Dvorje,

Grad, Pšato, Šenturško in Štefanjo Goro, mimo Doma Taber, v Pšenično Polico, Šmartno, Zalog, Trato in Adergas, zaključili pa bodo okoli 13. ure v Češnjevku.

Škofja Loka, Železniki, Žiri

V Škofji Loki za budnico vsako leto poskrbi Mestni pihalni orkester Škofja Loka, letos pa se bo okoli 6. ure zjutraj začela pred nekdanjo vojašnico. Godba bo zaigrala v Groharjevem naselju in nato odšla v središče mesta ter skozi Puštal v Hrastnico, na Trato, v Virmaše in nato proti Stari Loki, budnico pa bodo zaključili na Križni gori.

Pihalni orkester Alples Železniki bo budnico začel na Zalem Logu ob 6.30. Nato bodo korakali skozi Železnike od Plavža, mimo Trnja in skozi Racovnik, nadaljevali v Dašnici, Na Kresu in skozi Log ter Selca in budnico ob 11. uri sklenili na Bukovici.

Godbeniki Pihalnega orkestra Alpina Žiri bodo

budnico začeli ob 5.30 v Polju, predvidoma ob 15.20 pa naj bi prispeli v Dom nad Zalo. Točen razpored postankov je objavljen na spletni strani Občine Žiri. Ves čas jih bo mogoče spremljati tudi na njihovi strani na Facebooku.

Kranj, Medvode

Pihalni orkester Mestne občine Kranj bo budnico začel ob 6. uri v starem mestnem jedru Kranja. Nadaljevali bodo pri Domu upokoencev Kranj, v Stražišču, na Visokem, kjer se bodo srečali s Pihalnim orkestrom občine Šenčur, na Gorenji Savi, Kokrici, v Adergasu, kjer bodo zaigrali skupaj z Godbo Cerklje, in pri Domu upokoencev Preddvor.

V Medvodah bo Godba Medvode budnico začela ob 6. uri pred Godbenim domom na Svetju, zaključila pa ob 13.30 na Starem gradu Smednik. Vmes bodo obiskali dobršen del občine (Zlate, Benčak, Preska, Vaše, Goričane, Sora, Draga, DEOS Center starejših, Legastja, KS Trnovec, Katarina, KS Senica, Tržnica Medvode, Pirniče, Vikrče, Dragočajna).

Prvomajska srečanja

V. S., U. P., A. S.E., M. L.

Križna gora

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Območna organizacija Gorenjske, bo že 39. prvomajsko srečanje pripravila na Križni gori. Začelo se bo ob 11. uri, slavnostni govornik pa bo predsednik Svobodnega sindikata Slovenije Mirsad Begić. V kulturnem programu bo sodeloval Mestni pihalni orkester Škofja Loka, od 18. ure naprej pa bo za zabavo skrbel Ansambel Strmina.

Pristava

Prvomajsko srečanje na Pristavi nad Javorniškim Rovtom se bo začelo ob 12.30. Slavnostni govornik bo Bojan Todorović, predsednik sindikata SKEI SIJ Acroni. V kulturnem programu bo nastopil Pihalni orkester Jesenice - Kranjska Gora, za dobro razpoloženje bo poskrbel Trio Kivado.

Kamniška Bistrica

Prvomajske proslave v kamniški občini tradicionalno potekajo pred domom v Kamniški Bistrici. Tokrat

bodo člani Delavskega kulturnega društva Solidarnost dogajanje premaknili nedaletč stran, v International piknik center Pri Juriju, kjer bo ob 12. uri potekal kulturni program, s čimer društvo nadaljuje stoletno tradicijo prvomajskega praznovanja v Kamniški Bistrici.

Zelenica

Planinsko društvo Žirovnica in Občina Žirovnica pripravljata prvomajski shod v Zelenici. Ob 11. uri bosta pri Domu pri izviru Završnice zbrane nagovorila predsednik PD Žirovnica Bojan Završnik in žirovniški župan Leopold Pogačar. Sledilo bo druženje ob prvomajskem golažu. Prehod mimo zapornice v Završnici bo do 3. maja prost.

Sv. Jošt

Praznik dela so tradicionalno praznovali tudi na Sv. Joštu nad Kranjem, kjer je prireditev pripravil Svet gorenjskih sindikatov, a organiziranega srečanja tam tudi letos, podobno kot pretekla tri leta, ne bo.

Območna organizacija Gorenjske,
vabi na

39. prvomajsko praznovanje na Križni gori

1. maja 2023 ob 11. uri

Slavnostni govornik bo predsednik Svobodnega sindikata Slovenije
Mirsad Begić.

V kulturnem programu bo sodeloval **Mestni pihalni orkester Škofja Loka**, z dobro malico in pijačo vas bosta pogostila **Lovska družina Križna gora** in **mesarija Štajnbirt**, za dobro razpoloženje in zabavo pa bo do 18. ure skrbel **Ansambel Strmina.**

Vabljeni na Križno goro!

Pred vrati je naš praznik, praznik dela. Tudi letos ga bomo praznovali z vsem veseljem, hvaležnostjo in ponosom v spomin na vse boje in dosežke ter v opomin, da se naš boj nikoli ne konča. Požrešnost in nehumanost kapitala sta neskončni, zanj je dobiček svet, delavec zgolj strošek ... Če se na hitro ozremo, vidimo veliko posameznih kršitev, če se poglobimo, vidimo sistemsko tepanje in pomanjkanje spoštovanja. Pa ne gre se slepiti, da govorimo le o preteklosti! Ne, tudi danes je tako, kar je še bolj nesprejemljivo ob vsem znanju in napredku. Vendar še ena stvar ostaja nespremenjena:

kapitalu so še vedno lahko kos samo srčna solidarnost, odločen in neomajen boj. Zato ko opozarjamo, da nam niti ena pravica ni bila podarjena, da te niso samoumevne, temveč so bile vse izborjene, ne pretiravamo. V OO ZSSS Gorenjske svojo nalogo že desetletja izvajamo predano in srčno.

Dogajanje zadnje čase nas skrbi, saj kaže, da se lahko znova zgodi, da se na naša plečja prevali breme vojn, finančne, energetske in okoljske krize. Mladi, delavci in upokoenci, ali smo pripravljeni znova plačati tuje napake s kratenjem in jemanjem naših pravic!?

Zato je prav, da zahtevamo ne le usklajevanje plač z inflacijo, ampak predvsem njihov dvig in tudi dvig pokojnin. Zato je prav, da opozarjamo na nesprejemljive prakse, kot so t. i. outsourcing, agencijsko delo, saj se to izkorišča kot izgovor, kot edina možnost. V resnici gre za dodaten vzvod kapitala za doseganje še večjih dobičkov.

Sem človek, sem delavec, sem upokojenec, sem mlad, sem ponosen. Dostojno življenje, dostojno delo, dostojna upokojitev so moja pravica. Nisem breme, nisem strošek! Zato bomo letos prvomajsko prireditev izkoristili za pogovor o prihodnosti, za vzpostavitev skupnih, trdnih in povezanih temeljev ter skupne zaveze za jutri, za prihodnost, ki bo po meri vseh, ne le elit. Pridružite se nam na srečanju na Križni gori nad Škofjo Loko, pridružite se nam v skupnem boju za boljši jutri. Za vse!

Mirela Žnidarec, pravica in sekretarka
v OO ZSSS Gorenjske (kontakt:
mirela.znidarec@sindikat-zsss.si;
041 314 133)

Kolesarji za Pokal Mateja Mohoriča

VILMA STANOVNIK

Trstenik – Kolesarski klub Kranj v sodelovanju s Fundacijo Mateja Mohoriča jutri, v soboto, pripravlja kolesarski dan z dirko za drugi Pokal Mateja Mohoriča.

Na Trsteniku se bodo boji za naslove državnih prvakov začeli ob 9. uri, ko se bodo na prvi dirki dneva pomerili najmlajši dečki in deklice. Sledile bodo dirke malce starejših kolesark in kolesarjev, nazadnje pa bodo šli na prago mlajši mladinci in starejše mladinke.

Dirke bodo potekale na progi Trstenik–Žablje–Čadovlje–Trstenik, krog pa je dolg tri kilometre. V času tekmovanja bo cesta popolnoma

zaprta samo za vozila v nasprotni smeri dirke in med prvimi ter zadnjim spremljevalnim vozilom.

Ob dirkah bosta potekala kolesarska zabava in družnje, saj se bodo otroci s svojimi kolesi, poganjalci in skiroji lahko preizkusili na kolesarskem spretnostnem poligonu. Vsak bo za spomin prejel majico in kapo Fundacije Mateja Mohoriča ter sladko presenečenje. Igrali bodo lahko tudi družabne igre, iz kranjskih rokov naj bi prišel škrtat Kranček, voziti se bo moč po velikem napihljivem toboganu in si dati poslikati obraz. Seveda se bodo vsi obiskovalci lahko srečali s kolesarskim asom Matejem Mohoričem.

Zanimiv obračun v Kranju

VILMA STANOVNIK

Domžale, Kranj – Danes se začenejo tekme 33. kroga v Prvi ligi Telemach. Ekipa Domžal bo ob 20.15 gostila Gorico. Kalcer Radomlje v nedeljo odhaja v Sežano.

V 2. SNL je na sporedu 27. krog, ekipa kranjskega Triglava pa bo jutri, z začetkom tekme ob 17. uri, gostila moštvo Kety Emmi & Impol Bistrica. Na prvenstveni lestvici v 2. SNL je ekipa iz Slovenske Bistrice tik pred Triglavom na 13. mestu s točko več od Kranjčanov, zato se zagotovo

obeta zanimiv obračun. Zadnjeuvrščeni Roltek Dob bo gostoval pri Aluminiju.

V 3. SNL – zahod je na sporedu 22. krog. Jutri ob 17. uri se bosta pomerila Šenčur in Eksist Žiri, Sava Kranj, Šobec Lesce in Visoko pa gostujejo. Ekipa Škofje Loke je tekmo že odigrala.

V Gorenjski nogometni ligi so tekme 17. kroga odigrali že v sredo. Rezultati: Bled-Bohinj Hirter – Polet 3 : 0, Bitnje – Naklo 1 : 1, Kranjska Gora – Britof 0 : 2, Preddvor – Zarica Kranj 2 : 2 in Velesovo Cerklje – SIJ Acroni Jesenice 0 : 3.

Svetovno prvenstvo v poletih tudi z ženskami

Planica – Kot so sporočili iz Smučarske zveze Slovenije, so ta teden vložili kandidaturu za FIS svetovno prvenstvo v poletih, ki naj bi pri nas v Planici potekalo leta 2028. Po izpolnitvi vseh formalnih postopkov bo predsedstvo FIS odločalo o primerosti kandidatov, končni izbor pa bo potekal na kongresu FIS, ki bo prihodnje leto na Islandiji. »V kandidaturi smo podali predlog, da na svetovnem prvenstvu leta 2028 prvič nastopijo ženske. V naslednjih petih letih je namreč moč pričakovati večje število tekmovalk, ki bodo nastopile na letalnica, in bi tako lahko že nastopile tudi na svetovnem prvenstvu,« pravijo na Smučarski zvezi Slovenije.

Poraza košarkaric Triglava, ECE Triglav za prvo ligo

Ekipa košarkaric Triglava, ki se v finalu državnega prvenstva bori za naslov prvakinja, je morala premoč Celjankam priznati tudi v domači dvorani, košarkarji ECE Triglava pa so se na odločilni tekmi proti Jančam uvrstili v finale tekmovanja in v boj za nastop med prvligaši.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Minulo sredo zvečer so ljubitelji košarke v Kranju prišli na svoj račun, saj sta v dvorani na Planini poteka dva zanimiva in pomembna obračuna.

Na prvem sta si nasproti stali moški ekipi domačega ECE Triglava in Janč, ki sta se na odločilni polfinalni tekmi merili za finale v drugi košarkarski ligi. Po dveh tekmah je bil namreč rezultat izenačen, saj je Triglav prvo tekmo doma izgubil s 86 : 88, na drugi tekmi v gosteh pa je bil boljši z rezultatom 55 : 57. Ob podpori številnih navijačev so na tretji tekmi košarkarji Triglava že takoj zagospodarili na igrišču,

prednost pa so nato samo še povečevali in na koncu slavili s kar 88 : 59. Najboljši strellec tekme je bil z 18 točkami košarkar ekipe ECE Triglav Kranj Jan Dornik.

»Polfinala serija z ekipo Janč je bila pričakovano težka. Po prvi tekmi smo si na svoja pleča naložili kar precej bremena, vseeno pa nam je uspelo v gosteh zmagati. Fantje so pokazali dobro igro in po zmagi v gosteh smo dobili priložnost, da se izkažemo na domačem igrišču. Tekmo smo dobro začeli, vseskozi smo nadzirali njen potek in na koncu mirno in zaslužno zmagali,« je po odločilni tekmi v domači dvorani povedal trener Triglava Danijel Radosavljevič,

Košarkarice Triglava so po izenačeni igri na koncu morale priznati premoč Cinkarni Celje. / Foto: Tina Dokl

ki se zaveda, da mlado kranjsko moštvo še težje delo čaka v finalu, ko se bo za zmago in uvrstitev prvo ligo merilo z Ježico. »Res imamo najmlajšo ekipo v ligi, vendar smo si edini, da se finale ne igra, ampak se dobi. Mislim, da smo danes 'prerezali popkovo' in bomo v finalu iskali naslov prvakov in uvrstitev v prvo ligo.« Prav tekma z Ježico bo v dvorani na Planini že jutri, začela pa se bo ob 18.30. Druga tekma bo v sredo na Ježici, morebitna tretja pa nato 10. maja znova v Kranju.

Prevladale so izkušnje

Zanimiva tekma se je nato obetala v obračunu finala košarkaric. Ekipa Triglava, ki je v ponedeljek na prvi tekmi v

gosteh s Cinkarno Celje izgubila z 69 : 48, je v tekmo v domači dvorani stopila odločno. To je bilo na parketu videti do zadnjih minut, a na koncu so izkušene gostje zmagale s 53 : 77. »Do 36. minute smo bili enakovredni nasprotniki, na koncu pa je nastala razlika, ki ni realni odraz videnega na igrišču. Znova se je pokazalo, da je treba igrati 40 minut. Čestitam Celju za zmago, za nas pa je igranje v finalu lepa nagrada, za kar moram pohvaliti dekleta, ki se ob delu in študiju dobro borijo tudi na igrišču,« je povedal trener Triglava Gašper Sluga.

Tretja tekma bo že danes ob 18. uri v Celju, morebitna četrta pa v nedeljo ob 20. uri spet v Kranju.

Košarkarji ECE Triglava so v boju za prvo ligo zaslužno premagali Janče. / Foto: Tina Dokl

Največji uspeh naših hokejistk

Slovenska ženska hokejska reprezentanca je uspešno nastopila na svetovnem prvenstvu divizije I-B v Južni Koreji, saj je osvojila četrto mesto.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Komaj se je na Bledu končalo svetovno prvenstvo za hokejiste do 18 let divizije I-B, na katerem so naši hokejski upi osvojili drugo mesto, že se je v južnokorejskem mestu Suwon začelo svetovno prvenstvo divizije I-B za ženske.

Načrt naše ženske hokejske reprezentance, ki jo je prvič vodil selektor Boštjan Kos, pred odhodom je bil, da si izborijo obstanek v diviziji I-B.

Med igralkami so bile tudi članice kranjskega Triglava – vratarka Nuša Dovžan,

branilke Kaja Avsenek, Deja Glavič in Tamara Svetina ter napadalki Irena Kraner in Ana Rejc.

Na uvodni tekmi so Poljakinje našo reprezentanco premagale z rezultatom 0 : 2, na drugi tekmi pa so Slovenke premagale ekipo Kazahstana z rezultatom 2 : 1. Sledila je težka tekma proti domačinkam, ekipi Južne Koreje, naše pa so izgubile z rezultatom 2 : 4. Proti Italiji je bila za slovenske hokejistke usodna prva tretjina, na koncu pa so jih sosede premagale z rezultatom 4 : 2. Na zadnji tekmi prvenstva so Slovenke premagale

reprezentanco Velike Britanije z rezultatom 4 : 3 ter si zagotovile končno četrto mesto. Tako so dosegle največji uspeh v zgodovini slovenskega ženskega hokeja.

Pripravljalne tekme hokejistov

Naša moška hokejska reprezentanca, ki je v začetku aprila uradno začela priprave na svetovno prvenstvo elitne divizije, je že odigrala pet pripravljalnih tekem. Najprej so v Beljaku premagali reprezentanco Avstrije, nato so enkrat premagali in enkrat izgubili z reprezentanco Poljske ter prejšnji

teden na Bledu dvakrat premagali Italijane. Danes in jutri jih v Parizu čakata tekmi s Francozi, 3. in 4. maja bodo v Budimpešti igrali z reprezentanco Madžarske, za konec priprav pa se bodo 9. maja v Københavnu pomerili še z Danci.

Svetovno prvenstvo elitne divizije bo od 12. do 28. maja potekalo v finskem Tampereju (Skupina A) in latvijski Rigi (Skupina B). Naša reprezentanca bo nastopila v skupini B, ki bo prvi del prvenstva odigrala Latviji. Nasprotniki naših bodo Švica, Češka, Kanada, Kazahstan, Latvija, Norveška in Slovaška.

4m
TEK ŠTIRIH MOSTOV
17. 6. 2023
ŠKOFJA LOKA
CENEJŠE
PRIJAVE DO
KONCA APRILA
www.t4m.si

Občina Škofja Loka
VARUH ZDRAVJA
KRAJNY INSULATION
Gorenjski Glas
Foto: Igor Merinšek

0 izzivih regije

V torek so novinarski kolegi iz Časnika Finance ponovno organizirali Gorenjski razvojni forum. Poleg razprave o lokaciji gorenjske regijske bolnišnice so gostje osvetlili tudi nekatere izzive gospodarstva in projekte, ki regijo čakajo v prihodnje.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kranj – V pogovoru z direktorjem in glavnim urednikom Financ Petrom Franklom je pogled »od zunaj« ponudil Bahaa Abdullah, član uprave in izvršni direktor Iskraemeca. »Gore, lepa narava in kvaliteta življenja, ki je tukaj odlična,« je brez oklevanja odgovoril na vprašanje, kaj ga že skoraj poldrugo desetletje »drži« v Sloveniji oz. na Gorenjskem. »Z dva tisoč evri lahko tukaj živiš veliko bolje kot v Švici z osmimi,« je potegnil še eno vzporednico z državo, s katero se Slovenci tako radi primerjamo.

Kot je uvodoma dejal kranjski župan Matjaž Rakovec, je gorenjska prestolnica nekoč že bila »Silicijeva dolina« nekdanje skupne države, zdaj želijo to tradicijo obuditi, predvsem pa Kranj postaviti na svetovni zemljevid. Pomemben prispevek k temu daje kranjska Kovačnica, kjer je potekal dogodek in kjer se rojevajo številne podjetniške ideje.

Iz Kovačnice prihajata tudi Marcel Nahtigal, soustanovitelj Krožnika, in Bine Logar, direktor podjetja Back to Basics, ki sta skupaj s soustanoviteljem podjetja ElevonX Matejem Megličem odstirala začetke svojih podjetniških poti. Kot je dejal Nahtigal, ki s sodelavci razvija aplikacijo, s katero bi kupcem omogočili nakup hrane, preden bi jo trgovci iz različnih razlogov

Baha Abdullah v pogovoru s Petrom Franklom

/ Foto: Aleš Senožetnik

zavrgli, s čimer poskušajo zmanjšati količine zavržene hrane, se je v Kovačnici kalil od samega začetka svoje podjetniške poti.

Tudi Bine Logar pravi, da se vedno najprej obrnejo na kolege znotraj Kovačnice, ko iščejo sodelovanje drugih podjetnikov. V Back to Basics sicer skozi maketarstvo želijo otroke navdušiti za tehnične poklice, pri tem pa nudijo tudi pomoč v spletni učilnici in s pomočjo videoklica. »Če bo otrok že zelo zgodaj začel razvijati svojo tehnično plat, je veliko več verjetnosti, da se bo kasneje odločil za tovrstni poklic,« je dejal Logar.

V podjetju ElevonX, ki danes zaposluje že 12 sodelavcev, razvijajo brezpilotna letala za širok nabor uporabe – pred časom so denimo izvedli tudi poskusno dostavo krvnih vzorcev v bolnišnico.

A kot pravi Matej Meglič, je trenutno eden večjih izzivov, s katerimi se srečujejo, zakonodaja, ki še ne dohaja tehnološkega razvoja na tem področju.

ElevonX deluje na območju tržiškega BPT, kjer po besedah Roka Šimenca, direktorja BSC – Regionalne razvojne agencije Gorenjske, skupaj z občino želijo vzpostaviti inkubator, namenjen predvsem proizvodnim podjetjem, ki bo tako dopolnil dejavnosti v Kovačnici.

Na Gorenjskem se tako v prihodnje obeta več smelih projektov, med glavnimi izzivi pa je več govorcev poudarilo pomanjkanje delovne sile. »Ideje so odlične, a brez kadrov ne bo šlo,« je povzel kranjski podžupan Janez Černe, ki si zato želi združevanja gorenjskih visokošolskih zavodov.

Ob prazniku dela

Ljubljana – Ob prihajajočem prazniku dela je nekaj podatkov objavil tudi Statistični urad. Stopnja delovne aktivnosti je bila lani 77,9-odstotna, kar je za 3,2 odstotne točke nad povprečjem držav članic EU. Med regijami je prednjačila predvsem Gorenjska, kjer je stopnja delovne aktivnosti preseгла 81 odstotkov in je bila najvišja v državi. Ob sobotah je v Sloveniji delalo 13,5 odstotka delovno aktivnih (podatki so sicer za leto 2021), ob nedeljah pa 7,6 odstotka. Oba deleža sta precej pod evropskim povprečjem. Na drugi strani pa je delež delovno aktivnih, ki so običajno delali ponoči, 5,9 odstotka, kar je za 1,6 odstotne točke nad povprečjem EU. Stopnja brezposelnosti je znašala 3,9 odstotka, kar je za dve odstotni točki manj kot znaša povprečje v EU. Slaba četrtnina oz. 24 odstotkov mladih med 15. in 29. letom je bilo vključenih v prekarne oblike dela, od katerih jih je največ, 82 odstotkov, delalo prek študentskega servisa. Z življenjem so bili najbolj zadovoljni dijaki in študentje ter zaposleni in samozaposleni, najmanj pa brezposelni in drugi delovno neaktivni ter upokojniki.

DOBRO JE VEDETI

Plačevanje z gotovino

CVETO ZAPLOTNIK

Tehnološki razvoj je neizogiben, sodobni načini plačevanja vedno bolj nadomeščajo in izpodrivajo gotovino. Kot ugotavljajo v Zvezi potrošnikov Slovenije, se izrivanje gotovine kaže v uvajanju digitalnih plačil, ukinjanju bankomatov in bančnih poslovalnic za gotovinsko poslovanje, zviševanju stroškov pri gotovinskem plačevanju in tudi v zaračunavanju nadomestil za polog in dvig gotovine.

V zvezi potrošnikov so preverili nadomestila, ki jih banke in hranilnice zaračunavajo potrošnikom pri gotovinskem poslovanju. Večina bank jim zaračuna nadomestilo za pologe in dvige kovancev, ne pa tudi za bankovce. Izjema je le ena banka, v tej banki znaša nadomestilo za polog bankovcev 0,2 odstotka od zneska oziroma najmanj 1,50 evra. Nadomestila za polog večjega števila kovancev oziroma kovancev nad določenim skupnim zneskom so različno visoka, večinoma znašajo od

1 do 2,6 odstotka vrednosti zneska oziroma najmanj od enega do dveh evrov.

Po zakonu o uvedbi evra prodajalec kupcu ne sme zavrniti gotovine, vendar pa pri tem veljajo tudi nekatere izjeme. Stranki se lahko sporazumno dogovorita, da bosta uporabili drugo plačilno sredstvo. Nobe na stran, ne prodajalec in ne kupec, ni pri posameznem plačilu zavezana sprejeti več kot petdeset kovancev. Pri plačevanju z gotovino velja tudi načelo dobre vere. Če prodajalec nima drobiža, vrednost bankovca pa je nesorazmerna z vrednostjo nakupa, lahko prodajalec zavrne sprejem bankovcev za dvesto in petsto evrov, vendar pa se mora v takem primeru s kupcem dogovoriti o tem, kako naj bi poravnal znesek.

Predvsem za starejše uporabnike je prehod na digitalno plačevanje lahko velik ali celo prevelik izziv, zato bi bilo prav, da bi ohranjali tudi plačevanje z gotovino, opozarja Alina Meško iz Zveze potrošnikov Slovenije.

SIJ lani rekordno

Z 1,3 milijarde evrov je Skupina SIJ lani prihodke od prodaje v primerjavi z letom prej povečala za 35,3 odstotka.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana, Jesenice – Skupina SIJ je v minulem letu zabeležila najboljši finančni rezultat doslej. Skupina, pod okrilje katere spada tudi jeseniški SIJ Acroni, je ustvarila 1,3 milijarde evrov prihodkov od prodaje, kar je za 35,3 odstotka več kot leto prej in najboljši rezultat doslej. Dosegli so 180,2 milijona evrov EBITDA in 13,8-odstotno EBITDA maržo ter ustvarili 92,6 milijona evrov čistega poslovnega izida. Skladno s poslovnim modelom so višje cene energentov prenašali na kupce. Tudi tako so ob nižjih proizvedenih količinah v

primerjavi z letom 2021 lahko ustvarili višje prihodke od prodaje in izboljšali druge finančne kazalnike.

Kot so zapisali v sporočilu za javnost, so v prvi polovici lanskega leta dobro izkoristili visoko povpraševanje po izdelkih, ki ga je sicer spremljalo izjemno zahtevno poslovno okolje – povišane cene energentov, nihanja na energetskem trgu, motnje v dobavnih verigah, dvigi cen surovin in vplivi geopolitičnih dogodkov.

Sindikar devetih tujih in domačih bank je pod vodstvom NLB z največjima jeklarskima družbama skupine podpisal pogodbo o sedemletnem

posojilu v višini 230 milijonov evrov, »ki je namenjeno zagotavljanju zadostnih likvidnostnih sredstev in rezerve za prihodnja leta ter naložbam v povečanje učinkovitosti proizvodnje, okoljske projekte, trajnostni razvoj in delovanje po načelih krožnega gospodarstva«, so še sporočili iz družbe.

Skupina SIJ se tradicionalno uvršča med največja slovenska izvozna naravnana podjetja. Delež izvoza so zadržali na ravni 84,6 odstotka, pri čemer podatek ne upošteva posrednega izvoza prek kupcev v Sloveniji. Največja izvozna trga ostajata Nemčija in Italija.

RUTAR.

rutar.at

Iščemo

Kuhar (m/ž)

Rutar Beljak (Avstrija), za polni delovni čas

Kaj vam ponujamo?

- družinam prijazen delovni čas med 7:00 in 15:00 (prosto ob večerih, nedeljah in praznikih),
- zagotovljena plača za to delovno mesto znaša € 2.120 bruto, višja plača po dogovoru.

Prijave z življenjepisom v nemškem jeziku pošljite na:

jobs@rutar.at

Previdno pri kurjenju kresov

MAŠA LIKOSAR

Kranj – Praznovanje prvega maja bodo tudi letos popestrile številne javne prireditve s kurjenjem kresov, ob tem pa policija opozarja na ustrezno varnost, saj požari v naravnem okolju ob takšnih priložnostih niso redki. »Pred kresovanjem zato ustrezno uredite in zavarujte kurišče, ogenj pa ves čas nadzorujte,« poudarjajo na policiji, ob tem pa navajajo usmeritve za varno kresovanje.

Kurišče mora biti obdano z negorljivim materialom, od gozda oddaljeno vsaj petdeset metrov, prostor okoli kurišča pa očiščen vseh gorljivih snovi. Ves čas kurjenja mora biti kurišče pod nadzorom, po koncu je treba ogenj in žerjavico pogasiti, kurišče pa pokriti z negorljivim materialom. V naravnem okolju se pri kurjenju, sežiganju ali uporabi odprtega ognja ne smejo uporabljati gorljive tekočine ali materiali, ki

pri gorenju razvijajo močan dim ali strupene pline oziroma so kako drugače škodljivi za okolje. Odprti ogenj ni dovoljen, kadar je povprečna hitrost vetra večja od šest metrov na sekundo ali ob sunkih vetra, močnejših od deset metrov na sekundo. »Za kurjenje kresov je treba pridobiti dovoljenje pristojne upravne enote, vlogo za dovoljenje pa je treba oddati najmanj sedem dni pred prireditvijo,« še opozarjajo na policiji.

Med prvomajskimi prazniki se navadno poveča uporaba karbida in možnarjev, kar dovoljuje tudi zakon o varstvu javnega reda in miru. Kljub temu je treba upoštevati nekaj pravil, ki med drugim narekujejo, da je treba med 22. in 6. uro zagotoviti nočni mir, mladotnim osebam je uporaba možnarjev prepovedana, možnaristi morajo imeti potrjeno o usposobljenosti za streljanje z možnarji.

V trčenju v odbojno ograjo izgubila življenje

Spodnje Gorje – Policisti Policijske postaje Bled so v sredo obravnavali prometno nesrečo, v kateri je življenje izgubila ena oseba. »Prometna nesreča se je zgodila okrog 12.20 v Spodnjih Gorjah,« so sporočili s kranjske policije. Po njihovih podatkih je voznica osebnega avtomobila vozila iz smeri Bleda proti Gorjam. V Spodnjih Gorjah je zapeljala na nasprotno vozišče in trčila v odbojno ograjo. Udeležena je bila sama.

Povrniti mora stroške pravnega postopka

Predsednik SDS Janez Janša mora po sklepu kranjskega okrožnega sodišča tožilki in sodnikom v zadevi Patria povrniti stroške pravnega postopka v skupni višini 22.647 evrov. Tožbeni zahtevek Janše zoper tožilko in sodnike je kranjsko sodišče januarja zavrnilo.

MAŠA LIKOSAR

Kranj – Janez Janša je od države, nekdanje tožilke Branke Zobec Hrastar ter sodnikov Barbare Klanjšek, Milana Štruklja, Vesne Žalik in Branka Masleše terjal dobrih 900 tisoč evrov odškodnine zaradi nezakonitega dela v procesu Patria. Postopek v tožbi zoper državo teče ločeno, del proti tožilki in sodnikom pa se je končal januarja, ko je kranjsko sodišče odločilo, da Janša od njih ne more zahtevati odškodnine, ker ti pri opravljanju svojih funkcij niso neposredno odškodninsko odgovorni. Sodišče je med drugim v obrazložitvi navedlo, da 26. člen ustave ne ureja neposredne odškodninske odgovornosti sodnikov in državnih tožilcev za dejanja pri opravljanju njihove funkcije, ne določa je niti zakon.

Janša se na to sodbo ni pritožil, zato je sodišče izdalo sklep, s katerim je odločilo, da je Branka Zošec o pravnih stroških. Sklep je Janša pred kratkim objavil na Twitterju s komentarjem, da je sodnica kranjskega

Na kranjskem okrožnem sodišču je odškodninska tožba, ki jo je vložil Janez Janša, stekla decembra lani. / Foto: Gorazd Kavčič

okrožnega sodišča obrnila zakon na glavo. »V odškodninski tožbi zaradi krive obtožbe in obsodbe v zadevi Patria je 'odškodnine' namesto prizadetim dosodila tistim, ki so krivo tožili in sodili,« je zapisal. Iz sklepa je sicer razvidno, da je Branka Zošec Hrastar dolžan povrniti stroške pravnega postopka v višini 7.745,93 evra, Barbare Klanjšek v višini 7.609,43

evra, Milanu Štruklju, Vesni Žalik in Branku Masleši, ki so imeli skupnega zastopnika, pa v skupni višini 7.291,90. »Odškodnine so zapakirane v priznane 'stroške postopka' v višini 22.500 evrov. Postopka praktično ni bilo,« je komentiral Janša. Po njegovem je bil »namen sodbe prestrašiti ljudi, da si ne bi kdorkoli drznil upreti krivosodju«. Dodal pa je še,

da nameravajo preostali del bremena naprtiti vsem slovenskim davkoplačevalcem.

Odločitev o višini pravnih stroškov še ni pravnomočna, nanjo se lahko vsi vpletene sicer še pritožijo. Po pravnomočnosti sodbe v primeru tožbe zoper posameznike se bo na kranjskem sodišču nadaljeval še postopek o odškodnini, ki jo Janša terja od države.

Lani porast prometnih nesreč

Število prometnih nesreč v občini Železniki je lani naraslo skoraj za polovico. Pereča ostaja tudi problematika drog.

ANA ŠUBIC

Železniki – Policisti so lani v občini Železniki obravnavali 47 prometnih nesreč oz. 15 več kot predlani, je na zadnji seji železnikarskega občinskega sveta poročal načelnik Policijske postaje Škofja Loka Sašo Eniko in dodal, da je tolikšen porast skrb vzbujajoč. V Selcih se je zgodila smrtna prometna nesreča, ki je terjala življenje kolesarja, pet oseb pa se je v nesrečah hudo poškodovalo. Najbolj pogosti vzroki ostajajo napačna stran oz. smer vožnje, neprilagojena hitrost in nepravilen premik vozila. Kot je dejal, bodo z redarstvom ter svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu skušali z različnimi pristopi prispevati k boljši prometni varnosti.

V predstavitvi poročila o varnosti v občini Železniki v

Načelnik Policijske postaje Škofja Loka Sašo Eniko

/ Foto: Tina Dokl, arhiv Gorenjskega glasa

lanskem letu je Eniko povedal tudi, da so lani v tej občini evidentirali 22 kaznivih dejanj, od tega 14 zoper premoženje. Opozoril je na slabo samozaščito občanov, ki vredne stvari še vedno puščajo na lahko dostopnih mestih. Obravnavali so tudi štiri kazniva dejanja nasilja v družini. Ta problematika je po besedah

načelnika velika in se stopnjuje po vsej Gorenjski.

Opozoril je tudi na problematiko prepovedanih drog v občini Železniki. Če so predlani obravnavali 16 kaznivih dejanj s tega področja, jih lani niso, so pa storilce iz občine Železniki obravnavali na območju Škofje Loke. Droga je problem tudi

v ostalih občinah na Škofljeloškem. Tej problematiki posvečajo veliko pozornosti, predvsem v luči zmanjšanja uporabe drog ter preprečevanja in odkrivanja kaznivih

Policisti so lani v občini Železniki obravnavali 47 prometnih nesreč oz. 15 več kot predlani.

dejanj, povezanih z njimi. Še večji poudarek bodo dali ozaveščanju mladih; problematiko namreč zaznavajo že v osnovnih šolah.

Veliko dela so v lani v občini Železniki imeli tudi redarji Medobčinskega inšpektorata in redarstva občin Bled, Bohinj in Železniki. Evidentirali so 924 kršitev (124 odstotkov več kot predlani), od tega glavnino oz. 884 s področja prekoračitev dovoljene hitrosti vožnje.

Svet zavoda Osnovne šole Helene Puhar Kranj, Kidričeva 51, Kranj, na osnovi sklepa št. 38/10/1, ki ga je Svet OŠ Helene Puhar Kranj sprejel na svoji 10. seji dne 19. 4. 2023, razpisuje del. mesto

RAVNATELJA (m/ž)

Kandidat mora za imenovanje na funkcijo ravnatelja izpolnjevati pogoje v skladu z Zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur. l. RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – ZVaj, 123/21, 172/21, 207/21, 105/22 – ZZNSPP, 141/22 in 158/22 – ZDoh-2AA) in v skladu s Pravilnikom o izobrazbi vzgojiteljev in drugih strokovnih delavcev v vzgojnem programu za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami (Ur. l. RS, št. 65/15).

Kandidati morajo imeti pedagoške, vodstvene, organizacijske in druge sposobnosti za uspešno vodenje zavoda ter imeti pridobljeno specialno pedagoško izobrazbo.

Predvideni začetek dela bo v letu 2023.

Izbrani kandidat bo imenovan za dobo 5 let.

Delo na delovnem mestu ravnatelja se opravlja polni delovni čas.

Za čas mandata bo z njim sklenjena pogodba o zaposlitvi na delovnem mestu ravnatelja.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev (dokazila o izobrazbi, nazivu, opravljenem strokovnem izpitu, opravljenem ravnateljskem izpitu (oz. ga je treba predložiti svetu zavoda najkasneje po enem letu mandata), delovnih izkušnjah v vzgoji in izobraževanju, potrdilo o nekaznovanosti iz kazenske evidence in potrdilo iz evidence izbrisanih obsodb za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost Ministrstva za pravosodje ter potrdilo sodišča, da kandidat ni v kazenskem postopku (potrdila ne smejo biti starejša kot 30 dni)), pošljite v zaprti ovojnici najkasneje v 8 dneh po objavi razpisa na naslov:

Svet zavoda Osnovne šole Helene Puhar Kranj, Kidričeva 51, 4000 Kranj, z oznako »Prijava na razpis za ravnatelja – NE ODPIRA!«

Kandidat mora k prijavi priložiti program vodenja zavoda za mandatno obdobje in kratek življenjepis. Kandidati bodo pisno obvestilo o imenovanju prejeli v zakonitem roku.

Dodatna pojasnila so dostopna na internetni strani šole: <https://www.os-hpuhar.si/>

V besedilu razpisa uporabljeni izrazi, zapisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za ženske in moške.

GG+

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLLED

Skupaj premagujejo jezikovne ovire

V prostorih Krajevne knjižnice Žiri vsak ponedeljek potekajo ure za učenje slovenščine za priseljenke in priseljence v Žireh, na katerih udeleženci v medsebojni sproščeni komunikaciji usvajajo oziroma izpopolnjujejo znanje slovenskega jezika.

MATEJA RANT

V prostorih žirovske knjižnice se od konca marca vsak ponedeljek zbere tudi do 24 priseljencev, ki se želijo naučiti oziroma izboljšati znanje slovenskega jezika. Poudarek je na sproščeni komunikaciji, saj kot poudarja koordinatorka projekta Anka Pintar iz Zavoda Tri, ne gre za običajni tečaj oziroma sistematično spoznavanje jezika, ampak vse temelji na komunikaciji v sproščeni ozračju, v katerem udeleženci lažje in hitreje pridobivajo znanje ter ni nič narobe, tudi če se kdaj zmotijo. Srečanja Zavod Tri pripravlja v sklopu projekta Prepletanja 2 – vključujoče skupnosti na Loškem, ki jih sofinancirata Evropski sklad za regionalni razvoj in Republika Slovenija.

Pri projektu sodelujejo tudi tri prostovoljke iz lokalnega okolja, študentki kulturologije Eva Jereb in

koordinacijo ter za redne stike z vrtcem, osnovno šolo in občino v Žireh. »Če želimo krepiti vključenost priseljencev, je namreč zelo pomembno, da so prisotni tudi ljudje iz lokalnega okolja,« je poudarila Anka Pintar. Srečanja, ki so del projekta Prepletanja, v Škofji Loki potekajo že od leta 2019, z njimi so poskusili tudi v Železnikih, a se ni obneslo, v Žireh pa so naleteli na izjemen odziv. Udeleženci srečanj so zelo pisana družina, saj prihajajo iz Ukrajine, Kosova, Srbije ter Bosne in Hercegovine in imajo zelo različno predznanje slovenskega jezika. »Pridružil se nam je celo par s Kosova, ki je v Sloveniji šele dober mesec, a si zelo želi naučiti slovenščine,« je pojasnila Eva Jereb. Prvo uro so namenili spoznavanju in učenju osnov, pri čemer so si pomagali s fotografijami. »Nekateri se zelo razgovorijo, prav vsi

Namesto v knjižnici so uro slovenščine pretekli ponedeljek pripravili kar na pohodu na Žirk. / Foto: Mateja Rant

Udeleženci srečanj so zelo pisana družina, saj prihajajo iz Ukrajine, Kosova, Srbije ter Bosne in Hercegovine in imajo zelo različno predznanje slovenskega jezika. Že prvo uro so jasno izrazili željo, da si želijo predvsem priložnosti za pogovor v slovenščini. Gre namreč za ljudi s šibkimi socialnimi mrežami v lokalnem okolju, zato to zanje pomeni tudi priložnost za spoznavanje novih ljudi.

Neža Oblak ter diplomantka kulturologije Julija Mur, ki so prevzele vsebinsko vodenje srečanj, Anka Pintar in Nina Arnuš pa pomagata pri izvedbi ur, skrbita za

pa so pripravljeni sodelovati in delajo domače naloge. Med drugim smo jim recimo naročili, naj poiščejo deset besed, ki jih res ne razumejo, in so se vrnili z zelo

zanimivimi besedami, iz česar je bilo razvidno, da se res trudijo usvojiti slovenski jezik. Eno od udeleženk je na primer zanimalo, kaj pomeni beseda sicer,« je razložila Julija Mur. Trudijo se, da čim več komunikacije poteka v slovenskem jeziku, s čimer priseljenci iz nekdanjih držav Jugoslavije in Ukrajine nimajo težav, najtežje jih razumejo albansko govoreči. »A če ne gre drugače, kaj tudi narišemo, da se lažje razumemo,« se posmeje Neža Oblak. Anka Pintar je ob tem dodala, da si pomagajo tudi z različnimi jezikovnimi igrami. »Udeleženci so

že prvo uro jasno izrazili željo, da si želijo predvsem priložnosti za pogovor v slovenščini.« Gre namreč za ljudi s šibkimi socialnimi mrežami v lokalnem okolju, zato to zanje pomeni tudi priložnost za spoznavanje novih ljudi. »Prvič niti nismo vedeli, kaj lahko pričakujemo, a že naslednjo uro smo imeli občutek, kot da se že dolgo poznamo.«

Podobno je bilo na srečanju minuli teden, ko so se skupaj odpravili na bližnji hrib Žirk. Hitro je stekel sproščeni pogovor, pri čemer se je večina trudila, da bi govorila v slovenščini,

čeprav nekaterim dela še veliko težav. Savo Kočič, ki je pred sedmimi leti prišel iz Banjaluke, je priznal, da ves ta čas niti ni imel veliko priložnosti, da bi govoril v slovenščini. Večino dneva preživi na delovnem mestu, kjer ga obkrožajo sodelavci, ki prav tako prihajajo iz držav nekdanje Jugoslavije. Zato je zdaj z veseljem izkoristil priložnost, da bi se naučil vsaj osnovne komunikacije v slovenščini. S slovenskim jezikom se zelo trudi tudi Natalija, po poklicu zdravnica, ki je pred letom dni z mamo in hčerko prišla iz Kijeva. »Obiskovala

sem tečaj slovenskega jezika v Kranju, a to ni dovolj. Razumem sicer skoraj vse, težave pa imam z govorom, zato bi se rada bolje naučila slovenščine.« Ob tem je v smehu razložila, da zaradi podobnih besed, a različnih pomenov v slovenskem in ukrajinskem jeziku pride do marsikatero nerodne situacije. »Škarjam pri nas rečemo 'nožnici', kar pri vas pomeni čisto nekaj drugega, zato so me zelo čudno gledali, ko sem rekla, da potrebujem nožnici.« Še najmanj težav s slovenščino imajo najmlajši, ki so vključeni v slovensko šolo.

Kultura

Monografija Maksim Gaspari: Iz naroda za narod avtorja Roberta Kužnika Stran 14

Pogovor

Leopold Zonik, dolgoletni družinski zdravnik in častni občan Bleda Stran 15

Zanimivosti

Kranjčanka Marija Mladenovič je pri 86 letih individualna družabnica Stran 16

Od petka do petka

Ob prvi obletnici parlamentarnih volitev je predsednik vlade Robert Golob (na fotografiji z lanske razglasitve rezultatov volitev v Cankarjevem domu, ko je zbrane nagovoril prek video povezave) poudaril, da z ekipo »kljub vsem oviram delajo na polno«. / Foto: Tina Dokl

V ponedeljek se je začelo zbiranje podpisov volivcev za vložitev predloga zakona o izrednem zvišanju pokojnin. / Foto: Tina Dokl

Slavnostna govornica na proslavi ob dnevu upora proti okupatorju je bila Urška Klakočar Zupančič. / Foto: Bobo

Dejanj, pravijo v vladi, v zadnjem letu ogromno

MATEJA RANT

Leto dni po volitvah

Ob prvi obletnici volitev je predsednik vlade Robert Golob v svojem nagovoru javnosti poudaril, da z ekipo kljub vsem oviram delajo na polno. »Izid na volitvah nam je omogočil oblikovanje trdne koalicije, ki ima znanje, voljo in pogum, da poskrbi za boljše življenje državljanov in državljanov.« Zavedajo se, je povedal Golob, da tisti, ki veliko dela, tudi kdaj zgreši. »Tudi mi nismo popolni in nikoli nismo trdili, da smo,« je poudaril in dodal, da niso besede tiste, ki štejejo, ampak dejanja, »teh pa je bilo v zadnjem letu ogromno«. Omenil je številne ukrepe, ki so ublažili posledice energetske in prehranske krize, obenem pa dodal: »Investiramo kot še nikoli, zvišali smo plače, začeli gradnjo stanovanj in tudi za planet nam ni vseeno. Zdravstvo ostaja naša prioriteta.« Bolj kritični so do dela vlade v preteklem letu v opozicijskih strankah SDS in NSi, po njihovi oceni bodo od napovedanih reform ostale zgolj časovnice.

Zbirajo podpise za zvišanje pokojnin

V ponedeljek se je začelo zbiranje podpisov volivcev za vložitev predloga zakona

civilne iniciative Glas upokojeincev o izrednem zvišanju pokojnin. Šestdesetdnevni rok za zbiranje podpisov se bo iztekel 22. junija. Po predlogu zakona bi pokojnine, ki ne presegaajo tisoč evrov, zvišali za dvajset odstotkov, pokojnine do 1500 evrov bi zvišali za deset odstotkov, nad 1500 evrov pa za pet odstotkov.

Ozaveščanje o pomenu in varnosti cepiv

V tem tednu smo zaznamovali evropski teden cepljenja, ki je letos potekal pod sloganom Nadoknadimo zamujeno, s čimer so opozorili zlasti na skrb vzbujajoč upad v stopnjah precepljenosti otrok. Kot opozarjajo v Nacionalnem inštitutu za javno zdravje, so tako kot drugod po svetu tudi v evropski regiji Svetovne zdravstvene organizacije necepljeni in premalo cepljeni ljudje še vedno izpostavljeni tveganju okužbe z boleznimi, ki jih je mogoče preprečiti, kot so ošpice, davica in otroška paraliza. »Leta 2021 je 25 milijonov otrok zamudilo vsaj eno osnovno cepljenje, kar je povzročilo izgubo napredka, doseženega v letih pred pandemijo.« Ob tej priložnosti sta na nizko stopnjo precepljenosti z določenimi cepivi v Sloveniji opozorila tudi pediater Denis Baš in specialist javnega

zdravja Zoran Simonović. Zato se jima zdi pomembno javnost ozavestiti o pomenu in varnosti cepiv, obenem pa je po njunem mnenju treba tudi poenostaviti dostop do cepljenja.

Dan knjige posvečen izvornim jezikom

Unesco je leta 1995 23. april razglasil za svetovni dan knjige in avtorskih pravic. Letos je bil posvečen izvornim jezikom. »Teh imamo tudi v Sloveniji več, kot se morda zavedamo: poleg slovenščine in bogastva njenih številnih narečij ter slovenskega znakovnega jezika sta tu še jezika narodnih manjšin, italijanščina in madžarščina,« je ob svetovnem dnevu knjige poudarila ministrica za kulturo Asta Vrečko in dodala, da naš kulturni prostor bogati tudi več različnih romskega jezika, pa jeziki pripadnikov nekdanjih jugoslovanskih republik, pogosto pa se v Sloveniji srečamo tudi z drugimi svetovnimi jeziki. »Vsi ti jeziki se na našem majhnem geografskem prostoru tudi mešajo in tako bogatijo jezikovno pokrajino za nas vse. Z bogatim jezikom pa raste tudi širina naše miselnosti.«

Rdeča nit proslave Kajuhove pesmi

Ob dnevu upora proti okupatorju je na predvečer

praznika v Šoštanj, rojstnem kraju pesnika in narodnega heroja Karla Destovnika - Kajuha, ki mu je vlada posvetila letošnje leto, potekala osrednja državna proslava. Slavnostna govornica, predsednica državnega zbora Urška Klakočar Zupančič je poudarila, da se je slovensko ljudstvo za nastankom Osvobodilne fronte združilo in skupaj uprlo vsem okupatorjem, ki so v drugi svetovni vojni zasedli in razkosali slovensko ozemlje, ki so ustrahovali, potujčevali in izseljevali ljudi, ki so zapirali in streljali talce ter grabili po slovenski zemlji. Kako pomemben je bil takratni upor in da je življenje osmišljeno samo v svobodni in prenovljeni domovini, so se po njenih besedah zavedali vsi slovenski napredni misleci in kulturniki tistega časa, med njimi tudi Karel Destovnik - Kajuh. Njegove pesmi so bile tudi rdeča nit tokratne proslave. Predsednik vlade Robert Golob pa je v poslanici ob dnevu boja proti okupatorju poudaril, da je to praznik spomina in razmisleka. »O preteklosti, bodočnosti, predvsem pa o nas samih in naši nravi.« Zato je prav, je prepričan, da vsak od nas prispeva svoj delček v mozaik sožitja in odprtosti, na katerem skušamo graditi državo.

Slovinci v zamejstvu (900)

Cvetka Lipuš v lepenski šoli

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Ena zadnjih prireditev v okviru letošnje Noči knjige, ki so jo pripravile kulturne organizacije Slovencev na Koroškem, je bila v soboto, 22. aprila, zvečer v nekdanji ljudski šoli v Lepeni pri Železni Kapli. Na povabilo Slovenske prosvetne zveze in kapelskega Slovenskega prosvetnega društva Zarja je pesmi iz svojih zadnjih zbirk Odhajanje za začetnike in Kaj smo, ko smo brala pesnica Cvetka Lipuš. Zna na koroška pesnica, ki piše zgolj v slovenščini, se je dejansko vrnila domov. Leta 1966 rojena koroška Slovenka je odrasla in do svojega 17. leta živela v lepenski šoli, kjer je bil njen oče, znani koroški pisatelj in pesnik Florjan Lipuš, vodja dvojezične ljudske šole. Cvetka se je po končani ljudski šoli

vpisala na Slovensko gimnazijo v Celovcu, od koder se je med počitnicami in ob koncih tedna redno vračala v lepensko dolino. Po končani gimnaziji in po preselitvi družine v Žitaro vas se je zaradi študija književnosti in bibliotekarstva v Avstriji in v Združenih državah Amerike redkeje vračala v Lepeno in druge kapelske

grape. Sedaj živi v Salzburgu, kjer je vodja medicinske knjižnice na salzburški univerzi. Umetniško navdahnjena sta tudi njena brata. Gabrijel Lipuš je baritonist in vodja dvojezične nekomercialne radijske postaje Agora, Marko Lipuš pa priznani fotograf.

»Pišem izključno poezijo, in to v slovenščini.

Jutri, 29. aprila, bo minilo 80 let od obglavljenja 13 zavednih Slovencev iz Sel, Borovelj in Železne Kaple na Dunaju, imenovanih »selske žrtve«. To je bila ena najmnogičnejših in najokrutnejših usmritev nasprotnikov nacizma v dunajski »sivi hiši«, kjer je bilo nacistično sodišče. Danes ob 16. uri bo v Celovcu spominska hoja od celovškega gradu (Burghof), kjer je bil sedež gestapa, do deželnega sodišča, kjer je bila tem žrtvam izrečena smrtna kazen. V nedeljo ob 11. uri pa se bo začela spominska svečanost tudi v Selah.

Cvetka Lipuš z bratom Gabrijelom, pevcem in urednikom v lepenski šoli, kjer je bil nekaj let njun dom / Foto: Jože Košnjek

Doslej sem objavila osem pesniških zbirk. Zadnji sta Kaj smo, ko smo in Odhajanje za začetnike. Vsaka pesniška zbirka je projekt zase. Začne se z osnovno temo in sredi dela se pokaže, da je njeno ustvarjanje pot, ki nekam vodi in se konča,« je po literarnem večeru v Lepeni povedala Cvetka Lipuš. Na vprašanje, ali

je pesniško žilico podedovala po očetu, je odgovorila, da je težko določiti, kaj je prirojeno in kaj naučeno. Povedala je, da nastaja nova zbirka, česa več o njej pa še ne more povedati.

Za kulturni program sta poskrbela domačina iz Železne Kaple harmonikar Thomas Nečemer in kitarist Dirk Schilling.

Po svetu

Globalni prvi maj

Ste se kdaj vprašali, kateri je najbolj globalni oziroma svetovni praznik? Mnogi bi odgovorili, da je to božič, lahko pa bi bil tudi prvi maj kot mednarodni praznik dela, ki ga praznujejo tudi v nekrščanskih deželah ...

MIHA NAGLIČ

Svetovni prvi maj

Prvi maj je državni praznik tudi na Kitajskem in v Indiji, ki sta po številu prebivalcev najbolj obljudeni državi na planetu. Božič je globalni praznik po svoji širši, profani vsebini, kot družinski praznik nakupovanja in obdarovanja – in kot tak je razširjen po vsem svetu; kot verski praznik pa je omejen na države, v katerih večinski del prebivalstva predstavlja kristjani različnih cerkva. V Indiji in na Kitajskem so te izrazito manjšinske ...

Ameriški prvi maj

Posebni so v tem oziru v ZDA in Kanadi. V Združenih državah je bil praznik dela (Labor Day), ki ga praznujejo prvi ponedeljek vsakega septembra, od leta 1887 vedno bolj priznan zvezni državni praznik, leta 1894 pa je postal uradni zvezni praznik. Prizadevanja, da bi praznik dela prestavili iz septembra na 1. maj, niso bila uspešna. Leta 1947 so ameriški veterani tujih vojn 1. maj razglasili za dan zvestobe (Loyalty Day) kot način za boj proti komunističnemu vplivu in novačenju na prvomajskih shodih. Dan zvestobe so praznovali po vsej državi z domoljubnimi paradami

in slovesnostmi, vendar je naraščajoči konflikt zaradi vpletenosti ZDA v Vietnamu zmanjšal priljubljenost teh praznovanj. Leta 1958 se je Ameriška odvetniška zbornica zavzemala za razglasitev 1. maja za dan prava (Law Day), kar je bilo leta 1961 priznано s skupno resolucijo kongresa. Dejavnosti ob dnevu prava, kot so uprizorjena sojenja in ogledi sodišč, pogosto sponzorira Ameriška odvetniška zbornica. Sindikati in politične organizacije, vključno z anarhističnimi skupinami ter socialističnimi in komunističnimi strankami, ohranjajo mednarodno tradicijo prvega maja s shodi in demonstracijami. Leta 1919 so potekale posebne velike demonstracije in nasilje je zajelo tudi običajno mirne parade v Bostonu, New Yorku in Clevelandu, pri čemer je bilo ubitih veliko ljudi. V Milwaukeeju poteka letna komemoracija na kraju umora sedmih delavcev med osemurnim pohodom. Nekateri največji primeri prvomajskih demonstracij so se zgodili med veliko depresijo v tridesetih letih prejšnjega stoletja, ko je več sto tisoč delavcev korakalo na prvomajskih paradah v četrti Union Square v New Yorku, medtem ko so v mestih, kot sta Chicago in Duluth, potekale velike demonstracije,

ki jih je organizirala komunistična partija. Leta 2006 so skupine večinoma latinoameriških priseljencev v Združenih državah izbrale 1. maj za dan velikega ameriškega bojkota, splošne stavke priseljenkih delavcev in podpornikov brez dokumentov, ki so protestirali proti zakonodaji o reformi priseljevanja (HR 4437), za katero so menili, da je drakonska. Od 10. aprila do 1. maja istega leta so družine priseljencev v ZDA zahtevale pravice priseljencev, pravice delavcev in amnestijo za delavce brez dokumentov; 1. maja so se jim pridružile socialistične in druge levičarske organizacije. 1. maja 2007 so se večinoma mirne demonstracije v Los Angelesu v podporo delavcem imigrantom brez dokumentov končale z obsežnim in televizijsko predvajanim razganjanjem s strani policistov. Marca 2008 je sindikat International Longshore and Warehouse Union objavil, da pristaniški delavci 1. maja 2008 ne bodo prevažali tovora v pristaniščih zahodne obale kot protest proti nadaljevanju vojne v Iraku in preusmerjanju virov od domačih potreb. 1. maja 2012 so člani gibanja Occupy Wall Street in sindikati organizirali skupne proteste v številnih mestih v Združenih državah in

Kanadi, da bi počastili prvi maj in protestirali proti stanju v gospodarstvu in ekonomski neenakosti. 1. maja 2017 so zagovorniki pravic priseljencev, delavski sindikati in levičarji organizirali proteste proti priseljenki in ekonomski politiki predsednika Donalda Trumpa v mestih po ZDA, v Chicagu in Los Angelesu pa sta bila največja pohoda. 1. maja 2020, med pandemijo covid-19, so delavci v družbah Amazon, Whole Foods, Instacar, Walmart, FedEx, Target in Shipt izjavili, da bodo zapustili delovna mesta v znak protesta, ker njihovi delodajalci ne zagotavljajo osnovne zaščite za najbolj izpostavljenе delavce, ki tvegajo in izgubljajo svoja življenja pri delu. Poleg tega je na isti dan potekala stavka za najemnine, največja v skoraj stoletju. 1. maja 2021 so se protestniki Black Bloc spopadli s policijo v Oaklandu in Portlandu. Po vsej državi so potekale številne druge prvomajske aktivnosti ... (Povzeto po članku Mednarodni praznik dela na Wikipediji.)

Ko gre prvega maja zares

Marsikje po svetu so torej delavske pravice še vedno ogrožene, delavski protesti pa upravičeni. Za mnoge gre 1. maja še vedno zares in ne le za prvomajske počitnice.

Prvomajski zemljevid sveta: rdeče so države, v katerih je 1. maj praznik dela, v rumenih je 1. maj nek drug praznik, v zelenih je praznik dela na drug datum, v sivih pa 1. maja ne praznujejo ničesar. / Foto: Wikipedija

Socialistično zborovanje, Union Square, New York City, 1. maja 1912 / Foto: Wikipedija

Prvomajski protestni pohod v mestu San Pedro, Kalifornija, 1. maja 2006. Očitna je večina latinoameriških priseljencev. / Foto: Wikipedija

Nove knjige (682)

Tavčarjev 4000

MIHA NAGLIČ

»Leta 1891 je v Ljubljanskem zvonu začel izhajati roman Ivana Tavčarja z naslovom 4000: 'Času primeren povest iz prihodnjih dob. Po vzorih dr. Ničmaha napisal dr. Nevesekdo.' – Dr. Ničmah je anagram za Antona Mahniča, vodilnega slovenskega klerikalca, ki je zahteval popolno 'ločitev duhov' in zavračal vsako sodelovanje s kritiki katolicizma. Kristusovo brezpogojno delitev: 'Kdor ni z menoj, je proti meni,' (Lk 11,23) je Mahnič fundamentalistično posodobil takole: 'Iz ljubezni do Boga moraš sovražiti tistega, ki vanj ne veruje oziroma ki ne verjame, da Cerkev pravilno razlaga in zastopa Boga na Zemlji. Vera v Boga tako pomeni

verjetje v popolno enačenje med Bogom in Cerkvijo; med Bogom in klerom ni več diference: Kar reče kler, je direktno od Boga!' Tavčar je svoj distopični roman postavil v daljno leto 4000, saj naj bi tovrstni klerokaticizem po njegovo prežemal slovenstvo še takrat. Potem pa sta v človeštvo zasekali dve svetovni vojni, in nastala je nova Jugoslavija. Roman 4000 je bil odrinjen v pozabo, zato ga marsikdo sploh ne pozna. Danes pa je prav, da ga dobimo v ponatisu, saj neusmiljeno nastavlja zrcalo resnični podobi klerikalizma v Sloveniji. Kako je do klerikalizma v Sloveniji v enainvajsetem stoletju sploh prišlo? Po padcu železne zavese je papež Janez Pavel II. (Karol Wojtyła) s kardinalom Ratzingerjem

kot ideologom sprožil rekatolizacijo Srednje Evrope. Agitacijski moto Cerkev je bil: 'Če smo znali po reformaciji, bomo tudi zdaj, po komunizmu.' Žal si je Rimskokatoliška cerkev s tem križarstvom v preveč novih državah Evropske unije pridobila politični položaj, ki ji omogoča, da trajno ovira demokracijo – tudi zato se srednjeevropske države s težavo demokratizirajo. Povsod, kjer uspeva restavracija klerikalizma, imajo težave z uveljavljanjem vladavine evropskega prava. Na Hrvaškem, Madžarskem in Poljskem izrazito nasprotujejo pravicam žensk do splava, istospolnim zvezam, pravicam vseh iz skupine LGBT+ itd. V bistvu imajo problem s svobodo posameznika.« (str. 5–6)

Gornje besede so iz uvodnega komentarja, napisala sta ga Barbara in Iztok Simoniti. V njem skušata to pozabljeno delo aktualizirati, ga soočiti z aktualnimi pojavnimi oblikami slovenskega klerikalizma. Tavčar niso samo »slike iz loškega pogorja« pa Cvetje v jeseni

Ivan Tavčar, 4000, Založba ZRC, Ljubljana, 2023, 206 strani

in Visoška kronika – dela, ki slej ko prej ugajajo našemu domoljubju. Tavčar je bil tudi neusmiljeni polemik in roman 4000 tudi več kot 130 let po svojem prvem natisu priča, da gre za še vedno oziroma znova aktualno besedilo. Berite in sami presodite.

Kultura

Izjemni Gasparijev umetniški opus

Robert
Kužnik

Ob 140. obletnici rojstva slikarja Maksima Gasparija je v založništvu Studia Zibka izšla monografija o njegovem življenju in delu z naslovom Maksim Gaspari: Iz naroda za narod. O obsežnem knjižnem delu je spregovoril avtor Robert Kužnik iz Cerknice.

IGOR KAVČIČ

K raziskovanju umetniške dediščine Maksima Gasparija in ob tem tudi njegove življenjske poti vas je spodbudilo nekaj zelo »praktičnih« razlogov ...

Domoljubje, kot ga je slovenski slikar Maksim Gaspari upodobil v svojih delih, da bi v slovenske domove prinesel vrednote in življenje slovenskega naroda, počasi, a vidno zamira. Njegova dela so znana le še starejšim generacijam. Te se spominjajo njegovih znanih in vedno dobrodošlih razglednic, ki so prihajale v njihove domove.

Do sedaj so izšle tri knjige o našem slikarju, objavljene so bili številni članki, pripravljene številne razstave in drugo. Pa vendar sem med obiskovanjem naših muzejev le tu pa tam naletel na delo našega narodnega umetnika. Kje so vsa dela, ki so v velikem številu opisana po člankih, predstavljena po razstavah in katalogih? Ali je res to vse, kar nam je Gaspari v svojem dolgem življenjskem ustvarjanju zapustil? Prav ob tem večletnem raziskovanju sem prišel do spoznanja, da je pomembno v večini zbrano gradivo predstaviti v knjigi.

Če ste se sprva raziskovanja lotili povsem ljubiteljsko, pa je vaša zgodba s slikarjem z vsakim novim razkritjem postajala vedno bolj poglobljena in celovitejša. Dobili ste pravice za izdelavo replike njegovih znamenitih papirnatih jaslic, našli ste lastnike nekaterih njegovih del, zbiralce razglednic, poiskali ste slikarjeve sorodnike ...

Pred desetimi leti, ko so v Gasparijevi rojstni vasi Selšček postavili njegov doprni kip in na pročelja hiš v vasi postavili posebne steklene table z Gasparijevimi razglednicami, hišnim imenom in hišno številko, sem začel spoznavati širino umetniškega opusa našega umetnika. Pri teh dogodkih v Selščku sem aktivno sodeloval.

Leta 2015 sem imel priložnost videti izredno redke iz papirja izrezane Gasparijeve narodne jaslice. Ko sem jih želel kupiti svojemu prijatelju Martinu Koširju, tudi velikemu oboževalcu Gasparijevih del, jih ni bilo moč nikjer dobiti. Odločil sem se, da naredim repliko. Seveda pa sem po današnjih

zakonih o avtorskih pravicah potreboval privolitev Gasparijevih dedičev, ki so nosilci avtorskih pravic. Dve leti kasneje sem začel izdelovati in tržiti Gasparijeve narodne jaslice, sledile so pravice za izdelavo reprodukcij umetniških del in kasneje še razglednic. Skozi vsa leta pa sem raziskoval tudi znana in neznana Gasparijeva dela in jih dokumentiral.

Omenjate, da ste se povezali tudi z Gasparijevimi dediči, ki živijo tudi na Gorenjskem ...

Med večletnim raziskovanjem in pripravo gradiva za monografijo sem srečal in spoznal veliko ljudi, ki so mi omogočili vpogled v Gasparijeva dela in dokumentacijo. Z nekaterimi smo ostali prijatelji in stkali pristne vezi. Med njimi so vsekakor Gasparijevi dediči. Prav prijetne so Gasparijeve vnukinje Breda, Dunja in Katarina, ki žive v Ljubljani. Pravnukinje in pravnuki pa so razkropljeni od našega glavnega mesta pa do Bleda.

Z družino Marinšek iz Velenja sem tudi dobro povezan, saj so imeli z Maksimom Gasparijem osebno povezavo prek očeta Marjana Marinška, strastnega zbiratelja in ambasadorja Gasparijevih del. V Kamniku pa v družini Sadnikar verno hranijo zapuščino Gasparijevega življenjskega prijatelja in mecena Josipa Nikolaja Sadnikarja, ki je Gaspariju omogočil študij in kasneje poklic slikarja.

Kakšne so bile vaše izkušnje ob tem, so ljudje radi pokazali slikarjeva dela?

Najbolj je bil prisoten strah, da bi me ob raziskovanju ljudje zavrnilo in mi ne bi pustili vpogleda v svoje zbirke. Vendar je bil ta strah odveč. Da ne bo slišati samovšečno ... Vsa vrata so mi bila vedno odprta, tako pri zasebnikih kot ustanovah. Kot bi čakali, da se ti umetnikovi biseri razkažejo ljudem. Lahko rečem, da me je vodila neka dobra energija in mi tlakovala smer na poti raziskovanja.

Kako ste zasnovali knjigo, kakšen koncept ste ubrali? Poleg podatkov o njegovih razstavah opisujete tudi slikarjeve različne življenjske situacije, besedilo črpate iz njegovih pisem ...

Tako obsežne monografije ni bilo lahko urediti in je moja prva izkušnja. Želel

Avtor Robert Kužnik z monografijo Maksim Gaspari / Foto: Andreja Hiti Kužnik

sem predstaviti čim več, pa hkrati dovolj, da knjiga ne bo preobsežna in nezanimiva. Na koncu je nastalo tristo strani in skoraj tisoč raznih slik. Knjiga kronološko prikazuje umetnikovo življenje in delo – vse od otroških dni v Selščku do življenja v Kamniku, študija na Dunaju in kasneje kot že uveljavljenega umetnika v Ljubljani. Gradivo za knjigo je črpano iz Gasparijevih pisem, beležk, njegovih člankov in intervjujev. Opisane so vse razstave v času življenja, razne kritike o njem in druga razmišljanja njegovih stanovskih kolegov, umetnostnih zgodovinarjev in narodopiscev. Knjiga je natisnjena z napredno tiskarsko tehniko in na zelo kakovosten papir. Monografija je večjega formata in v trdi vezavi. Je vrhunski izdelek.

Zanimivo in nekoliko posebno je poglavje o osebah, ki so bile slikarju še posebno drage. Tu beremo zelo zanimive zgodbe, ki so zagotovo še en biser monografije.

Prvič je predstavljeno sodelovanje Gasparija in pomembnih osebnosti v slovenski zgodovini. Naj omenim samo nekaj oseb, s katerimi se je Gaspari družil in prijateljaval: že omenjeni mecen Josip N. Sadnikar, pisatelj Ivan Cankar, general Rudolf Maister, slikar Richard Jakopič, slikar Božidar Jakac, slikar Gvido Birolla, ilustrator Hinko Smrekar, umetnostni zgodovinar Izidor Cankar, slikar Lojze Perko, brat Anton Gaspari, pesnik Oton Župančič in še bi lahko našteval.

V poglavju Katalog Gasparijevih umetniških del ste zbrali in s fotografijo objavili kar 420 njegovih umetniških del, menda pa je vaš seznam še enkrat daljši?

Drži, predstavljenih je 420 del (olja, pasteli, akvareli, kombinirane tehnike), v arhivu pa imam skupaj okoli 750 del. Po izidu knjige decembra lani pa do danes sem zbral več kot petdeset novih umetniških del, za katera nisem vedel in niso bila nikoli predstavljena na razstavah. Gasparijev umetniški opus je obsežen, saj je v obdobju, odkar je nastal Slanik, pa do slike Kamniška Veronika, ki jo je mojster naslikal med zadnjimi, minilo 75 let. Razmišljam, da se moje raziskovanje ne bo nikoli končalo. Ob tej priložnosti prosim tudi vaše bralce, da se obrnejo name, če imajo kakšno Gasparijevo delo.

Vas pri pisanju knjige nikoli ni prešinilo, da ste kot ljubiteljski raziskovalec in ljubitelj Gasparijevih del, morda stroki, umetnostnim zgodovinarjem »prevzeli« vrhunsko temo?

To, kaj bo rekla stroka, me je spremljalo med nastajanjem knjige. Ne toliko to, da sem »prevzel« njihovo delo, ampak ali bom zadostil kriterijem, da bo tudi stroka sprejela moje delo. Ob nastajanju knjige sem imel priložnost spoznati Bojano Rogelj Škafar, kustosinjo v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani, in Ferdinanda Šerbelja, umetnostnega zgodovinarja. Oba sta mi pri knjigi nesebično pomagala s strokovnimi nasveti in predlogi. Njun prispevek daje monografiji posebno težo.

Monografijo namenjate ljubiteljem slovenske starožitnosti ...

V uvodu knjige sem napisal misel: »Domovino in njene vrednote so naši predniki gradili skozi stoletja. Nam, ki živimo danes, so vse predali v hrambo in zavezo, da to dediščino prenesemo na rodove, ki prihajajo.« Geslo vesnanov, katerih vidni član je bil Maksim Gaspari, je bilo: Iz naroda za narod. Temu geslu je Gaspari posvetil svoje življenje in delo. Vse to se čuti na vsaki strani monografije. Da se ne pozabi.

Gre za popolnoma vaše delo, knjigo ste sami napisali, jo oblikovali in izdali v samozaložbi. Kakšna bo pot monografije v prihodnje?

Tako obsežno delo je bilo zame poseben izziv. Po duši sem grafični oblikovalec in sem knjigo sam uredil in oblikoval. Sam sem najbolje vedel, kaj kam sodi. Samozaložba je bila samoumevna, velik finančni zalogaj, a se je kmalu povrnil. In kot vsak avtor si tudi sam želim ponatisa knjige. Monografija Maksima Gasparija je lepo darilo nekemu, ki ga cenite. Knjigo lahko naročite na www.zibka.si. Po Sloveniji prirejam predavanja ter razstave in tako promoviram knjigo. Na mojo pobudo je Občina Cerknica letošnje leto proglasila za Gasparijevo leto, saj beležimo 140. obletnico rojstva našega slikarja. Naslednje leto pa – prav tako na mojo pobudo – skupaj s Slovenskim etnografskim muzejem v Ljubljani pripravljamo najobsežnejšo in posebno razstavo o Maksimu Gaspariju doslej.

»Najbolj je bil prisoten strah, da bi me ob raziskovanju ljudje zavrnilo in mi ne bi pustili vpogleda v svoje zbirke. Vendar je bil ta strah odveč. Da ne bo slišati samovšečno ... Vsa vrata so mi bila vedno odprta, tako pri zasebnikih kot ustanovah. Kot bi čakali, da se ti umetnikovi biseri razkažejo ljudem.«

Pogovor

Bledu posvetil medicinsko kariero

Mag.
Leopold
Zonik

Mag. Leopold Zonik je svoje življenje posvetil medicini, pacientom in Zdravstvenemu domu Bled. Je pravi ljudski zdravnik, družinski zdravnik in pacientov zaupnik, je zdravnik s srcem. Za življenjsko delo na področju družinske medicine in humanitarnem področju ter dolgoletno vodenje in razvoj Zdravstvenega doma Bled mu je Občina Bled podelila naziv častni občan.

MAŠA LIKOSAR

Že več kot štirideset let služujete v Zdravstvenem domu Bled, zadnjih 26 let ga uspešno vodite kot direktor. Če bi imeli še enkrat možnost, bi se znova odločili za zdravniški poklic?

Da, vedno znova bi se odločil za zdravniško kariero, ki sem jo sicer začel v zdravstvenem domu na Jesenicah. Po odsluženem vojaškem roku leta 1980 sem dobil zaposlitev na Bledu, kjer sem se tudi poročil in osnoval družino z dvema sinovoma. Vselej sem čutil dolžnost, da kraju, v katerem živim, nekaj dam. Tako sem vso svojo medicinsko kariero posvetil prebivalcem Bleda, tukajšnjim turistom in Zdravstvenemu domu Bled. V to me je vodila tudi vzgoja, mati je bila namreč medicinska sestra, oče pa sanitarni tehnik, kasneje se je izobrazil še v ekonomiji. Pri starših sem dobil osnovo, ki sem jo nadgrajeval z izobraževanjem. Po znanje sem med drugim odšel v London in Toronto. Specializacijo splošne medicine, danes jo poznamo pod nazivom družinska medicina, sem opravil na medicinski fakulteti v Ljubljani, naziv magistrskega znanosti pa sem ubranil na medicinski fakulteti v Zagrebu. Izobrazili sem se v menedžmentu v zdravstvu in se seznanil z organizacijo osnovnega zdravstva Evrope. Štiri leta sem bil strokovni vodja v Osnovnem zdravstvu Gorenjske, kjer sem bil dejaven zlasti pri vzpostavitvi dobre in strokovne mreže nujne medicinske pomoči. Pristopili smo k informativni tehnologiji in digitalizaciji zdravstva, s čimer smo dosegli večji pregled nad podatki, to pa nam je omogočilo, da smo se lažje strateško usmerili v prihodnost. Trenutno že malce podaljšujem svoj delovni staž. Redno delovno dobo bom predvidoma zaključil prihodnje leto, kmalu po tem, ko bomo ob občinskem prazniku Občine Bled namenu predali nov prizidek k obstoječemu zdravstvenemu domu.

Zdravstveni dom Bled velja za enega najbolje organiziranih v Sloveniji. Kako ste to dosegli?

Imel sem dobre učitelje, ki so me poučili o morebitnih težavah, zato sem vselej videl čez horizont. Nekako sem vedel, da bo nekoč prišlo do kadrovske podhranjenosti,

Mag. Leopold Zonik, dolgoletni družinski zdravnik in častni občan Bleda / Foto: Primož Pižulin

zato sem pravočasno pristopil h kadrovskemu načrtovanju s tem, da smo pridobili dovolj mladih specializantov družinske medicine. Obenem smo postopoma obnavljali in posodabljali zdravstveni dom, s tem pa zagotovili ustrezne delovne pogoje. Zadnji večji projekt je omenjeni prizidek, za katerega smo pridobili tudi državna sredstva. Ko me sicer vprašajo, kje se naučiš dobrega vodenja, jim običajno odgovorim, da je za to potreben čas in sam imam to srečo, da lahko že vrsto let vodim zdravstveni dom. Vodenje je umetnost, ki jo moraš čutiti, ne da se je naučiti. Ob tem je pomembno, da čutiš tudi svoj kolektiv. Sodelavci ti morajo biti prijatelji, imeti jih moraš rad. Vodenje pa ni le kolektiv, je tudi krajevna samouprava in ekonomika, v kateri posluješ, hkrati moraš razumeti politiko in sodelovati z njo.

Bili ste eden ključnih pobudnikov, da je Evropska akademija učiteljev družinske medicine Bled določila za mesto letnega izobraževanja.

Kmalu po opravljeni specializaciji sem se povezal s katedro za splošno medicino v Ljubljani in kot eden prvih odšel na izobraževanje v London z namenom, da bi principe preventivnega zdravstva vpeljali v Slovenijo. Tam smo se zdravniki povezali in dogovorili, da sami pristopimo k izobraževanju zdravniškega kadra Zahodne Evrope in Balkana. Bil sem pobudnik, da se letno združevanje zdravnikov, povezanih v EURACT, organizira

na Bledu. Tako se vsako leto septembra srečamo v našem kraju in poleg izobraževanja kujemo tudi strategijo ob pomembnejših trenutkih, kot sta bila denimo naval beguncev in epidemija covid-19, v zadnjem času pa se srečujemo s pojavom množičnega predpisovanja zdravil. Sam sem odgovoren za delo na terenu, smo namreč edinstveni na svetu, kjer zdravnik, ki se izobražuje za poučevanje, pacienta obišče na njegovem domu.

Katerim načelom ste sledili pri obravnavanju in zdravljenju pacientov? Znano je, da ste jim bili pri svojem delu vedno predani, po telefonu ste jim vedno dosegljivi, velikokrat pa ste jih obiskali tudi na domu.

Vedno sem sledil načelu, da je treba človeku pokazati pravo pot, ki temelji na preventivi, in ne na medikamentih. Če se je le dalo, sva se s pacientom dogovorila, kako na drug način doseči zdravje namesto z zdravili in kemijo. Danes nas malce zaboli glava ali pa morda ne moremo spati in si že želimo, da nam zdravnik nekaj predpiše. Zdi se, da pacient ni srečen, če iz ambulan-te ne odide z receptom. Ne-koč so celo dejali, da je najboljši zdravnik ta, od katerega greš z veliko vrečo zdravil. A vedeti moramo, da kemija ne le zdravi, temveč velikokrat naredi tudi nekaj slabega v telesu. Alternativa je seveda zdrav način življenja, zmerna prehrana in športna aktivnost ter predvsem dovolj spanja, saj je dober spanec dota za naslednji dan. Poleg tega se spominjam,

da so nekoč pacienti k zdravniku prinesli tako svoje telo kot dušo – in to je bila tista prava medicina. Danes bi najraje vse opravili po telefonu in elektronski pošti. Tovrstno medicino zavračam, je ne sprejemem za svojo, saj je fizični kontakt med zdravnikom in pacientom ključen. Prepričan sem, da bodo ljudje prej ali slej želeli priti nazaj k zdravniku, podobno kot se vračajo nazaj k naravi.

Blizu pa so vam tudi načela Arnolda Riklija, pionirja naravnega zdravljenja in začetnika atmosfereke znanosti. Zakaj?

Ob prihodu na Bled sem kot mlad zdravnik proučeval življenje in delovanje Arnolda Riklija in po njegovih načelih tudi živel. Udeleževal sem se v športu, nisem kadil niti se nisem vdajal alkoholu in tako sem organizem v svojih 72 letih pripeljal do lepe starosti, ki nekako ni načela mojega zdravja. Zaužil sem zelo malo zdravil, edino, kar se mi je dogodilo, je bila operacija hrbtenice. Ob letu šahovske olimpijade na Bledu smo začeli tudi pripravljati Riklijev pohod, ki je vsako leto množičneje obiskan. Tako na Strazho in blejske vršace peljemo že okoli tristo pohodnikov. Letos bo pohod še posebno svečan, saj praznujemo dvestoto obletnico Riklijevega rojstva. Udeležbo nam je obljubil tudi blejski župan Anton Mežan. Poleg tega mi je s svojimi predlogi uspelo prepričati mnoge blejske hotele in kampe, da obudijo načelo Riklijevih idej z vodnimi, sončnimi in zračnimi kopelmi.

Poleg Riklijevega pohoda ste organizirali in 21 let vodili še Riklijev teniški turnir ...

Sem velik ljubitelj tenisa in že pred tridesetimi leti sem organiziral prvi Riklijev teniški turnir, ki je potekal na teniških igriščih v Ribnem. Poleg športnega druženja je bila moja ideja povezati gospodarstvo in politiko Slovenije z Bledom. To mi je v veliki meri uspelo, kar se ne nazadnje odraža tudi v sami organizaciji in podobi našega zdravstvenega doma. Z izgradnjo kolesarske vasi v Ribnem se je turnir končal. Še vedno se družimo ob igranju tenisa, le da ne več na Bledu in pod okriljem Riklija, temveč na Šobcu.

Tri mandate ste bili član blejskega občinskega sveta, aktivno ste sodelovali tudi pri slovenski osamosvojitveni vojni.

Kot svetnik v blejskem občinskem svetu sem bil aktiven zlasti pri oblikovanju zdravstvene politike in zdravega načina življenja. Zgradili smo močno reševalno postajo z nujno medicinsko pomočjo in dežurno službo, za katero upam, da je zdravstvena reforma ne bo okrnila. V času vojne za Slovenijo sem se odzval kot zdravnik in stopil v oborožene sile. Bil sem pomočnik komandanta in skrbel za zaledje zdravstva, prehrane in higiensko-epidemiološke zaščite v Zgornjesavski dolini. Resnično sem ponosen, da sem bil aktiven deležnik v tistih težkih časih.

Za svoje prizadevno delo ste prejeli nemalo priznanj. Občina Bled se vam je pred kratkim zahvalila z nazivom častni občan. Verjamem, da vam naziv veliko pomeni.

Vesel in hvaležen sem, da se mi je prebivalstvo Bleda, ki sem mu posvetil vse svoje delovno obdobje v medicini, zahvalilo s tako lepo gesto, kot je naziv častni občan. Zahvala tudi županu in svetnikom, ki so predlog enoglasno podprli. To mi je v veliko čast in zadovoljstvo. Obenem pa naziv sprejemam kot zahvalo celotnemu zdravstvu tega kraja. Kajti v zadnjem obdobju, zlasti med epidemijo, smo prebivalci Bleda, vsi zaposleni v zdravstvenem domu in na občini dihali kot eno. Dejstvo pa je, da brez tako izjemnih sodelavcev vsega tega ne bi dosegel, zato je nagrada, ki sem jo prejel za življenjsko delo, tudi nagrada vsem njim.

»Vselej sem čutil dolžnost, da kraju, v katerem živim, nekaj dam. Tako sem vso svojo medicinsko kariero posvetil prebivalcem Bleda, tukajšnjim turistom in Zdravstvenemu domu Bled.«

Zanimivosti

Življenje brez konfliktov ne obstaja

V zadnjem času je javnost razburilo medvrstniško nasilje, ki je našlo pot v medije. Preverili smo stanje na področju medvrstniškega nasilja in načine, kako ga preprečiti ter se z njim spopasti.

NIKA TOPORIŠ

Kljub številnim prizadevanjem za reševanje tega problema nasilje vseeno lahko ostane neprepoznano in posledično se ne obravnava na ustrezni ravni, zato je pomembno, da se s konflikti znamo primerno soočiti, preden se razrastejo v nasilje.

Kot so pojasnili z Generalne policijske uprave, je bil v letu 2021 sicer zaznan padec kaznivih dejanj med mladoletniki, vendar številke preteklega leta kažejo, da nasilje med mladostniki narašča. Najpogostejše kaznivo dejanje je bilo leta 2022 nasilništvo, sledi povzročitev lahke telesne poškodbe, grožnja in prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva.

Poudarili so, da so razlogi za nasilna dejanja zelo različni – od potrebe po dominantnosti do posledic vzgoje in videnih vzorcev v družinskem okolju ali pa zgolj dokazovanje in postavljanje pred drugimi.

Različne mediacijske tehnike

O nasilju in preprečevanju le-tega smo spregovorili s šolsko svetovalko, pedagoginjo Biotehniškega centra Naklo Tadejo Fričovskoy. Poudarila je, da je šolski pros-

»Vsak učitelj, ki pride v stik z mladim človekom, je dolžan biti pozoren na mladostnika, če ta izraža neko stisko. Včasih je dovolj že beseda spodbude, včasih je treba, da se v reševanje mladostnikove stiske vključi tudi svetovalna služba.«

tor kraj, kjer se mladi ne le učijo, ampak imajo tudi priložnost rasti na osebnostnem področju. »Življenje brez konfliktov ne obstaja in v šolskem prostoru je kultura reševanja konfliktov bistvena. Vsak učitelj, ki pride v stik z mladim človekom, je dolžan biti pozoren na mladostnika, če ta izraža neko stisko. Včasih je dovolj že beseda spodbude, včasih je treba, da se v reševanje mladostnikove stike vključi tudi svetovalna služba,« je pojasnila sogovornica in

poudarila, da se na njihovi srednji šoli trudijo reševati konflikte predvsem z dobro komunikacijo. Sama pogosto uporablja šolsko mediacijo in posamezne mediacijske tehnike, večkrat pa tudi nagovori dijake, da

postanejo njihovi 'asistenti': »Povem jim, da ko so sami s sošolci na hodniku, so prav oni tisti, ki lahko vrstnike nagovorijo, da naj se odločijo za drugačno ravnanje do šibkejših. In verjemite mi, da so tega dijaki z večjim vplivom v razredu sposobni in na koncu tudi zelo ponosni nase.«

Štirje stebri reševanja konfliktov

Tako na Generalni policijski upravi kot tudi na BC Naklo se strinjajo, da mora

Šolska svetovalka Tadeja Fričovskoy poudarja, da je primerna kultura reševanja konfliktov bistven temelj dobre šolske klime. / Foto: Tina Dokl

šolstvo odreagirati že ob najmanjšem pojavu oziroma sumu nasilja, velik podarek pa nosi tudi domače okolje. »Dijak, starši, razrednik in svetovalna služba so štirje temeljni stebri reševanja konfliktov v šolah. Tako kot v šolah ne smemo

'pogledati stran', ko opazimo konflikt oz. morda celo medvrstniško nasilje, morajo tudi starši to storiti dosledno in zavzeto. V okviru preventivne pa šole same nemalekkrat organiziramo delavnice s celimi razredi, npr. uspešno reševanje konfliktov,

sprejemanje drugačnosti, delavnice spodbujanja medvrstniške pomoči in drugo,« je pojasnila Tadeja Fričovskoy in dodala, da svetovalna služba v primeru večjih kršitev in nasilja vedno sodeluje tudi z ustreznimi strokovnimi ustanovami.

Osamljenim krajša čas

Kranjčanka Marija Mladenovič je pri 86 letih individualna družabnica, ki se srečuje z osmimi starejšimi občankami.

ANA ŠUBIC

Marija Mladenovič je 86-letna Kranjčanka, ki ji ne manjka vitalnosti in življenjske energije. Je najstarejša prostovoljka Medgeneracijskega društva Z roko v roki, kjer zadnja tri leta deluje kot individualna družabnica, ki se trenutno srečuje z osmimi starostnicami. Po evidencah društva z njo preživi 30–40 ur mesečno, a je ur še več, saj Marija vseh niti ne vpiše. Pred tem je 19 let vodila pogovorne skupine starejših za samopomoč. Začela je leta 2002 s skupino v kranjskem domu upokojencev, leto kasneje je zasnovala prvo izven doma. Skupin je bilo vse več in so leta 2006 prešle pod okrilje novoustanovljenega društva Z roko v roki.

»Začutila sem, da je moje poslanstvo, da ljudem krajšam čas. Čutim, kaj jim pomaga,« pravi Marija. Po rodu je z Jezerskega, a jo je pot že v mladih letih vodila v internat v Kranju in nato v

Marija Mladenovič / Foto: Tina Dokl

Ljubljano. Po končani vzgojiteljski šoli se je ustalila v gorenjski prestolnici, kjer je dobila delo v vrtcu. »Socialni čut imam že prirojen,« nam je zaupala. Ko je imela dobrih trideset let, se je na cesti zaklepetala z gospo, ki je imela še enkrat toliko let. Po še nekaj pogovorih jo je Marija začela obiskovati na

domu, kar je trajalo več let, prav tako pa še eno drugo starejšo občanko. »Tudi ko opazim nekoga, ki je sam na klopici, ga vprašam, ali lahko prisedem. Potem pa vidim, kakšna je reakcija. Če ni interesa, ne silim v človeka.« Se pa marsikdaj zgodi, da se zaklepetata s povsem neznanim človekom, včasih tudi

za pol ure. Rada tudi ponudi pomoč, ko vidi, da nekdo težko nese vrečke iz trgovine in mu jih pomaga odnesti do doma.

Kot individualna družabnica skoraj vsakodnevno dela družbo kateri od starostnic, s katerimi se srečuje. Vse, razen ene, ki šteje 92 let, so mlajše od nje.

Nekatere gospe Marijo obiščejo na njenem domu, k drugim pa se odpravi peš ali z avtobusom, saj so vse v bližnji okolici. Včasih s katero klepeta celo tri ure, teme pa so različne: gospe rade spregovorijo o vsakdanjih temah, o otrocih, vnukih, nekatere se vračajo v otroštvo, z Marijo pa podelijo tudi kak problem, stisko ali žalostno življenjsko usodo. Takrat jih skuša opogumiti. V takih primerih tudi sama ob-

da ne čepim doma in čakam, kdaj me bo kaj zbolelo, in da ne razmišljam, da sem uboga in sama. Ni dneva, da bi bila sama. Če nimam srečanj, pa pridejo otroci ali vnuki.« Mariji ne manjka optimizma. »Sem človek, ki enostavno sprejme to, kar je. Drugače ne moreš dobro živeti,« je prepričana.

»V društvu Z roko v roki smo veseli, da imamo take prostovoljce, kot je Marija,« pravi podpredsedni-

»Po letih sem stara, po duši pa ne. Še vedno se veselim življenja. In imam notranji občutek, da se mi bo še nekaj lepega zgodilo. Marsikdo pravi, da je starost grda. Zame ne. Važno je, da znaš videti kaj lepega.«

čuti žalost, a kot pravi, se ne vznemirja zaradi stvari, na katere ne more vplivati. »Gospe dobijo prijateljico, zaupnico. Kodeks veleva, da tistega, kar mi zaupajo, ne razlagam naprej. Podobno kot v skupinah za samopomoč pa se tudi na individualnih srečanjih ne pogovarjamo o politiki in veri, saj bi hitro lahko prišlo do navzkrižij,« je razložila.

Pogovori uporabnicam ogromno pomenijo, od srečanj pa ima veliko tudi Marija. »Brez njih danes verjetno ne bi bila takole vitalna. Na ta način pomagam tudi sebi,

ca društva in koordinatoriica za individualno družabništvo Zora Žitnik Martinc. V društvu imajo trenutno 28 individualnih družabnikov, ki obiskujejo starostnike. Programa ne bi mogli izvajati brez velike podpore Mestne občine Kranj, je poudarila Zora Žitnik Martinc. Ob individualnem družabništvu deluje še 21 pogovornih skupin starejših za samopomoč, od tega sedem zunanjih v Kranju in dve v šenčurski občini, dvanajst pa domskih – po štiri v domovih za starejše v Kranju, Trzinu in na Jesenicah.

Jaz, midva in mi

Cvetenje

MOJCA LOGAR

profesorica geografije
in zgodovine

Še malo, pa bomo vstopili v mesec maj ali rožnik po slovensko. Čeprav so jutra in večeri še dokaj hladni, narava cveti. Prek cvetenja sadnega drevja in drugih rastlin lahko opazujemo vpliv vremenskih pojavov. Preprosto povedano, na osnovi cvetenja sadnega drevja lahko opazujemo prihod pomladi. V mestih je podnebje zaradi betona, asfalta in izpušnih plinov toplejše kot na podeželju. Take mikro klimatske razlike zaznamo pri cvetenju forzicije. Celo pri poročilih so nas opozorili,

da v Ljubljani že cveti japonska češnja. Čudovito cvetje, ki naznanja brstenje, nov cikel. Tudi jaz občudujem japonsko češnjo. Namenoma sem jo posadila ob hiši. V naši vasi, ki je od Ljubljane oddaljena trideset kilometrov, na robu vasi japonska češnja začenja cveteti sedaj, medtem ko je v Ljubljani že odcvetela. Tik ob hiši je visokodebelni sadovnjak. Stare hruške in jable, ki so mogočne. Stare so več kot sedemdeset let. Kar nekaj jih je podrl sunkovit veter. Celo videli smo lahko, kako je v vrtincu vetra padlo veliko in staro drevo. Še nekaj dni – pa bo velikanska krošnja en sam bel oblak sredi trate, ki steguje svoje veje visoko k nebu. Komaj čakam ta trenutek, ki bo trajal nekaj dni. Prav tako je čudovit pogled na cvetoči travnik. V nižinah cvetočih travnikov skoraj ni

Imam svoj mini biodiverzitetni travnik, ker mi je všeč.

več. Ne da cvetic ne bi bilo več, intenzivno kmetovanje za krmo živali ne potrebuje cvetočih travnikov. Travnike intenzivno gnojijo in jih čim večkrat kosijo, da dobijo dovolj krme. Če boste želeli opazovati cvetoče travnike, se boste morali podati v višji in bolj strm svet, kjer

življenje in kmetovanje tečeta počasneje. V mestu in na ravnini »vsi ljudje hitijo, v panje, kjer živijo ...« Tako pravi pesem. Cvetoči travniki so balzam za čebele, ki opravljajo neprecenljivo vlogo opraševalcev. Ta vloga je mnogo večja kot nabiranje medu, saj je od oprasnih sadnih dreves, poljščin in drugih rastlin odvisno naše preživetje. Čebele so indikator naravnega ravnovesja. Številne organizacije, društva in posamezniki izvajajo akcije, kako posaditi medovite rastline. Posaditi drevo je več kot simbolno dejanje. Lahko predstavlja novo življenje, proizvaja kisik, okolje in bivanje naredi prijetnejše. V znak prijateljstva so že od nekdaj sadili drevesa. Ob potoku imamo ozek pas trate. Namenoma ga ne kosim in trosim tam različna semena, ki jih najdem po tratah. Tako imam svoj mini biodiverzitetni travnik. Občudujem ivanjščice in druge travniške rože, ki bodo cvetele cel maj. Saj je rožnik. V Avstriji sva na svojih kolesarskih potepanjih zasledila pas umetno zasajenega travniškega roba med kolesarsko stezo in njivo ali intenzivnim travnikom, ki so ga poimenovali Bienen Tankstelle oziroma bencinska črpalka za čebele. Tako so z majhno potezo naredili nekaj dobrega za čebele in ljudi.

Notranjetelesni zaklad

JANEZ LOGAR

zakonski in
družinski terapevt

V zadnjem članku smo zapisali, da naši možgani dobivajo informacije iz okolja in iz telesa. Poznamo poti informacij do možganov skozi oči, ušesa, nos, kožo, usta kot tudi prek položaja telesa v prostoru. Zadnjič smo omenili tudi tretji kanal, t. i. notranje telesne občutke. To potovanje informacij do možganov precej manj poznamo. Je pa enako pomemben, da možgani lahko pravilno upravljajo naše telo. Vsak od teh kanalov

ima svojo vlogo in vsi so pomembni za celovito zaznavanje in obdelavo informacij v možganih. Vendar pa se lahko pomembnost posameznega kanala razlikuje glede na situacijo ali nalogo.

Želim poudariti, da če hočemo možganom (in sebi) dobro, moramo možganom omogočiti dostop do čim več informacij oziroma jim moramo omogočiti dostop po vseh treh kanalih. Kot rečeno, zelo pogosto zanemarjamo t. i. notranje telesne občutke. Še enkrat jih navedimo: plitko dihanje, napetost v mišicah, omotica, rdečica po delih telesa, občutek luknje v delu telesa, pritisk v prsni, mrzel okončine, občasno povečana temperatura brez očitnega razloga ..., skratka vse, kar se nam javlja iz telesa. Obstaja pa zakonitost. Možgani zahtevajo te informacije in nas vedno bolj rotijo, naj se začnemo zavedati sami sebe. Skozi te notranje telesne občutke nam telo ponuja zelo pomembne informacije, ki jih mi nujno potrebujemo za zdravje – tako za psihično kot telesno zdravje. Stik s temi notranje telesnimi občutki nam bo povečal samozavedanje in tudi samozdravljenje. Ali nočemo ali ne znamo prepoznati teh notranjih občutkov? Oboje. Ne znamo, ker si zanje ne vzamemo časa; nočemo,

ker postanejo neprijetni. Za temi notranjimi telesnimi občutki so vedno potlačena čustva. In na tak način želijo biti slišana. Lahko jih ne priznamo, lahko bežimo pred njimi, a kar je neozaveščeno, želi priti v zavest.

V telesu imam zaklad.

Nekaterim pa se potlačene čustvene vsebine javljajo na prav poseben način. Ko se umirijo in začnejo raziskovati sebe, se jim tisto, kar so odrinili od sebe, začne javljati skozi slike, podobe. Kaj vidijo ti ljudje (zavestno in pri belem dnevu)? Razne živali, geometrijske like v telesu ali zunaj telesa, žarečo kroglo, spreminjajoče se barve, stebel od grla do medenice, posamezna, različna drevesa (in povedo tudi, katero drevo predstavlja jezo, strah, žalost ...), vidijo milijon svetlih puščic, ki želijo iz telesa, vidijo čudovite skale, spet drugič grozeče prepade v telesu, stojijo pred črno luknjo v pljučih, vidijo govoreče oči na stenah ... Ljudje me vprašajo, ali so nori. »Ne, niste. Nimate daru za to,« odgovorim. To so najbolj naravni odzivi naše psihe, ki se želi izraziti. Naša psiha ni občutljiva na stanje na TRR ali na družbeni položaj, želi se le osvoboditi dolgoletnega trpljenja v telesu.

Skriti svet avtizma (2)

MAJA BERTONCELJ

raznolikost
in vključevanje

Na letnem posvetu z naslovom Skriti svet avtizma, ki je potekal v organizaciji Glasbenega centra DO RE MI, so udeleženci prisluhnili tudi univ. dipl. psihologinji, certificirani psihoterapevtki, predavateljici in supervizorki v usposabljanju Nevenki Nakrst. Njeno predavanje je imelo naslov Čud(e)ni svet avtizma.

Nevenka Nakrst o sebi pravi, da se, odkar se zaveda svojega obstoja, sprašuje o človeštvu in smislu ter opazuje sebe in druge. Ta radovednost jo je usmerila na življenjsko pot, po kateri hodi. Skoraj 15 let je bila zaposlena na različnih področjih v socialnem varstvu (zasvojenost, duševno zdravje, zaposlitvena rehabilitacija, avtizem). Zadnjih nekaj let je posvetila zagonu prvega centra za mladostnike in odrasle z Aspergerjevim sindromom. Do konca leta 2019 je vodila projekt Zveze NVO za avtizem Slovenije in Razvojni socialnovarstveni program Društva ASPI. V tem

času je bila tudi odgovorna urednica revije Vox Alia, ki jo ustvarjajo osebe z avtizmom. Sedaj deluje v zasebni praksi v Domžalah in se posveča razvijanju prilagojene individualne podpore nevro različnim posameznikom ter nujenju celovite podpore družini in drugim sopotnikom v svetu avtizma.

»Na posvetu sem sodelovala na povabilo Nuše Piber, ki si že vrsto let prizadeva za enakovredno vključitev otrok z avtizmom v glasbene šole. S ponosom spremljam njeno delo in prizadevanja ter žal tudi opažam, na koliko ovir naleti na svoji poti. Razumem te prepreke in zato sem v svoj naslov umestila besedico čudno. Svet avtizma je vsekakor nenavaden in brez poglobljenega razumevanja delovanja posameznika z avtizmom hitro in krivično naredimo zaključke o njegovi čudnosti. Vsi, ki nas je svet avtizma nagovoril, ga raziskujemo in poskušamo razumeti, pa na poti do stika s

Nevenka Nakrst

/ Foto: Blanka Brelih, osebni arhiv

temi posamezniki naletimo na številne čudeže. Udeležence posveta sem želela povabiti, naj vztrajajo v iskanju stika, ohranjajo upanje in se med seboj povezujejo. Na tak način skupaj lahko gradimo svet, ki bo varnejši, prijaznejši in bolj vključujoč za posameznike z avtizmom in njihove družine. Vemo, da so močni posebni interesi značilnost oseb z avtizmom. Preokupiranost z neko temo je lahko moteča, po drugi strani pa lahko predstavlja

ravno tisti potreben most za srečanje in stik. Glasba je čudovit primer tega, kar smo lahko videli med nastopajočimi na posvetu. Glasbeni center DO RE MI predstavlja zgled in primer odlične prakse vključevanja posameznikov z avtizmom,« je pojasnila Nevenka Nakrst.

»Za izboljšanje pogojev nas čaka še veliko dela, tako pri zagotavljanju podpore in pomoči posameznikom z avtizmom in njihovim družinam kot tudi pri ozaveščanju in opolnomočenju družbe, da bomo ustvarili pogoje, v katerih se bodo ti posamezniki lahko izrazili in našli svoje mesto.«

Z osebami z motnjami avtističnega spektra ima veliko izkušenj. Na vprašanje, kako so vključene v družbo, odgovarja: »Na srečo ni vsaka oseba z avtizmom avtomatično izključena iz družbe. V zadnjem desetletju, ko sem tudi sama bolj dejavna na tem področju, spremljam nekaj čudovitih življenj. Vidim zadovoljne učence, ki se uspešno šolajo, so vključeni v dijaški dom, so diplomirali (tudi z odliko), se zaposlili, si ustvarjajo družine, so enakovredni člani

naše družbe oziroma nekateri tudi zelo pozitivno izstopajo in ogromno doprinejo ravno zaradi posebnosti, ki so del avtizma. Torej ni vse črno in brezupno. Zaradi narave svojega dela se žal pogosteje srečam s tistimi na drugi strani. Pri meni terapevtsko pomoč običaj-

no poiščejo družine, ki so v stiski, in eden od razlogov za stisko je tudi izključnost oziroma težave pri vključevanju v družbo. Za izboljšanje pogojev nas čaka še veliko dela, tako pri zagotavljanju podpore in pomoči posameznikom z avtizmom in njihovim družinam kot tudi pri ozaveščanju in opolnomočenju družbe, da bomo ustvarili pogoje, v katerih se bodo ti posamezniki lahko izrazili in našli svoje mesto.«

(Se nadaljuje)

Tunjiške zgodbe (34), 2. del

Peklenska leta Sedušakovega Slavka

IVAN NOGRAŠEK

V Dachauu je bilo težko, toda kasneje sem mislil, da so tam taboriščniki gospodje. Premeščen sem bil v Ravensbrück, ki je bil podružnica Mauthausna. Rabili so tesarje za izdelavo barak. Javil sem se kot tesar, saj je bilo dovolj, da si znal zabiti žebelj. Pa tudi to ni trajalo dolgo. Za veliko noč 1943 so nas preko Dunaja odpeljali v matični »lager« Mauthausen blizu Linza v Avstriji. Tam nas je bilo 1.800 taboriščnikov. Delali smo v kamnolomu, ko smo se zvečer vračali v barake, je moral vsak vzeti težak kamen in ga odnesti po 186 stopnicah na vrh in ga zagnati nazaj v globino. Taka je bila terapija za telo in živce. Jedli smo travo, da bi preživel, marsikdo se je vrgel v prepad kamnoloma ali stekel do bodeče žice ograje, v kateri je bil električni tok, da bi končal nevzdržne muke. Toda vedno ga je prehitel rafal s stražnega stolpa. Kdor je zbolel, je bilo konec z njim. Prav to se je zgodilo mojemu bratu Jožetu, ki je za vedno ostal tam gori. Umrl je 18. novembra 1943. Sam sem bil dolžen skupini, ki je nakladala

kamenje na Donavi, ki so ga nato vozili ne vem kam.

Konec vojne sem doživel v Ebenseeju, kjer smo gradili tovarne pod zemljo, da jih zavezniki ne bi mogli bombardirati iz zraka.

V težko pričakovani vrnitvi domov sem se znašel v Gozdu - Martuljku, vesel, da bom kmalu doma. Toda z zlobnim namigom znanca iz sosednje vasi so me postavili v vrsto desetih, ki so nas odpeljali v ljubljanski zapor, v zloglasno celicico 121. Tam so bili zaprti znani ljubljanski tovarnarji, ki niso bili po godu novi oblasti. Vse so po kratkem postopku postrelili. Mene so nekega dne sneli pri jedi in me po zelo kratkem postopku obsodili na 12 let stroge ječe. Med postopkom se niti juha ni pohladila. Kaj so mi za očitek prebrali, še danes ne vem – in verjetno nikoli ne bom.

Odpeljali so me v Kočevje. Prvo smo tam podrli grad. Delali smo od pete ure zjutraj in dokler se je kaj videlo. Trpinčili so nas ravno tako kot Nemci. Sekali smo drva in delali klafre. Kmalu sem se znašel na posestvu, kjer sem dobil v oskrbo konje. Fural sem les iz Brezove Rebrji v zapor v Novem mestu, kjer so delali škafe. Včasih so zvečer tulili volkovi in prežali, da bi napadli konje. Takrat sem udaril po konjih, da sem bil čim prej iz gozda, ker me je bilo kar groza. Za silvestrovo smo šli graditi Novi Beograd. Ko sem prišel v Beograd do »laggerja«, je Tito po radiu voščil

ljudem srečno novo leto ... Kakšna sreča zame. Kakšna beda, bilo nas je 7.000 zapornikov, imeli pa smo eno pipo za vodo. Na ramah smo nosili betonske nosilce v peto nadstropje. Garanje brez primere. Gradili smo cesto Kutina-Ilovo. Rečeno je bilo, da vse to delajo mladinske brigade, v resnici pa smo delali zaporniki. Po vsem tem smo se zopet vrnili v Kočevje in postavljali drogove za daljnovod. Najbolj sem bil razočaran, ker nisem smel na mamin pogreb, ki mi je umrla 18. oktobra 1948, stara 66 let. Prvo so mi že obljubili, pa so kasneje preklicali. Ko se mi je kazem že iztekala, so mi dodali še 19 dni za preiskovalni zapor. Dne 11. julija 1951 sem končno odšel domov. Pa še doma so me vsak dan prišli nadzirati miličniki, kaj delam. Nekajkrat so mi nastavili past, da bi se skoraj ujel. Tako me je nekoč neka ženska prosila, naj jo rešim iz za ograje barutanskega skladišča, češ da je po nesreči zašla notri. Pa sem ji rekel, da naj se reši kar sama. Pa se mi je zdelo, da je bil našemljen v žensko neki možki. Lahko si mislim, kaj bi bilo z menoj, če bi me dobili, ko vlečem babo iz prepovedanega ozemlja.

Leta 1953 pa sem dobil poziv, da moram še odslužiti vojaščino. V Somboru sem moral še to odslužiti.

Še to naj povem, da je bila naša družina edina izseljena v Nemčijo, tako da so kmetijo med vojno upravljali naši sorodniki. (Konec)

Vaš razgled

V življenju se marsikdaj srečamo z ovirami, ki nas omejujejo in nam preprečujejo ravno pot do uspeha. Čeprav se lahko znajdemo v blatu in imamo občutek, da nas nič več ne more rešiti, je pomembno, da nam ob strani stojijo prijatelji in znanci, ki so nas pripravljeno solidarno potegniti iz njega – ali pa potisniti naprej. Le z medsebojno pomočjo in solidarnostjo lahko naredimo ta svet boljši in prijetnejši. N. T. / Foto: Nik Bertonec

Čeprav so pred nami prvomajski prazniki, ko se marsikdo odpravi na morje, je praznik dela za mnoge še vedno delovni dan. Vseeno pa se lahko sprehodite ob bližnjih travnikih, kjer ravno v tem času lahko opazujete rumene valove regratovih cvetov, ki so jih preplavili. Tudi če bi se raje sprehajali po obali, naj vam delovni praznik ne pokvari razpoloženja. Naj vam domače rumeno morje ponudi priložnost, da uživate v malenkostih. N. T. / Foto: Tina Dokl

Gorenjski priimki

Mlakar, 1. del

TINO MAMIĆ

Mlakar je zelo pogost izvorno slovenski priimek. Ker pa izvira iz besede, ki je enaka ali podobna v drugih slovanskih jezikih, je priimek na enak način nastal tudi na Hrvaškem. Gre za osmi najpogostejši slovenski priimek, ki ga nosi kar 3893 ljudi v Sloveniji. Število je stabilno, pred pol stoletja je bilo Mlakarjev 3964 (1971), največ pa jih je bilo 4218 (1997).

Po svetu je Mlakarjev še dodatnih 1650. Največ na Hrvaškem (410), v okolici Zagreba in Varaždina, kar pomeni, da so vsaj nekateri med njimi tudi potomci slovenskih izseljencev. Eden

najbolj znanih Mlakarjev je hrvaški televizijski voditelj Oliver Mlakar (1935), ki ga poznamo z mnogih festivalov, kuharskih oddaj z Vegeto in kvizkoteke. Rojen je bil na Ptuj, zato v resnici ne gre za Hrvata, marveč za Slovenca.

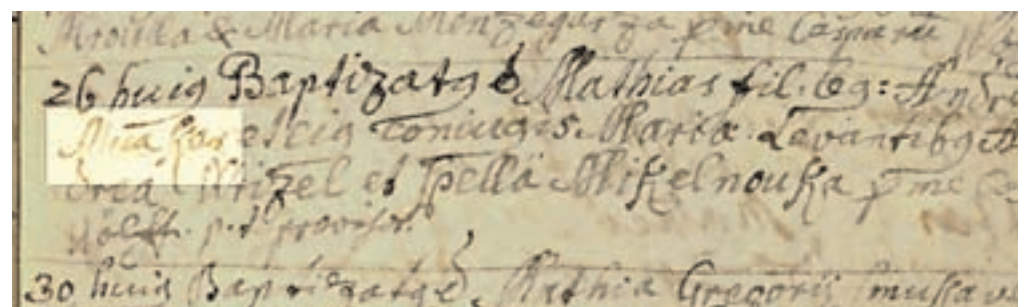
Mlakarji po svetu živijo večinoma v (izrazito) priseljenjskih državah, kar pomeni, da njihove korenine segajo nazaj v Slovenijo in zamejsko Primorsko ali Medmurje (Medžimurje): ZDA (460), Izrael (270), Francija (100), Nemčija (90), Avstrija (60).

Na Štajerskem najdemo še različico Mlaker (181), v ZDA in Avstriji pa Mlacker (43).

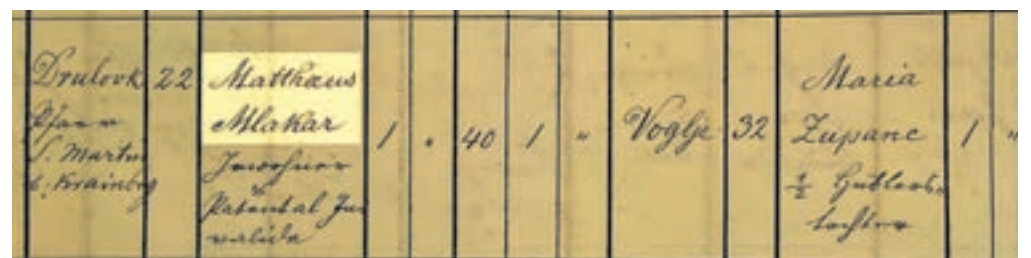
Jezikoslovec Janez Keber pojasnjuje izvor in prvotni pomen priimka takole: Nastal je iz imena kraja ali ledinskega imena Mlaka ali Mlake. Mlakar je bil prebivalec Mlak ali priseljenec iz Mlak. V Sloveniji je tudi deset zaselkov Mlakar, še pojasnjuje Keber.

Etimolog jezikoslovec dr. Marko Snoj pravi, da mla-ka pomeni »lokev, kal ali plitvejša in bolj zanikrna stojčiča voda«. V praslovanščini pa da je beseda molka pomenila lužo ali kotanjo z blatno tekočino, ki izvira iz indoevropskega besednega korena melk, ki pomeni vlaga ali mokrota.

Seveda se postavi vprašanje, ali je bila prej Mlaka ali

V Srednji vasi v Bohinju najdemo leta 1705 krst Andreja Mlakarja. Knjiga je v Nadškofijskemu arhivu Ljubljana (K 1695–1709 Srednja vas, zv. 6, str. 88).

Poroka Matije Mlakarja v Šenčurju leta 1870 z Marijo Zupanc. Po poroki sta si ustvarila dom na naslovu Voglje 32 v župniji Šenčur. Knjigo hrani Nadškofijski arhiv Ljubljana (K 1852–1881 Šenčur, zv. 19, str. 56).

Mlakar. Kot kura in jajce. A imamo kar nekaj zapisov iz časa, ko priimkov še ni bilo. Jezikoslovec dr. Silvo Torkar

tako o tolminskih Mlakarjih meni, da so nastali iz krajevnega imena Mlaka, ki je bilo zapisano že leta 1377:

Mlacha superiori in Mlacha inferiori. Srednjeveški vasi Gornja in Spodnja Mlaka sta danes zaselek Pluženj.

HUMOR, HOROSKOP

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)

Planeti vam lahko zakuhajo kakšno malce neprijetno stvar na finančnem področju, saj se vam bo zdelo, da vam denar nekako nenadzorovano odteka. To sicer ne bo nič strašnega in se bo kmalu poravnalo, imejte pa vse skupaj pod nadzorom.

Bik (22. 4.–20. 5.)

Če v sebi še vedno nosite kakšno stvar iz preteklosti, bo zdaj pravi čas, da jo opustite. Premislite in si razjasnite, kaj je tisto, kar bi morali odvreči, da bi vam bilo v prihodnje lažje. Energije vam bodo naklonjene pri pridobivanju pozitivnih odzivov.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Preverite svoj koledar dejavnosti, kajti najverjetneje ste ga natrpali do zadnje minute v dnevu. Vse, kar je natlačeno tam notri, zagotovo ni tako nujno, da bi morali slabo spati. Odstranite nekaj stvari in sprostiti svoj dan. Uživajte.

Rak (22. 6.–22. 7.)

Druženje z ljudmi, ki imajo podobna življenjska stališča kot vi oziroma si z njimi delite ideje, zanimanja, hobije in podobno, vam bo prineslo novo in svežo energijo. Njihova družba vam bo razsvetlila dneve in prinesla veselje.

Lev (23. 7.–23. 8.)

V ljubezenskem razmerju ter mogoče tudi v katerem od prijateljskih odnosov se boste znašli v čudnem položaju, saj se boste počutili kot v boksarskem dvoboju, kjer boste merili moči z drugo osebo. Tudi trikotnikom se raje izognite.

Devica (24. 8.–23. 9.)

Čas je za potovanje in zabavo ter počitek, še najbolje bi bilo, če bi po dolgem času s potovanjem stopili iz svoje cone udobja. Pridobili boste nove izkušnje, pred tem pa ne pozabite besedice ne, saj vas bodo vlekli na vse strani.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

No, temu boste pa lahko rekli strast, saj se bodo v vas prebudili občutki, ki jih že nekaj časa niste zaznali v tako veliki meri. Hkrati se bo pojavila tudi potreba po izpovedi nekemu, ki mu zaupate, zato le končno poiščite tisto osebo.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)

Razmišljali boste o nadgraditvi ali poglobitvi vaše partnerske zveze. Vaša stališča o tem se mogoče ne bodo skladala z mnenji iz vaše okolice, zato lahko pričakujete tudi trčenje egov. Kako? Da vas ne vodi ego? Seveda vas.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

Toliko opravkov se vam bo nagrmadilo na glavo, da preprosto ne boste imeli časa za komunikacijo, razumevanje in druge zadeve, ki se nanašajo na sočloveka. Pazite, tako razmišljanje vam lahko prinese težave in nesoglasja.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Končno se bo tudi vam povrnila energija, ki jo pogrešate že nekaj časa. Zagnali boste dejavnosti, ki vam bodo pisane na kožo, največ dobička pa boste iz tega imeli, če boste v dogajanje spustili tudi svojega notranjega otroka.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)

Čas samote in ne osamljenosti je tista stvar, ki bo prispevala k vašemu boljšemu počutju in razpoloženju. Vpleteni boste v družinske razprave, v katerih pa boste ponovno prisiljeni postavljati meje drugim, ki bi radi posegli po vaši umirjenosti.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Trenutni čas mešanja planetov in energij je kot nalašč za to, da se s pomočjo tesnobe pojavijo neprijetne misli. Če se vam to zgodi, se obrnite na osebo ali osebe, ki jim zaupate, in jim izpovejte svoje strahove. Pomirile vas bodo.

TA JE DOBRA

Sodobni Gorenjec

Dva Gorenjca se pogovarjata:

»Zadnjič sem pa doma čisto ponorel ...«
 »Ja, kaj pa je bilo?«
 »Pridem domov in najdem soseda na ženi.«
 »Aha, in potem si ponorel?«
 »Ah, kje pa. Kaj pa naj reva počne? Mene cele dneve ni, ker delam, in ko se vrnem, sem utrujen in takoj zaspim. Naj si da duška.«
 »Kaj je bilo pa potem narobe?«
 »Grem v hčerino sobo in jo najdem z dvema.«
 »Aha, to je bilo ...«
 »Ne, ne. Punca mora eksperimentirati v mladih letih, saj se bo kasneje umirila.«
 »Pa potem?«
 »Grem v sobo od mulca in ravno v nos potegne črtico belega prahu.«
 »Takrat pa si res imel vsega dosti?«
 »Kje pa. Sem si mislil, da je to nekaj modernega in da pač mora tako biti.«
 »Zdaj pa res ne vem, zakaj si ponorel ...«
 »Poslušaj to: pridem potem v dnevno sobo. Nikogar tam, radiator pa na maksimumu ... Potem se mi je pa zmešalo!«

Dolgčas

K Jožetovi družini je prišel na obisk daljni sorodnik in se zadržal pri njih kar ves mesec dni. Gost je Jožetu počasi že začel presedati, pa ga je vprašal: »Ti ni nič dolgčas po ženi?«
 »Veš, da mi je res. Zato sem jo pa včeraj povabil, da se nam pridruži!«

LAŽJI SUDOKU

8	5				1		
	9			7	6		2 3
	3	6			5		8
3		4	5	2			
		5	6		1	7	
				9	4	2	6
6			4			8	9
7	8		1	3			4
		9					1 2

Rešitev:

7	1	6	9	2	6	8	3
5	9	6	1	2	8	7	4
2	6	9	8	5	1	7	3
9	2	1	9	6	5	8	7
7	6	1	8	9	5	2	3
1	6	2	3	7	9	6	8
8	7	1	6	9	2	3	5
6	2	5	9	7	1	6	8
6	9	1	6	7	4	9	8

TEŽJI SUDOKU

1			6				4	5
4				2				
			3	8	7		1	
							6	1
	1	7					9	2
2		5						
			1		8	6	3	
					4			6
3	8					9		4

Rešitev:

7	1	6	9	2	6	8	3
5	9	6	1	2	8	7	4
2	6	9	8	5	1	7	3
9	2	1	9	6	5	8	7
7	6	1	8	9	5	2	3
1	6	2	3	7	9	6	8
8	7	1	6	9	2	3	5
6	2	5	9	7	1	6	8
6	9	1	6	7	4	9	8

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišete števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

Preobrazili srajce in srajčne bluže

S povečevanjem zavedanja o škodljivih učinkih hitre mode na okolje se vse več ljudi obrača k alternativam. Pod mentorstvom Žirovničanke Karmen Klobasa ter Minke Rihberger in Alojzije Skubic so dijaki Stokovnega izobraževalnega centra (SIC) Ljubljana ustvarili lične srajce iz recikliranih materialov.

NIKA TOPORIŠ

Ljubljana – Dijaki drugega letnika srednjega poklicnega in srednjega strokovnega programa izdelovalec in ustvarjalec modnih oblačil SIC Ljubljana so v ljubljanskem Cityparku pripravili razstavo Preobrazba srajce, ki nas opominja na pomen trajnosti in večvrednostnega recikliranja. Kot je pojasnila mentorica za idejno snovanje Karmen Klobasa, vsako šolsko leto načrtujejo projekt, ki se odziva na aktualnost časa, in letos so se odločili, da se usmerijo v ekološke vode in opozorijo na to, kako zelo pomembno je trajnostno ravnanje s tekstilom. »Sama izdelava se je začela z idejnimi skicami, ki so morale biti usmerjene v ekološko tematiko. Dijaki so dobili ogromno odpadnega materiala, gumbov, našitkov, vrvic, blaga itd., in iz njega so izbrali stvari, ki so jim bile všeč, ter začeli razmišljati, kako bi to vključili v srajco,« je pojasnila Karmen Klobasa.

Kot je povedala dijakinja Žana Knafelj iz Gorij, se je sama pri ustvarjanju srajce osredotočala na kontraste med črno in belo, v

Žana Knafelj, Corina Pršlja, Neja Brodar, Matija Dobravec in Saira Veladžić, dijaki drugega letnika, s svojimi dovršenimi modnimi kreacijami / Foto: Tina Dokl

mislih pa je imela predvsem znamenito Cruello De Vil. Kamničanko Sairo Veladžić so pri ustvarjanju vodili viktorijanski časi: »Srajco sem z elegantnim, podaljšanim ovratnikom želela vrniti v

pretekla zgodovinska obdobja, z manjšimi detajli, kot so pentljice in odprt hrbet, pa sem ji dodala še malo lastnega imena.« Temačen in skrivnosten pridih je s temnimi barvami

in netopirskim ovratnikom ustvarila Neja Brodar iz Zaslavja. Litijčan Matija Dobravec pa je svojo kreativnost pokazal z uporabo zavrženega prta in stare kravate, iz katerih je ustvaril lično moško srajco. Corina Pršlja iz Novega mesta pa je v svoje delo vnesla bolj mladostniški slog, njeno srajco so namreč zaznamovali belo-rožnati odtenki ter srčki različnih oblik in materialov.

Dijaki z različnih koncev Slovenije so ustvarili zavidanja vredne nosljive srajce, ki nosijo posebne zgodbe. Vse do 3. maja bodo krasile hodnik v prvem nadstropju Cityparka.

HALO-HALO GORENJSKI GLAS

telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrтка do 11. ure! Cene oglaševanja in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630, www.rozmanbus.si

TRST: 16. 5., STRUNJAN: 13.–18. 10., BERNARDIN: 12.–15. 11., ŠMARJEŠKE TOPLICE: 22.–27. 10., MORAVSKE TOPLICE: 21.–25. 5., RADENCI: 21.–25. 5., MADŽARSKE TOPLICE: 4.–8. 6., 2.–6. 10., MEDŽUGORJE: 14.–16. 10., BANJA VRUČICA S SARAJEVOM: 28.–31. 10., BANJA VRUČICA S TERAPIJAMI: 8.–15. 5., 10.–17. 5., 25. 5.–1. 6., POTEKANJE PO BOSNI: 9.–13. 10., MORJE: VELI LOŠINJ: 12. 6., 14. 6., DUGI OTOK, OREBIČ, KORČULA – VEČ TERMINOV. Pokličite zainteresirani vozniki avtobusa.

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PRIREDITVE

Cvetlični sejem

Žiri – V okviru prireditve Slovenski klekljarski dnevi bo v soboto, 29. aprila, od 8. ure dalje v Žireh potekal Cvetlični sejem, kjer bo sodelovalo več vrtničarjev s pestro ponudbo sadik, vrtnin, lončnic, pa tudi trajnic, grmovnic in jagodičevja. Kot novost bo letos prvič v okviru sejma potekala tudi izmenjava sadik, tako vrtnin kot trajnic.

Kresovanje v Kovorju in na Polani nad Križami

Kovor, Polana – Prostovoljno gasilsko društvo Kovor vabi na kresovanje, ki bo v nedeljo, 30. aprila, ob 19. uri pred gasilskim

domom v Kovorju. Prav tako na tradicionalno prvomajsko kresovanje v nedeljo, 30. aprila, vabi Prostovoljno gasilsko društvo Križe, in sicer ob 20. uri na Polani nad Križami. V primeru slabega vremena bo kresovanje predstavljeno na ponedeljek, 1. maja, ob 20. uri.

Prvomajska parada

Dvorje – AMD Cerklje v ponedeljek, 1. maja, vabi na 68. paradno vožnjo v počastitev praznika dela, ki bo potekala skozi vasi cerkljanske občine. Zbirno mesto bo pri Bavantu v Dvorjah ob 9. uri.

Torkova kinoteka: Zgodba Save

Jesenice – Vabljeni na ogled celovečernega dokumentarnega filma Ena za reko: Zgodba Save režiserja Rožleta Bregarja in ekipe Balkan River Defence, ki bo na Jesenicah premierno predstavljen v torek, 9. maja, ob 19. uri v Kolpernu na Stari Savi. Film, ki prikazuje našo najdaljšo reko skozi oči štirih kajakašev, bo predvajan v okviru spremljevalnih dogodkov ob razstavi Sava združuje, ki je na ogled v Galeriji Kosova graščina. Ogled filma je za obiskovalce brezplačen.

IZLETI

S kolesom ob Kokri

Naklo – Društvo upokojencev Naklo vabi v četrtek, 4. maja, na kolesarjenje, ki bo na relaciji Naklo–Šenčur–Breg ob Kokri–Naklo. Start je ob 9. uri izpred doma upokojencev Naklo.

Pohod ob 70-letnici DU Šenčur po okolici Šenčurja

Šenčur – Društvo upokojencev Šenčur organizira v torek, 9. maja, pohod ob 70-letnici DU Šenčur po okolici Šenčurja. Skupne zmerne hoje bo do 3 ure. Odhod izpred spomenika krompirju in Mariji Tereziji v Šenčurju bo ob 9. uri. Informacije in obvezne prijave zbira najkasneje do nedelje, 7. maja, Franci Erzlin na telefonsko številko 041 875 812.

Tri desetletja ustvarjanja

Žiri – V Galeriji v zvoniku cerkve sv. Martina v Žireh si je do 7. maja mogoče ogledati slikarsko razstavo ljubiteljskega slikarja iz Žirov Mitja Modica, ki jo je pripravil ob tridesetletnici svojega ustvarjanja. Slika v oljni tehniki, najraje pa upodablja prizore iz narave, tihožitja in v zadnjih letih tudi iz vsakdanjega življenja. Na tokratni razstavi predstavlja dela, ki so nastala v zadnjih sedmih letih, na katerih je upodobil našo deželo in življenje domačega človeka, so še pojasnili ob razstavi.

V Galeriji v zvoniku razstavlja domačin Mitja Modic.

/ Foto: arhiv Društva Šmar

Srečanje konjenikov treh dežel

Rateče, Kranjska Gora – Na območju občin Kranjska Gora, Trbiž in Bistrica na Zilji v počastitev vstopa Slovenije v EU vsako leto 1. maja izmenično potekajo srečanja konjenikov. Letošnje prvomajsko srečanje bo gostil Konjeniški Klub Špik, ob 10. uri bo sprejem konjenikov iz Italije in Avstrije na mejnem prehodu Rateče, ob 10.15 bodo po kolesarski stezi krenili proti Kranjski Gori in nazaj do Podkorena, kjer je ob 12.45 predviden prihod kolone na parkirni prostor pod smučarsko progo za svetovni pokal in zaključek prireditve pod šotorom z živo glasbo, hrano in pijačo. Ob 13. uri bodo sledili še nagovori županov.

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si, TELEFON: 04 201 42 41
www.gorenjskiglas.si

Kolesarski izlet čez Sorško polje

Kranj – Društvo upokojencev Kranj organizira v torek, 9. maja, kolesarski izlet iz Kranja čez Sorško polje do Ladje in Valburge in nazaj v Kranj. Start je ob 9. uri izpred mestnega vodnjaka na Glavnem trgu v Kranju.

Planinsko-pohodniški izlet: Ovčjaške klavže in Šturmajce

Kranj – Društvo upokojencev Kranj organizira v četrtek, 11. maja, planinsko-pohodniški izlet do Ovčjaških klavž in domačije Šturmajce. Odhod bo s posebnim avtobusom izpred Globusa ob 7. uri, vstopni postaji tudi pri Lonu in Boltezu. Vrnitev v Kranj je predvidena ob 17. Prijave z vplačili v društveni pisarni sprejemajo do ponedeljka, 8. maja.

OBVESTILA

Orientalni plesi

Šenčur – V sredo, 3. maja, bo med 18. in 19. uro v Domu krajanov Šenčur delavnica orientalskega plesa, kjer boste spoznali osnovne gibe ter jih povezali v zanimive kombinacije. Ogledali si boste tudi nastop orientalske plesalke v živo. Obvezne prijave do zasedbe mest: mck-prijave@luniverza.si ali 04 280 48 25.

Telovadba za najlepša leta

Preddvor – V sredo, 3. maja, bo med 18. in 19. uro v Kulturnem domu Preddvor potekala telovadba na stoli in stojke. Razgibali boste vse dele telesa letom primerno. Obvezne prijave do zasedbe mest: mck-prijave@luniverza.si ali 04 280 48 25.

Vitaminske kreme

Vodice – V ponedeljek, 22. maja, bo ob 16. uri v Knjižnici Vodice potekala delavnica za odrasle, kjer boste izdelovali vitaminske kreme z Majo Kern. Prijave zbira na prireditve@mklj.si.

MNOGI V SLOVENIJI NIMAJO MOŽNOSTI,
DA SE SAMI PREŽIVIMO.

POMAGAJMO
PREŽIVETI

in živeti!

Karitas

S poslanim SMS sporočilom **UPANJE10**
na **1919** boste prispevali 10 EUR.

Podrobnosti in drugi načini darovanja na www.karitas.si.

Živimo zdravo

Kranj – RKS OZ Kranj bo tudi maja v okviru projekta Živimo zdravo izvajal meritve krvnega tlaka, sladkorja in holesterola, in sicer 3. maja med 7. in 10. uro v domu krajanov v Stražišču, 4. maja med 8. in 9. uro v domu krajevne skupnosti na Primskovem in v gasilskem domu v Bitnjah med 7. in 9. uro, 5. maja v Društvu upokojencev Kranj ob 7. uri, 6. maja v gasilskem domu v Britofu med 7. in 9. uro, 9. maja v domu krajanov v Šenčurju med 8. in 9. uro in 10. maja v prostorih Rdečega križa Kranj med 8. in 10. uro. V okviru Tedna Rdečega križa 2023, ki poteka od 8. do 14. maja, bodo v predavalnici RKS OZ Kranj izvajali tudi meritve kostne gostote.

RAZSTAVE

Fotografska razstava Portret

Jesenice – V Foto galeriji Jesenice bodo v sredo, 3. maja, ob 18. uri odprli fotografsko razstavo z naslovom Portret avtorice Katjuše Karlovini iz Nove Gorice. Razstava bo na ogled do 30. maja.

Razstava društva Lipa Domžale

Vodice – V ponedeljek, 8. maja, bodo ob 18.30 v Knjižnici Vodice na ogled razstava društva Lipa Domžale, Univerze za tretje življenjsko obdobje Domžale. Razstavljali bodo člani in članice ustvarjalnih skupin – študijskih krožkov slikarstvo, keramika, izdelovalke punčk za Unicef, mozaik in klekljanje. Z glasbo bodo razveselili citrarke in kitaristi ter literatke, predsednik Marjan Ravnikar pa bo na kratko predstavil delo društva Lipa Domžale.

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si, TELEFON: 04 201 42 41
www.gorenjskiglas.si

OBVESTILO NAROČNIKOM

Račune lahko prejmete tudi po elektronski pošti

- Če želite račune prejmati po e-pošti, nam na e-naslov narocnine@g-glas.si sporočite točno ime in priimek ter naslov, da vas bomo našli na seznamu.
- Na e-naslov, s katerega nam boste poslali osebne podatke, bomo poslali račun v obliki pdf, ki bo povsem enak položnici v tiskani izdaji.
- Sodobna tehnologija omogoča tudi hitro in preprosto plačevanje računov s pomočjo mobilnega telefona in QR kode.

Prepričani smo, da boste zadovoljni.

Gorenjski Glas | www.gorenjskiglas.si

MALI OGLASI

T: 201 42 47
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
**za objavo v petek do srede
do 14. ure in za objavo
v torek do petka do 14. ure!**

Delovni čas:
**ponedeljek, torek, četrtek,
petek neprekinjeno
od 8. do 15. ure, sredo od
8. do 16. ure, sobote, nedelje
in prazniki zaprto.**

NEPREMIČNINE STANOVANJA

PRODAM
ENOSOBNO stanovanje v Kranju, Planina 3, tel.: 031/288-587 23001138

KUPIM
STANOVANJE na Jesenicah. Sem resen kupec, tel.: 070/391-822 23001108

POSESTI

PRODAM
GOZD (Jelovica) nad Kropo, parcela 579, 29.000 m², cena 21.000 EUR, tel.: 040/129-077 23001128

FESST, d. o. o.,
nepremičninska
družba,
Koroška c 2, Kranj,
Telefon: 236 73 73
Faks: 236 73 70
E-pošta:
info@fesst.si
Internet:
www.fesst.si

MOTORNA VOZILA AVTOMOBILI

PRODAM
KIA Sportage 1.6 bencin, l. 2013, reg. do 9. 4. 2024, 72.000 km, prvi lastnik, vlačna kljuka, tel.: 040/381-170 23001135

SEAT Ibiza 1.4, bencin, l. 2008, reg. do 31. 3. 2024, 1. lastnik, 2.300 EUR, tel.: 040/795-958 23001155

VW Golf TDI, letnik 2014, reg. do 7/2023, kovinske barve, 204.000 km, odlično ohranjen, tel.: 041/638-445 23001123

LOTO

Loto rezultati – žrebanje 26. 4. 2023
7, 13, 18, 21, 23, 25, 34 in 14

Loto PLUS: **1, 4, 10, 14, 24, 27, 39 in 6**
Lotko: **2 3 6 4 4 2**

Sklad 30. 4. 2023 za Sedmico: **640.000 EUR**
Sklad 30. 4. 2023 za PLUS: **2.460.000 EUR**
Sklad 30. 4. 2023 za Lotko: **300.000 EUR**

MOTORNA KOLESA

PRODAM
MOTOR BMW, R 45, letnik 1978 oldtimer, original, z kovčki, tel.: 031/316-548 23001114

TEHNIKA

PRODAM
TELEVIZOR Philips, diagonala ekrana 93 cm, dobra cena 50 EUR, tel.: 031/736-059 23001142

STROJI IN ORODJA

PRODAM
CIRKULAR za žaganje drv, s koritom in mizo, tel.: 031/812-210 23001161

DOMA izdelano kombinirko, cena po dogovoru, ugodno, tel.: 041/642-416 23001120

MANJŠO motoriko, vidia kline fi 400 in 600 ter zračno puško, tel.: 041/364-504 23001167

STROJNO ločno žago za kovino, dolžina lista 48 cm, cena 450 EUR, tel.: 068/152-924 23001143

GRADBENI MATERIAL

PRODAM
2 m³ lepih, kvalitetnih, smrekovih desk, colaric, tel.: 068/193-960 23001156

JESENOVE in hruskove plohe, tel.: 031/676-447 23001144

KAMENJE za škarpo pri hiši ali cokol, sive barve, izpod kamnoloma pri Podpeči, ugodno, tel.: 040/549-818 23001073

OPAŽ 15 mm x 90 mm x 4 m in remelne 5 x 4, tel.: 041/760-791 23001130

KUPIM

KOSTANJEVE kole, dolžina 180 cm, večjo količino, tel.: 031/343-177 23001109

STAVBNO POHIŠTVO

PRODAM
NOTRANJA vrata, nova, hrastov furnir, 75 x 200, s podbojem, tel.: 041/318-426 23001121

Osvežite znanje ali ga pridobite od začetka s pomočjo te uporabne knjižice, v kateri boste našli številne nasvete o negi, razmnoževanju, shranjevanju in uporabi zelišč. Kako se boriti proti listnim ušem brez kemije, kako porezati sivko, zakaj peteršilj ne kali in še veliko več.

9 90
EUR

* poština

Gorenjski Glas

Mehka vezava z ovitkom, 256 strani. Redna cena knjige je 12,90 eur, če jo kupite na Gorenjskem glasu je cena le

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

GG | IZLET 10. maja 2023

KAMNIK IN TERME SNOVIK

Tokrat vas vabimo na sprostitveni izlet v Terme Snovik. Najprej se bomo odpeljali v Kamnik in si ga ogledali. Spoznali bomo tudi novo pridobitev – kip mamuta. Po postanku ob kavi se bomo odpeljali v Snovik in si privoščili kopanje in razvajanje v termalnih vodah Term Snovik. Vabljeni!

Cena vključuje: prevoz, voden ogled Kamnika, 4-urno kopanje v Termah Snovik, kosilo in DDV

Odhodi avtobusa: z AP Radovljica ob 7.00, z AP Creina Kranj ob 7.25
z AP Mercator Primskovo ob 7.35, z AP Škofja Loka ob 7.55
Vrnitev v Kranj predvidevamo okrog 18. ure.

Za rezervacijo čim prej pokličite na tel. št. **04 201 42 41**.
Za odjave, ki prispejo kasneje kot dva delovna dneva pred odhodom, zaračunamo potne stroške.

**Cena izleta
je 39 evrov**

Gorenjski Glas

KOPANJE V TERMALNI VODI

OGLED MAMUTA

KAMNIK

Pošlji SMS s ključno besedo
POMEŽIK5
na 1919 in daruj 5€.

Omogočimo počitnice
vsem otrokom!

Več informacij na
www.zpm.si

TERMOPAN okna z okvirji, stara 20 let, 7. kosov, zelo ugodno, tel.: 041/546-253 23001153

KURIVO

PRODAM

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019 23000883

BUKOVE butare, tel.: 031/417-221 23001133

SUHA bukova drva, butare, mešana drva ter rajkeline - okroglice, tel.: 031/826-621 23000564

TRSKE za podkurit, suhe, od 0.5 do 2 cm, dolžine 25 cm, tel.: 041/907-000 23001160

TOPLLOTNE ČRPALKE

Alidea 6 - 16 kw
od 6.699,99 EUR - 6 kw z osnovno montažo, zagonom in 9,5% ddv
SUBVENCIJA EKO SKLADA
IZE d.o.o. 041 669 742

GOSPODINJSKI APARATI

PRODAM

VGRADNI pomivalni stroj Gorenje 45 cm, delujoč, star 8 let, cena 100 EUR, tel.: 031/367-290 23001118

ŠPORT, REKREACIJA

PRODAM

ŽENSKO športno kolo na prestave, dobro ohranjen, tel.: 04/25-22-507, 031/863-853 23001107

HOBI

PRODAM

ZNAČKE iz obdobja, od leta 1960 do 1995, 720 kom., tel.: 031/262-046 23001139

IŠČEM

ODLIKOVANJA, kovance, značke, luči, ure, bižuterijo, slike in razne stvari, tel.: 068/173-293 23001083

UMETNINE, NAKIT

PRODAM

TAPISERIJE, unikati, izjemne tehnične, umetniške, sporočilne in energijske vrednosti, tel.: 040/567-544 23001100

STARINE

KUPIM

STARINE: mizarski ponk, poslikane skrinje, manjšo kaščo ..., tel.: 051/258-936 23000886

OBLAČILA IN OBUTEV

PRODAM

LEPO ohranjeni 2. moški obleki, št. 52 in pohodne čevlje, št. 43, ugodno, tel.: 04/20-28-044 23001148

OTROŠKA OPREMA

PRODAM

OTROŠKO leseno posteljico z jogijem in 2. otroška skiroja, ugodno, tel.: 040/882-236 23001149

OTROŠKO posteljico z jogijem (špampek) za dojenčka do 3. let, ugodno, tel.: 040/882-236 23001150

MEDICINSKI PRIPOMOČKI

OČALA kot na napatnico s popustom do 101.-eur. Qlandia Kranj, Qlandia Kamnik, Deteljica Tržič, Spar center Jesenice. Kličite brezplačno 080 1331, www.optika-aleksandra.si 23000890

PODARIM

MEDICINSKI jogi, 200 x 90 x 15 cm, s spominsko peno, rabljen tri mesece, tel.: 041/894-363 23001157

ŽIVALI IN RASTLINE

PRODAM

NEMŠKE ovčarje z rokovnikom, stari so 6 tednov, tel.: 040/605-545 23001110

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

BCS kosilnico, velika kolesa, cena 400 EUR, tel.: 051/202-229 23001012

GOZDARSKO prikolico z dvigalom in cisterno, 2.700 l, vse izpravno, tel.: 041/442-848 23001137

KOSILNICO SIP 135, pajek dvovretenski in škropilnico 200 l Agromehnika, tel.: 040/674-688 23001145

MANJŠO kosilnico - motokultivator in puhalnik za seno, tel.: 041/364-504 23001166

SAMONAKLADALNO prikolico za okrogle bale, 15. kom., z džojstikom, tel.: 041/807-416 23001134

ZGRABLJALNIK Sip 350, tandem pajek Potinger 540H, tračni Sip 220, prvi lastnik, tel.: 031/316-548 23001117

KUPIM

KOSILNICO, traktor, priključke in druge kmetijske stroje, tel.: 041/680-684 23001119

PRIDELKI

PRODAM

CELE orehe v lupini in škarje na podaljšku za obrezovanje sadja, tel.: 041/356-044 23001115

KROMPIR primeren za sajenje in jedilni krompir, več sort, tel.: 041/416-241 23001146

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

KOKOŠI - nesnice, jarkice, rjave, grahaste, črne in bele barve, pred nesnostjo in kg priščanci za doplitanje. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec s.p., Mlakarjeva ul. 45, Senčur, tel.: 041/710-113 23000885

5 čebeljih družin na AŽ satih, lahko tudi roje, Naklo, tel.: 040/670-456 23001162

BIKCA simentalca, starega 10 dni, tel.: 041/335-514 23001125

BIKCA 360 kg in teličko 330 kg, simentalca, cena ob ogledu, tel.: 031/312-323 23001152

BIKCA ČB, starega 20 dni in telički LIM in LS, stari 14 dni, tel.: 031/282-734 23001154

BIKCA, starega 1. mesec, pasme LIM/LS, tel.: 041/852-660 23001131

BURSKEGA kozla in kozličice, stare 1 leto, tel.: 031/652-451 23001116

ČB bikce, tel.: 031/387-440 23001113

ČEBELJE družine na 7 in 10 AŽ satih, tel.: 031/694-913 23001159

FRANCOSKI srebrec, 2 zajklji, enoletni, primerni za razplod, tel.: 041/839-958 23001147

PAŠNE bike stare eno leto, tel.: 041/655-969 23001129

PAŠNO kravo, staro 5 let z 1. mesecem starim teličkom M/LS in 1. letnega bika, tel.: 031/420-412 23001126

RJAVE jarkice in bele piščance za doplitanje. Stanonik, Log 9, Šk. Loka, tel.: 041/694-285 23001122

TELICO simentalcko, staro 5 mesecev, tel.: 031/837-520 23001140

TELIČKO simentalcko, staro 10 dni, tel.: 041/223-517 23001164

KUPIM

KRAVO simentalcko, po telitvi, pašno, tel.: 041/368-963 23001163

TELICO simentalcko, težko do 250 kg, stari do 12 mesecev, tel.: 04/53-33-417, 051/230-837 23001106

PODARIM

STARE kokoši nesnice, tel.: 041/337-678 23001124

OSTALO

JEČMEN, krmni krompir in jedilni rumeni krompir, tel.: 040/479-752 23001111

KUPIM

SENO v balah ali rifuzo, Gorenjska, tel.: 040/800-278 23001127

ZAPOSLOTVE (m/ž)

NUDIM

AGRARNA skupnost Babni vrt, Babni vrt 2, Golnik išče pastirja za pašo govedi na planinah Mala in Velika Poljana ter Javornik, za pašno sezono 2023. Info. na 031/694-913 23001165

ZAPOSILIMO kuhar/-ico ali pomočnik/-ico za pripravo malic v menzi podjetja. Delovni čas je dopoldan, od ponedeljka do petka. Prijave na joze.mlinaric@miliaric.si ali gsm 041/721-556. Mesarija Mlinarič, d.o.o., Lesce, Železniška ulica 1, Lesce 23001075

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamele zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net 23000884

Nabirajmo čemaž
Branko Vrhovc

Pomlad je pravi čas za nabiranje čemaža, ki ima kopico zdravilnih učinkov, hkrati pa je imeniten tudi kot svojevrstna spomladanska rastlinska specialiteta. Čemaž vam lahko da vse tisto, kar vam da česen in še več. Zelo uporabna knjižica za vse ljubitelje čemaža!

Mehka vezava, 48 strani.
Redna cena knjige je 9,90 eur, akcijska cena je samo

7,90 EUR
* poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

ADAPTACIJE vsa gradbena dela, notranje omete, strojne omete, fasade, adaptacije, tlakovanje dvorišča, ograje, kamnite škarpe in dimnike, krovstva in kleparska dela, sanacije in renovacije, kvalitetno, hitro in poceni. SGP Beni, d. o. o., Struževo 7, Kranj, tel.: 041/561-838 23000888

ADAPTACIJE vsa gradbena dela, notranje omete, strojne omete, fasade, adaptacije, tlakovanje dvorišča, ograje, kamnite škarpe in dimnike, krovstva in kleparska dela, sanacije in renovacije, kvalitetno, hitro in poceni. Daf-sa d.o.o., Temniška ul. 67, Naklo, tel.: 041/313-327 23000889

ADAPTACIJE - vsa gradbena dela od temeljev do strehe, fasade, škarpe, urejanje dvorišč, tlakovanje, asfalt, ograje, dimniki, izolacija, krovstvo, tesarstvo - po zelo ugodni ceni. Leard d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163 23000887

BELJENJE in glajenje sten, antiglivični premazi, barvanje fasad, nadstreškov in ograj, vam nudi Pavec Ivan, s. p., Podbrezje 179, Naklo, tel.: 031/392-909 23000918

PEČARSTVO, lončene peči, zidani kamini, kmečke peči, obnova, popravilo, izdelava, izris. Trgovina Kamin, Aleš Avsenek d.o.o., Kranjska cesta 2, Radovljica, tel.: 040/364-636 23000375

POSEK, spravilo in odkup lesa. M-LES, Matej Urh, s. p., Bodešče 18, Bled, tel.: 031/561-613 23001049

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246 23000376

ZASEBNI STIKI

FANT išče mamico za resno zvezo, če si želiš poštno ljubezni, poklič, tel.: 030/781-854 23001141

SAMSKI upokojenec, vdovec, želi spoznati partnerko za skupno življenje, tel.: 030/761-527 23001151

RAZNO

PRODAM

150 l sod inox, za vino, za vretje in zorenje vina, tel.: 031/361-195 23001132

IŠČEM

LESNI pepel, tel.: 041/250-205 23001158

RADIO KRANJ 97.3
tvoji najljubši hiti

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

Radio Triglav
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

Čaji iz zelišč in sadežev
Biser Nabiranje, pripravljanje, uživanje

So vam vseh zeliščni čaji? Potem jih poskusite pripraviti sami. Ob pravem času nabrana in pravilno posušena zelišča ohranijo vonj, okus in blagodejne učinke. V knjigi je opisanih 68 zelišč in njihovi učinki, dodan je koledar nabiranja ter recepti.

Mehka vezava, 175 strani. Redna cena knjige je 19,90 eur, če jo kupite na Gorenjskem glasu je cena

14,90 EUR
* poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

V SPOMIN

Jutri, 29. aprila, bo minilo deset let, odkar se je mnogo prezgodaj poslovil naš dragi mož in oče

JANEZ ČERNE

Bil si naša enciklopedija, naš svetovalec in zatočišče, vir vsega lepega in dobrega v naših življenjih. Vedno in v vsakem primeru Človek. Pogrešamo te bolj, kot besede lahko povedo. Hvala vsem, ki se ga spominjate z nami.

Žena Irena, sin Jani in hči Martina z družinama

ZAHVALA

V 88. letu starosti je svojo življenjsko pot sklenila naša draga žena, mami, nona in teta

MARČELA ŠTERBENK
iz Kranja

Zahvaljujemo se vsem, ki ste ji lepšali njene dni in jo pospremili na zadnji poti. Hvala za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in sveče.

Žalujoci vsi njeni

Izbrali naj drevo Gorenjske

To je ena najlepših in najmogočnejših lip, ki stoji sredi polja na Suhi pri Predosljah. Lipa je posebna tudi zaradi družine, ki zanjo skrbi iz roda v rod. To drevo resnično ohranja vez med generacijami.

SUZANA P. KOVAČIČ

Strahinj – Naj drevo Gorenjske, mogočno lipo, je na natečaj Gorenjske turistične zveze (GTZ) prijavil Urban Šink. »Leta 1937 je moj prapradede Franc na Suhi pri Predosljah sredi polja in travnikov posadil lipo. Lipa je rasla, danes pa je ena najlepših in najmogočnejših lip v naši okolici. Postala je že skoraj naša družinska dediščina. Zato sem se tudi odločil, da jo vključim v logotip moje nove blagovne znamke Ata Joža,« je opisal Urban Šink, njegov stari ata Joža je spominom dodal, da je na tem mestu najprej stalo znamenje, ki pa ga je njegov stari oče po poškodbi obnovil in zraven zasadil še lipo. »Veter je lipo že poškodoval, a smo ji pomagali in jo ohranili v vsej njeni veličini.«

Zavest v srcih ljudi

Letošnji natečaj so na GTZ izvedli z namenom, da mlade bolj ozaveštvijo o pomenu dreves in bogastvu narave. »Vsako veliko, posebej pa še lepo ohranjeno staro drevo ima svoj pomen v vsakem kraju in je treba ljudi ozaveštviti, da jih ohranjajo; tako vaške lipe kot stare sorte sadnih dreves, ki so s plodovi dajala

Urban in Joža Šink pred Markutovo lipo, naj drevsom Gorenjske 2023 / Foto: Tina Dokl

sadove za preživetje, pa tudi pomembno zavetje hišam,« je dejala sekretarka pri GTZ Mirjam Pavlič. K sodelovanju so povabili turistična društva in s tem vse gorenjske kraje. Ne nedavnem dnevu odprtih vrat Biotehniškega centra (BC) Naklo so vsem 21 prijaviteljem na natečaj podelili priznanja in simbolična darila. »Še veliko je zavesti v srcih ljudi, kako je drevo pomembno za okolje, v katerem živijo, in da so drevesa

mnogokrat predmet fotografov v vseh letnih časih, povsod, kamorkoli v naravo gredo. Ko se staro drevo odstrani, ga je treba nadomestiti z novim, tako je treba vzgojiti tudi otroke in mladino,« je sklenila Pavličeva.

Zgodbe pod krošnjami

Nekatera drevesa so pod krošnjami preživela smeh, solze, ljubezen več generacij ... Med nagrajenimi so smreka in borovec ob kolesarski stezi Mojstrana-Kranjska Gora (prijaviteljica Ida Zorman), japonska češnja ob cesti pred banko v Šenčurju (Nataša Grašič), platana pred grobeljsko cerkvijo na Mengeškem polju (Nataša Grašič), lipa na Srednjem polju v Preddvoru (Lenart Tavželj), lipovec v Potočah (Milena Tavželj), cvetoča jablana na poti na Šmarjetno goro (Ana Jemec), pet dreves ob različnih letnih časih in različnih urah dneva (Jani Kolman), jamiška lipa (Bojan Kolman), hrast na Črnem vrhu nad Jesenicami (Lara Kolenc),

vaška lipa sredi Srednje vasi v Bohinju (Nina Vončina), divji kostanj na Zalem Logu pri Železnikih, ki ga je Klavdija Škulj opisala v verzih, priznanje pa je dobil tudi lastnik kostanja Gregor Žbontar. Nagrajeni so še hrast ob opuščeni Čehovi domačiji v bližini Španovega vrha (Gregor Bizjak), Kančev hrast v urbanem delu Mengša ob reki Pšati (Jože Vahtar), breza v Kravji dolini v Lescah (Jure Mulej - Merlak), hrast ob vrtcu v Podlubniku v Škofji Loki (Alenka Kastelec), vrtna smreka v Mavčičah (Marija Jurkovič), smreka sredi travnika v Logu pri Kranjski Gori (Klavdija Gomboc), bukev na Spodnjem Otoku (Rok Sitar) ter vrba žalujka v Škofji Loki (Stane Jarc).

Predsednica GTZ Lucija Kavčič se je zahvalila BC Naklo za gostoljubje ter sodelujočim na natečaju. Vodja Medpodjetniškega izobraževalnega centra BC Naklo doc. dr. Drago Papler je veličino dreves opisal v pesmi Drevo življenja, objavljeni v pesniški zbirki Sopotja.

Priznanje za bukev na Spodnjem Otoku, ki je le nekaj let starejša od 93-letnega Roka Sitarja (na sliki). Ob njem je Mirjam Pavlič. / Foto: Tina Dokl

Ohrovtov čips

Na nedavnem dnevu odprtih vrat Biotehniškega centra Naklo so dijaki zaključnih letnikov srednje šole predstavili projektne in raziskovalne naloge, ki so plod dela v timih. Nekaj smo jih vprašali, kakšne – tudi poslovne – ideje so razvili.

Nina Bucalo

Predstavile smo naravno milo iz kozjega mleka Milči. Izdelale smo tri različne vrste, enega brez dodatkov za ljudi, ki imajo težave s kožo in alergijami, v enega smo dodale rožnato glino in eterično olje sivke, še v enega pa zeolit in evkaliptus. Imele smo že veliko pozitivnih odzivov.

Gaja Polajnar

Poslovna ideja je bila izdelovanje in prodaja mreže za seno za konje, ki so kakovostnejše kot tiste v kmetijskih zadruzah, kar smo preverjali s poskusi pri domačem in šolskem konju. Naši kupci bi bili lahko konjerejci, mreže pa se lahko uporabljajo tudi za drobnico.

Matevž Cerar

Projektna naloga je bila izdelava in prodaja kokošnjakov različnih velikosti za različne namene po naročilu. Kokošnjak je mobilni in se ga da prestaviti. Njegova prednost je tudi ta, da so vanj vgrajena gnezda, s tem kokoš ob izvalitvi ne more priti do jajca in ga ne more razbiti.

Jerca Tehovnik

Sem direktorica dijaškega podjetja Resina, kjer izdelujemo kozmetiko in žvečilne gumije iz smrekove smole, ki smo jih do zdaj predstavljale na sejmi. S temi izdelki smo se prek Zavoda za spodbujanje podjetnosti mladih JA Slovenija uvrstile tudi na evropsko tekmovanje v Talinu.

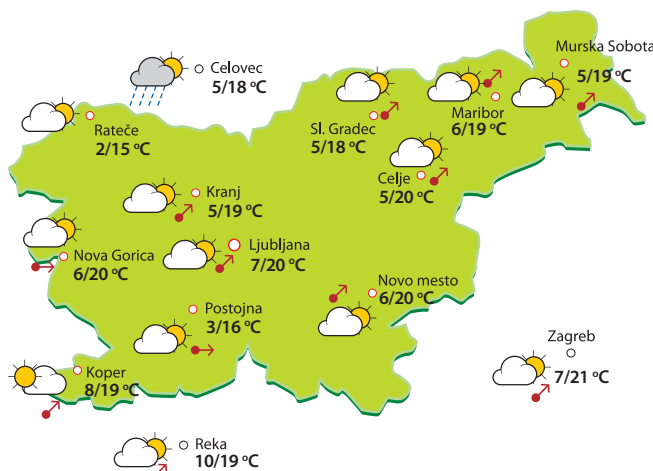
Lana Habjan

Ohrovt fit čips je poslovna ideja naše skupine. Kodrolisti ohrovt je posušen v sušilni komori, posoljen in naoljen in je bolj zdrav prigrizek. Na tekmovanju JA Slovenija smo z njim osvojili prvo mesto za najbolj izviren slovenski izdelek.

S. K. / Foto: Tina Dokl

vremenska napoved

Danes bo zjutraj pretežno jasno, pozneje pa zmerno do pretežno oblačno. Jutri bo delno jasno s spremenljivo oblačnostjo, sredi dneva in popoldne bodo krajevne plohe in posamezne nevihte. V nedeljo se bo nadaljevalo spremenljivo vreme s krajevnimi plohami.

NA GLAS

aforizem

Letos na prvomajsko kresovanje ne bom šel, ker sem že v službi do konca izgorel.

Milan Fridauer - Fredi